Walter Scott
Den sorte dværg

Walter Scott

Den sorte dværg

eBibliotek 1800

2026

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Walter Scot: *Den sorte dværg* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Walter Scott: *Den sorte dværg* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.*

Indledning

Det mærkelige væsen, der i det følgende skildres som levende i ensomhed, pint af bevidstheden om sin vanskabthed og af mistanke om, at han i det hele taget var genstand for sine medmenneskers foragt, er ikke helt og holdent et foster af indbildningskraften. Der levede virkelig for mange år siden en person, som forfatteren har kendt, og som har givet ham ideen til den følgende skildring. Dette stakkels ulykkelige menneske hørte hjemme i Tweeddale og hed David Ritchie. Hans fader arbejdede i skiferbrudet Stobo, og han har rimeligvis været vanskabt fra fødslen af, skønt han undertiden lod sig forstå med, at når han så ud, som han gjorde, skyldtes det de mishandlinger, han havde gennemgået i sin barndom. Han havde lært børstenbinderhåndværket i Edinburgh og havde vandret på sin profession, men havde alle vegne måttet fortrække på grund af den ubehagelige opmærksomhed, han over alt, hvor han kom, vakte ved sit frastødende ydre. Forfatteren har hørt ham sige, at han endog havde været i Dublin.

David Ritchie blev til sidst ked af at være genstand for hujen, latter og spot og besluttede ligesom en hjort, der er udstødt af flokken, at trække sig tilbage til en udørken, hvor han så vidt muligt kunne være fri for at have noget at gøre med den verden, der kun hånede ham. Han slog sig derfor ned i en vildmose ved foden af en bakke, der hørte til gården Woodhouse i den afsides dal, der gennemstrømmes af den lille flod Manor i Peeblesshire. De få mennesker, der kom der forbi, blev meget overraskede, og

nogle af dem, der var særlig overtroiske, blev noget uhyggeligt til mode ved at se så sælsom en skikkelse som "David Krogryg" i færd med at bygge sig et hus, et arbejde, han syntes at være aldeles uskikket til. Hytten, han byggede, var meget lille, men murene så vel som hegnet om den lille have, der omgav den, var så solide, at der åbenbart var en vis ærgerrighed med i spillet; de bestod af lag af store sten og græstorv, og nogle af hjørnestenene var så svære, at det næsten ikke var til at begribe, hvordan en person som denne bygmester havde kunnet tumle dem. David fik imidlertid en hel del hjælp fra folk, der tilfældigt kom der forbi, så vel som af folk, der lokkedes der hen af nysgerrighed, og da ingen vidste, hvor megen hjælp han havde fået af andre, gjorde det intet skår i hver enkelts forbavselse.

Grundejeren, den nu afdøde baronet sir James Naesmith kom tilfældigvis forbi dette mærkelige hus, som, da det var opført, uden at bygmesteren havde bedt om eller fået tilladelse til at opføre det, fuldstændig svarede til Falstaffs lignelse om "et pænt hus bygget på anden mands grund", så den stakkels mand kunne let være blevet nødt til at rive det ned igen, fordi han havde taget fejl med hensyn til grunden, han havde bygget det på. Det faldt imidlertid naturligvis slet ikke ejeren ind at gøre sin ret gældende; han fandt sig villigt i dette uskyldige overgreb.

Beskrivelsen af Elshender på Mucklestane Moor er i det hele taget anerkendt som en nogenlunde tro og ikke overdreven skildring af David fra Manor Water. Han var ikke fuldt halvfjerde fod høj, for han kunne lige akkurat stå i døren til sin hytte, og den havde just den angivne højde. De følgende enkeltheder angående hans udseende og karakter findes i *Scots'*

Magazine for 1817, hvortil de er meddelt af hr. Robert Chambers i Edinburgh, der med så stor iver har optegnet den gode stads traditioner og givet mange bidrag til vort forråd af gamle folkeminder. Han var David Ritchies landsmand og havde den bedste adgang til at samle anekdoter om ham.

"Hans hjerneskal", siger denne hjemmelsmand, "der var aflang og i det hele taget af en temmelig usædvanlig form, skal have været så stærk, at han med lethed kunne slå en dørfylding eller bunden af en tønde ud med den. Hans latter var ligefrem gyselig, og hans skingrende, hæse og ildelydende stemme, der mindede om en ugles skrig, stod i god samklang med hans øvrige ejendommeligheder.

Der var ikke noget særligt påfaldende ved hans påklædning. Når han færdedes ude, havde han for det meste en gammel, sid hat, og når han var hjemme, en slags hætte eller nathue på. Han gik aldrig med sko, fordi han ikke kunne få dem til at sidde på sine vanskabte fødder, der lignede finner, men havde altid både fødder og ben omviklet med klude, så at de var helt skjulte. Han gik altid med en stav eller en pigkæp, der var en hel del længere end han selv. Hans vaner var i mange henseender mærkværdige og vidnede om, at hans sjæl svarede til det uformelige tabernakel, den havde sit sæde i. Mistænksomhed, menneskehad og pirrelighed var de mest fremtrædende træk i hans karakter. Bevidstheden om hans vanskabthed forfulgte ham som et spøgelse, og de krænkelser og forhånelser, den udsatte ham for, havde forgiftet hans hjerte med bitre og hadefulde følelser, som han efter andre træk i hans karakter at dømme fra første færd af ikke synes at have fået mere af end hans medmennesker.

Børn hadede han på grund af deres tilbøjelighed til at håne og forfølge ham. Over for fremmede var han i reglen tilbageholden, tvær og gnaven, og skønt han på ingen måde afslog at tage imod hjælp eller almisse, lagde han sjældent synderlig taknemmelighed for dagen. Selv over for dem, der havde vist ham de største velgerninger, og som han var venligst stemt imod, var han jævnligt meget lunefuld og mistænksom. En dame, der havde kendt ham fra barnsben af, og som på den mest forekommende måde har meddelt os oplysninger om ham, siger, at skønt Davie altid viste hendes faders familie så megen ærbødighed og hengivenhed, som det efter hans natur var ham muligt at vise nogen, var de altid nødt til at iagttage den største forsigtighed over for ham. En dag, da hun sammen med en anden dame var gået ud at besøge ham, og han meget stolt og godmodigt viste dem sine yppige og smagfuldt beplantede blomsterbede, blev de rent tilfældigt stående ved nogle kålstokke, der var noget medtagne af orm. Da Davie så, at den ene af damerne smilede, satte han øjeblikkelig sit vilde, skulende ansigt op, styrtede ind imellem kålstokkene og slog løs på dem med sin stav, idet han råbte: 'Jeg hader ormene, for de gør nar ad mig'.

En anden dame, der ligeledes var en veninde og gammel bekendt af ham, fornærmede en gang ved en lignende lejlighed Davie dødelig meget imod sin vilje. Idet han førte hende ind i sin have, så han sig tilbage med sit mistænksomme blik, og da det forekom ham, at han så hende spytte, udbrød han rasende: 'Er jeg en tudse, kvinde, siden du spytter ad mig?' og uden at ville høre på svar eller undskyldninger jog han hende med forbandelser og smædeord ud af haven. Når han følte sig tirret

af folk, han ikke havde synderlig respekt for, gav hans menneskehad sig luft i endnu plumpere ord og stundom også i handlinger, og han udstødte ved sådanne lejligheder de mærkværdigste og groveste forbandelser og trusler."

Naturen opretholder altid en vis ligevægt af godt og ondt i alt, hvad den frembringer, og der gives måske ingen stilling, der er så fuldstændig trøstesløs, at den ikke har en eller anden for den ejendommelig kilde til glæde. Dette stakkels menneske, hvis menneskehad havde sit udspring fra bevidstheden om hans umenneskelige grimhed, havde også sine særlige nydelser. Henvist, som han var, til at søge ensomhed, blev han en beundrer af naturens skønhed. Hans have, som han dyrkede flittigt, og som han fra et stykke vild hedejord havde forvandlet til en meget frugtbar plet, var hans glæde og stolthed, men han beundrede også naturen i mere oprindelig skikkelse. Han kunne stirre i timevis og, som han sagde, med ubeskrivelig glæde på en grøn bakkes bløde omrids, på en klar kildes boblen eller på et tæt krats frodige vegetation. Det var måske derfor, han holdt så meget af Shenstones hyrdedigte og visse partier i Miltons *Tabte Paradis*. Forfatteren har hørt ham med sin højst umusikalske stemme fremsige den berømte beskrivelse af Paradiset, som han syntes fuldstændig at have opfattet. Hans øvrige læsning var af helt anden beskaffenhed og bestod mest af stridsskrifter. Han gik aldrig i kirke og antoges derfor at nære kætterske anskuelser, skønt grunden rimeligvis blot var hans ulyst til at stille sin frastødende grimhed til skue for kirkegængerne. Om det tilkommende liv talte han med dyb følelse, ja med tårer. Han følte sig i høj grad oprørt ved tanken om, at han skulle ligge på kirkegården sammen med det

almindelige skrab, som han kaldte det, og havde med sin sædvanlige smag udsøgt sig en smuk, vild plet i dalen, hvor han havde sin eneboerhytte, og hvor han ville have sit sidste hvilested. Han betænkte sig imidlertid og blev begravet på Manor sogns almindelige kirkegård.

Forfatteren har tillagt kloge Elshie visse egenskaber, der i almuens øjne måtte give ham udseende af at være i besiddelse af overnaturlige evner. Rygtet viste David Ritchie en lignende opmærksomhed, for nogle af de fattige og uvidende der på egnen så vel som alle børnene anså ham for at kunne mere end sit Fadervor. Han søgte heller ikke selv ubetinget at modvirke denne forestilling; den udvidede hans meget indskrænkede magtområde og tilfredsstillede for så vidt hans forfængelighed, og den trøstede ham i hans menneskehad ved at sætte ham yderligere i stand til at indjage skræk eller gøre fortræd. Men selv blandt de uvidende beboere af en skotsk dal var frygten for trolddom ved dette århundredes begyndelse taget betydeligt af.

David Ritchie gav sig ud for jævnligt at færdes på ensomme steder, særlig på sådanne, om hvilke det hed sig, at de var hjemsøgt af spøgelser, og han gjorde sig til af det mod, han derved lagde for dagen. Han havde nu ganske vist ikke nødig at være bange for, at han skulle støde på noget, der var grimmere end han selv, men i sit hjerte var han overtroisk, og han plantede mange rønnebærtræer omkring sin hytte, fordi han anså dem for et sikkert værn imod trolddom, og det var uden tvivl også derfor, han ønskede at få rønnebærtræer på sin grav.

Vi har allerede anført, at David Ritchie elskede naturen. De eneste levende væsener, han holdt af, var en hund og en kat, som han nærede stor kærlighed til, og hans bier, som han

behandlede med stor omhu. På slutningen af sit liv lod han en søster, han havde, bo i en hytte tæt ved hans egen, men hun fik aldrig lov til at sætte sine ben inden for hans dør. Hun var indskrænket, men ikke vanskabt, enfoldig eller måske snarere lidt svag af sind, men ikke gnaven og sær som hendes broder. David var aldrig venlig imod hende, det lå ikke til ham, men han tålte hende. Han ernærede sig og hende ved at sælge udbyttet af deres have og bikuber, og i den sidste tid havde de en lille understøttelse fra sognet. Under de simple og patriarkalske forhold, landet den gang befandt sig i, kunne mennesker, der var stillet som David og hans søster, i virkeligheden altid gøre regning på at blive understøttet; de behøvede blot at henvende sig til den nærmeste herremand eller velhavende forpagter, og kunne altid gøre sikker regning på, at disse var villige til at opfylde deres meget beskedne ønsker. Af fremmede fik David ofte gaver, som han aldrig bad om, men heller aldrig afslog og heller aldrig betragtede som noget, han havde nødig at være taknemmelig for; han havde ganske vist også for så vidt en vis ret til at betragte sig som et af naturens almisselemmer, som den, idet den ved at gøre ham så vanskabt havde stænget ham ude fra enhver vej til at ernære sig ved sit arbejde, havde givet ham krav på at blive underholdt af sine medmennesker. Der hang desuden i møllen en pose til bedste for David Ritchie, og møllegæsterne undlod sjældent at ofre en håndfuld mel som almisse til den vanskabte krøbling. David havde kort sagt ingen brug for penge undtagen til snustobak, hans eneste luksus, som han da også ret gjorde sig til gode med. Da han døde i begyndelsen af dette århundrede, viste det sig, at han havde sparet en snes pund sammen, hvilket for så vidt

stemte godt med hans karakter. Rigdom er magt, og magt var det, David Ritchie attråede til erstatning, fordi han var udelukket fra det menneskelige samfund.

Hans søster oplevede udgivelsen af den fortælling, som disse korte bemærkninger skulle tjene som indledning til, og det har gjort forfatteren ondt at erfare, at en vis "lokal sympati" og den nysgerrighed, man på den tid nærede over for forfatteren til *Waverley* og emnerne til hans romaner, udsatte det stakkels menneske for spørgsmål, som pinte hende. Når man trængte ind på hende med spørgsmål om hendes broders særheder, spurgte hun til gengæld, hvorfor de ikke kunne lade den døde hvile i fred. Andre, som ville have besked om hendes forældre, gav hun et lignende rørende svar.

Forfatteren så dette stakkels, ja, man kan vel godt sige ulykkelige menneske i efteråret 1797. Han var den gang, som han da er så lykkelig at være endnu, ved de stærkeste venskabsbånd knyttet til den ærværdige dr. Adam Fergusson, filosoffen og historieskriveren, og hans familie, som den gang boede på herregården Halyards i Manor dalen en mils vej fra Ritchies enebo, og da han en gang var på et besøg, der varede i flere dage, på Halyards, gjorde han bekendtskab med denne mærkværdige eneboer, som dr. Fergusson betragtede som en usædvanlig personlighed og hjalp på forskellig vis, særligt ved at låne ham bøger. Skønt filosoffens og den stakkels bondes smag, som man nok kan tænke sig, ikke altid faldt sammen, anså dr. Fergusson ham dog for et menneske med store evner og selvstændige anskuelser, men hvis ånd var kommet på afveje som følge af en overdreven egenkærlighed og indbildskhed, der var blevet ægget op i ham ved følelsen af, at han var til latter og

spot, og af lyst til i alt fald i tankerne at hævne sig på samfundet ved et skummelt menneskehad.

David Ritchie havde ikke blot været lidet kendt, mens han levede, men han havde oven i købet været død i mange år, da det faldt forfatteren ind, at en skikkelse som han måtte kunne gøre stor virkning i en fortælling, og han gav sig så i lag med at skildre Elshie på Mucklestane Moor. Det var først meningen, at fortællingen skulle have været længere og katastrofen tilvejebragt på en kunstfærdigere måde, men en venlig sindet kritiker, som jeg forelagde fortællingen, mens den var under arbejde, mente, at ideen med eneboeren var alt for oprørende og snarere ville frastøde end interessere læseren. Da jeg havde grund til at antage, at min rådgiver var en udmærket kender af den offentlige mening, affærdigede jeg mit emne så hurtigt som muligt, og det kan nok være, at fortællingen, der oprindelig skulle have været i to bind, ved således at blive trængt sammen i ét, er blevet lige så vanskabt som den sorte dværg, den handler om.

Første kapitel

En smuk aprilmorgen – bortset fra, at det havde sneet om natten, og at jorden dækkedes af et blændende hvidt, seks tommer tykt snelag – tog to ryttere ind i Wallace Kro. Den ene var en fø'r, høj, kraftig mand i grå rytterkappe, med en hat med voksdugsovertræk på hovedet, en vældig sølvbeslået ridepisk i hånden, store støvler og ridebukser af fries. Han red på en stor, stærk brun hoppe, noget pjusket, men godt i stand, med dragonbidsel og bondesadel. Hans ledsager var åbenbart hans tjener; han red på en lille, grå, lodden kleppert, havde en blå hue på hovedet, et stort ternet tørklæde om halsen og et par lange blå uldstrømper i stedet for støvler. Hans hænder var bare og fulde af tjærepletter, og han viste sin ledsager en vis ærbødighed, uden at hans holdning dog var præget af den underdanighed og smålige stivhed, der plejer at komme frem i forholdet imellem en herremand og hans tjener. De to rejsende red tværtimod side om side ind i gården, og den sætning, hvormed den samtale, de havde ført, endte, var et enstemmigt udbrud: "Gud forbarme sig! Hvad skal der blive af lammene, hvis det vejr holder sig!" Dette vink var tilstrækkeligt for værten, som kom ud og hjalp herren af hesten, mens hans staldkarl ydede tjeneren den samme hjælp. Værten bød den fremmede velkommen til Gandercleugh og spurgte i samme åndedræt: "Hvad nyt fra de søndre højlande?"

"Nyt?" sagde landmanden. "Dårligt nyt skulle jeg mene. Kan vi bjerge fårene, må vi være fornøjede; lammene kommer vi til at lade den sorte dværg tage sig af."

"Ja," sagde den gamle fårehyrde – for det var han – idet han rystede på hovedet – "han vil få nok at gøre med lammene i år."

"Den sorte dværg," sagde *min lærde ven og velynder* [Note 1)], "hvad er det for en fyr?"

"Å, gå væk mand," sagde landmanden. "Jeg skulle tage meget fejl, om I ikke har hørt tale om kloge Elshie, den sorte dværg. – Al verden snakker jo om ham, men det er nu rigtig nok ikke andet end løgn og løs tale alt sammen – jeg tror ikke et ord af det hele."

"Da troede jer fader dog fuldt og fast på det," sagde den gamle mand, som åbenbart ikke syntes om sin herres vantro.

"Ja, det er sandt nok, Bauldie, men det var i de sortfjæsedes tid – den gang troede folk på en hel del, som ingen tror på nu, efter at de lange får er kommet op."

"Så meget værre, så meget værre," sagde den gamle mand. "Jeg har sagt jer så tit, herre, at det ville have gået jer fader svært til hjerte, om han havde set det gamle tårn blive revet ned for at bruges til stengærder, og den kønne høj med brombærbuskene på, hvor han holdt så meget af at sidde om aftenen med sin plaid om sig og se på køerne, når de kom hjem – det ville have skåret ham i hjertet, siger jeg, om han havde kunnet se, hvordan den smukke høj, som solen skinner så dejligt på, nu bliver pløjet væk."

"Å pyt, Bauldie," svarede hans herre, "tag De den dram, værten byder Dem, og bryd aldrig Deres hoved med verdens omskiftelser, så længe De selv trives og har det godt."

"Velgående, De herrer," sagde fårehyrden, og efter at have tømt sit glas og bemærket, at brændevinen var af den rigtige slags, vedblev han: "Nej, det tilkommer ganske vist ikke mig og

mine lige at ræsonnere, men det var nu lige godt en køn høj, den høj med brombærbuskene på, og afgav lammene godt læ sådan en streng morgen som i dag."

"Ja vel," sagde hans herre, "men De ved jo godt, at vi må have roer til de lange får, min ven, og at der må slides hårdt både med plov og hakke for at skaffe dem, og så går det ikke at sidde på brombærhøjen og snakke om sorte dværge og sådan noget sludder, som man kunne gøre i gamle dage, da de korte får var i mode."

"Ja vel, herre," sagde tjeneren, "det er vist nok, at de korte får kun gav lidt af sig."

Her blandede min *ærværdige og lærde* velynder sig igen i samtalen og bemærkede, at han ikke vidste, at der var nogen væsentlig forskel på får i henseende til deres længde.

Disse ord fik landmanden til at briste i en lydelig, hæs latter, mens fårehyrden stirrede forbavset på den talende. "Det er ulden, mand – det er ulden og ikke dyrene, der er tale om – det er ulden, der er lang eller kort. Jeg tror, at hvis man målte dem på ryggen, ville de korte får vise sig at være de længste, men det er ulden, der betaler forpagtningsafgiften nu til dags, og det kan nok gøres nødigt."

"Ja, det var et sandt ord, Bauldie," sagde landmanden, "de korte får gav kun lidt af sig – min fader svarede tresindstyve pund af vor gård, og mig står den i tre hundrede, som skal ud til hvid og skilling. – Men det er sandt, jeg har ikke tid til at stå her og snakke – lad os få vor frokost, vært, og sørg for, at øgene får et foder. – Jeg skal ned til Christy Wilson og se, om han og jeg kan blive enige om, hvor stor opgæld jeg skal give ham på hans enåringer. Vi havde drukket seks pægle, da vi slog den handel af

på Boswell marked, og nu kan vi ikke rigtig blive enige om vilkårene, skønt vi sad længe nok og snakkede om dem – Gud ved, om det ikke bliver til proces. – Men hør, nabo," vedblev han, idet han vendte sig til min *værdige og lærde* velynder, "har I lyst til at få besked om lange og korte får, så er jeg her igen for at spise min kål ved det lag klokken ét, eller skulle I have lyst til at høre gamle historier om den sorte dværg og sådant noget, så skal I blot spendere en halv pægl på Bauldie her, så knalder han af som en nøglebøsse. Dg jeg giver selv en pægl, i fald jeg kommer til rette med Christy Wilson."

Landmanden kom igen til den tid, han havde sagt, og han havde Christy Wilson med, idet deres strid lykkelig og vel var blevet udjævnet, uden at de havde haft nødig at ty til de retslærdes bistand. Min *lærde og værdige* ven undlod ikke at give møde på grund af de forfriskninger, der var lovet både sjæl og legeme, skønt det er en bekendt sag, at han for legemets vedkommende er meget mådeholden i sine nydelser. Selskabet, som også værten sluttede sig til, forblev samlet til sent på aftenen og krydrede de drikkevarer, der blev nydt, med mange udmærkede historier og viser. Det sidste, jeg mindes, var, at min *lærde og værdige* velynder faldt ned af sin stol, lige som han havde endt et langt foredrag om mådehold, i hvilket han anførte et sted af "*Den kælne Hyrde*", som han med en særdeles heldig ændring anvendte på drikfældighed i stedet for på gerrighed:

> Den, der har nok, om end ej mer, han sover sødt,
> men på sit leje vælter sig den overfyldte.

I løbet af aftenen var den sorte dværg [Note 2)] ikke blevet glemt, og den gamle fårehyrde Bauldie fortalte så mange historier om ham, at man blev en hel del optaget af ham.

Det viste sig også, skønt ikke førend den tredje bolle punsch var drukket, at forpagterens vantro for en stor del var påtaget, for at man skulle anse ham for en fordomsfri mand, der ikke var hildet i gammeldags anskuelser, som ikke sømmede sig for en mand, der svarede tre hundrede pund om året i forpagtningsafgift, men at han i virkeligheden i hjertet troede på sine fædres traditioner.

Som jeg altid har for skik, forhørte jeg mig yderligere om andre personer i den vilde egn, hvortil skuepladsen i den følgende fortælling er henlagt, og jeg var så heldig at få mange oplysninger, der er ukendte af de fleste, og som i alt fald til en vis grad forklarer de overdrevent vidunderlige omstændigheder, overtroen har udsmykket den med i folkemunde.

Andet kapitel

I en af de mest afsides egne i Sydskotland, hvor en linje, der tænkes draget over de høje, kolde bjerges toppe, danner grænsen mellem dette rige og søsterriget, var en ung mand ved navn Halbert eller Hobbie Elliot, en velstående forpagter, der roste sig af, at han nedstammede fra den i disse egnes sagn og sange navnkundige gamle Martin Elliot, på vej hjemad efter at have været på hjortejagt. Hjortene, der i sin tid havde været så talrige i disse udørkener, var nu indskrænket til nogle få flokke, og da de holdt til på de mest afsides og utilgængelige steder, var det et lige så farligt som besværligt stykke at jage dem. Mange af landets unge mænd var nu imidlertid alligevel lidenskabelige elskere af denne idræt, hvor mange farer og strabadser den end medførte. Sværdet havde ganske vist hvilet i sin skede i over hundrede år her i grænselandskaberne som følge af den fredelige forening af de to riger under kong James den Første af Storbritannien, men der var endnu meget tilbage, som mindede om landets sæder og tilstande i gamle dage. Indbyggerne var så tit blevet afbrudt i deres fredelige sysler som følge af borgerkrigene i det foregående århundrede, at de næppe endnu havde slået sig til ro i et regelmæssigt, vindskibeligt livs vaner, fåreavlen var endnu ikke indført i nogen betydelig udstrækning, og opdrætningen af hornkvæg var hovederhvervet for bjergenes og dalenes beboere. I nærheden af sin gård lykkedes det for det meste landmanden at avle så megen havre eller byg, som han behøvede til mel til sin husstand; hele det sendrægtige og ufuldkomne agerbrug

levnede ham og hans tyende rigelig tid, som de unge mænd som oftest anvendte til jagt og fiskeri, og den eventyrlyst, der tidligere havde drevet dem til strejftog og plyndringstog i disse egne, var endnu kendelig i den iver, de drev disse landlige idrætter med.

På det tidspunkt, da vor fortælling begynder, ventede de kækkere ynglinge snarere med håb end med frygt på en lejlighed til at kappes med deres fædre i henseende til krigsbedrifter, som det var deres største fornøjelse at høre fortælle om, når de sad inden døre. Udstedelsen af den skotske sikkerhedsakt havde vakt uro i England, idet den syntes at varsle om en skilsmisse imellem de to riger, når dronning Anne døde. Godolphin, som på den tid stod i spidsen for den engelske statsstyrelse, forudså, at det eneste middel til at undgå en borgerkrigs ulykker var gennemførelsen af en inkorporation. Hvorledes denne blev iværksat, og hvor lidt den en tid lang syntes at give løfter om de velsignelsesrige følger, den senere i så høj grad fik, får man læse om i datidens historie; for vort vedkommende er det tilstrækkeligt at bemærke, at hele Skotland var opbragt over de vilkår, landets lovgivende forsamling havde givet slip på dets nationale selvstændighed på. Den almindelige forbitrelse affødte de mærkværdigste forbund og de vildeste planer. Cameronerne var lige ved at gribe til våben for at sætte Stuarterne, som de med føje betragtede som deres undertrykkere, på tronen, og datidens politiske intriger førte til sådanne særsyn, som at papister, prælatister og presbyterianere rottede sig sammen imod den engelske regering, drevet af en fælles følelse af, at deres fædreland var blevet uretfærdigt behandlet. Gæringen var

almindelig, og da Skotlands befolkning i henhold til Sikkerhedsakten var blevet øvet i våbenbrug, var man ikke ilde forberedt til at føre krig og ventede kun på, at en eller anden adelsmand skulle erklære sig, for åbenlyst at skride til fjendtligheder. Det er på dette tidspunkt, da der herskede almindelig forvirring, at vor fortælling begynder.

Den kløft eller vilde bjergdal, Hobbie Elliot var trængt ind i på sin jagt, lå allerede langt bag ved ham, og han var kommet et godt stykke på hjemvejen, da mørket begyndte at falde på. Det ville nu hverken have gjort fra eller til for den erfarne jæger, som kunne have vandret med bind for øjnene over hver en plet af sin fødestavns heder, hvis han ikke havde været så nær ved et sted, som efter de sagn, der var i omløb i egnen, havde et overordentlig dårligt ry på sig, idet det hed sig, at det var hjemsøgt af overnaturlige væsener. Den slags historier havde Hobbie fra barnsben af hørt på med spændt opmærksomhed, og ligesom ingen del af landet var så fuldt af sådanne sagn, således havde ingen ivrigere opsuget dem i sig end Hobbie Heughfoot, som vor Hobbie kaldtes for at skelne ham fra en halv snes andre Hobbier. Det kostede ham derfor ingen anstrengelse at drage sig alle de gruelige ting til minde, som sagnet fortalte om den store hede, han nu kom ud på, ja de kom i virkeligheden af sig selv med en redebonhed, der virkede meget uhyggelig på ham.

Denne øde og skumle hede kaldtes Mucklestane Moor i anledning af, at der på en høj omtrent midt ude på den knejsede en vældig støtte af utilhugget granit, som måske stod der for at minde om den døde stormand, der slumrede under den, eller for at melde om en eller anden blodig dyst. Den

virkelige grund til, at den stod der, var imidlertid glemt, og traditionen, der lige så tit digter, som den bevarer sandheden, havde knyttet et opdigtet sagn til den, og dette sagn dukkede nu med overvældende magt op i Hobbies erindring. Jorden omkring støtten lå helt fuld af en mængde store sten af samme slags som støtten, og efter den måde, de lå spredt ud over heden på, kaldtes de i folkemunde for Mucklestanes Grågæs. Sagnet henførte dem til en navnkundig og frygtelig troldkvinde, der i gamle dage havde færdedes på disse steder, fået fårene til at kaste deres lam og gjort alle de ulykker, som man plejer at give sådanne uvætter skyld for. Hun plejede at holde sig lystig her på heden med sine heksesøstre, og man viste endnu kredse, hvor der hverken groede græs eller lyng, fordi jorden var ligesom forkalket under deres djævelske kavalerers gloende hove. Denne gamle heks, fortæller sagnet, gik en gang i længst forsvundne dage over heden med en flok gæs, som det var hendes agt at sælge på et marked i nærheden, for skønt Djævlen er rundhåndet nok, når det gælder om at sætte andre i stand til at gøre fortræd, er han som bekendt i andre henseender så karrig, at han nøder sine forbundsfæller til at gøre det groveste bondearbejde for blot at holde livet oppe. Det var højt op på dagen, og skulle hun have sine gæs godt betalt, måtte hun se at komme først til marked. Da gæssene, som hidtil havde gået meget pænt foran hende, kom ud på denne store alminding, hvor der var fuldt op af mosehuller og vandpytter, spredte de sig imidlertid til alle sider for at kaste sig ud i deres yndlingselement. Opbragt over den stædighed, de trodsede alle hendes forsøg på at samle dem med, og glemmende, at Djævelen ligefrem kontraktmæssigt var

forpligtet til i et vist tidsrum at gøre, hvad hun befalede, udbrød hun: "For Satan, så gid da hverken de eller jeg nogen sinde mere må komme af pletten!" Aldrig så snart havde hun udtalt disse ord, før der foregik en forvandling så brat som nogen af dem, Ovid fortæller om. Heksen og hendes genstridige gæs blev til sten, idet den mørkets engel, hun tjente, holdt sig til bogstaven og ivrigt greb lejligheden til at ødelægge hende både på legeme og sjæl ved at opfylde hendes ønske til punkt og prikke. Det hedder sig, at da hun mærkede den forvandling, der foregik med hende, råbte hun til den troløse Satan: "Å, din falske tyveknægt! Længe har du lovet mig en grå kåbe, og nu får jeg en, der kan holde evigt!" Folk, som lovpriste fortiden og nærede den trøstelige anskuelse, at verden udarter mere og mere, plejede jævnlig at nævne støtten og stenene som et vidnesbyrd om, at gæs og gamle koner havde været meget større i gamle dage.

Alle de enkelte omstændigheder ved dette sagn randt nu Hobbie i hu, mens han gik over heden. Han kom også i tanker om, at lige siden denne begivenhed havde fundet sted, havde alle mennesker skyet skuepladsen for den, i alt fald efter at mørket var faldet på, fordi den var et tilholdssted for spøgelser, lygtemænd og andre djævelske væsner, som i sin tid havde holdt sig lystig sammen med heksen og nu vedblev at holde deres sammenkomster der, som om de fremdeles stod i deres forvandlede herskerindes tjeneste. Hobbies medfødte mod overvandt imidlertid den fornemmelse af rædsel, der begyndte at liste sig over ham. Han kaldte på sine jagtkammerater, de to store mynder, der, som han plejede at sige, hverken frygtede hunde eller djævle; han efterså fængkrudtet på sin bøsse og gav

sig som narren ved allehelgensløjerne til at fløjte den krigerske melodi til *Jock of the Side*, ligesom en general lader trommerne røre for at sætte liv i sine soldaters tvivlsomme mod.

I denne sindsstemning blev han meget glad ved at høre en stemme bag ved ham kalde venskabeligt på ham og foreslå ham, at de skulle slå følge. Han sagtnede sin gang og blev snart indhentet af en ung mand, han godt kendte, en, i betragtning af den afsides egn, han boede i, ret velstående adelsmand, der også kom fra jagt. Den unge Earnscliff var nylig blevet myndig og havde arvet en lille formue, der var svundet en del ind som følge af den del, hans familie havde taget i datidens uroligheder. Den nød stor og almindelig anseelse der på egnen, og det tegnede til, at den unge mand skulle opretholde denne anseelse, for han havde fået en god opdragelse og var en brav karakter.

"Nå, Earnscliff," udbrød Hobbie, "jeg bliver altid glad ved at træffe Deres Velbårenhed, og det er rart at have følgeskab på sådan en øde hede – her er så uhyggeligt. Hvor har De været på jagt?"

"Oppe i Carla Cleugh," svarede Earnscliff. "Men tror De, vore hunde kan forliges?"

"Mine behøver I ikke at være bange for," sagde Hobbie, "for de kan knapt stå på benene. Guds død, jeg tror, rådyrene er flygtet her fra egnen! Jeg har været helt oppe ved Ingerfellfoot, men Fanden skal tage mig, om jeg har set spor af vildt med undtagelse af tre råer, som aldrig ville lade mig komme på skud, skønt jeg gik en en hel mil for at få vinden fra dem. Men det kunne endda være det samme, når jeg blot havde et stykke vildt hjem med til vor gamle bedstemoder. Det gamle liv sidder

i sin krog derhjemme og snakker op om, hvad det var for skytter og jægere i gamle dage – man skulle næsten tro, at de har skudt alle dyrene her på egnen."

"Nå, Hobbie, jeg har skudt en fed buk, som jeg sendte hjem til Earnscliff i morges – De skal få halvparten af den til Deres bedstemoder."

"Jeg siger så mange tak, hr. Patrick," sagde Hobbie, "det er noget, Gud og hvermand ved, at De er en god mand. Det vil glæde den gamle kones hjerte – især når hun får at vide, at den kommer fra Dem, og allermest i fald De selv ville komme og spise med af den, for jeg antager, at De må have det noget ensomt i det gamle tårn nu, da alle deres nærmeste er i det kedsommelige Edinburgh. Gud ved, hvad de kan tage sig til imellem lange rækker af stenhuse med skifertage, når de kan bo og bygge imellem deres egne kønne grønne bjerge."

"Min og mine søstres opdragelse har holdt min moder i Edinburgh i adskillige år," sagde Earnscliff; "men jeg lover Dem, at jeg nok skal indhente det forsømte."

"Vil De fikse det gamle tårn lidt op," sagde Hobbie, "og holde godt naboskab med familiens gamle venner, som det sømmer sig for lairden af Earnscliff? Jeg kan lade Dem vide, at min moder – nej, min bedstemoder, mener jeg, men siden vi mistede vor moder, kalder vi hende somme tider det ene og somme tider det andet – men hvorom alting er, så bilder hun sig ind, at hun ikke er så langt ude i slægt med Dem."

"Det er rigtigt nok, Hobbie, og jeg skal med fornøjelse komme til Heughfoot og spise til middag hos jer i morgen."

"Nå, det var pænt af jer. Vi er jo gamle naboer, selv om vi ikke var frænder – og min bedstemoder længes efter at se Dem –

hun snakker så tit om Deres fader, der blev dræbt for længe siden."

"Tys, Hobbie – tal ikke om det – det er en historie, som helst må glemmes."

"Det ved jeg dog ikke – havde den tildraget sig imellem folk som mig og mine lige, ville vi have gemt på den, til vi en gang fik oprejsning – men I herremænd må jo selv bedst forstå jeres egne sager – efter hvad jeg har hørt, var det Ellieslaws ven, der stødte Deres fader ned, efter at laird en selv havde taget hans sværd fra ham."

"Fy, fy, Hobbie, det var et tåbeligt slagsmål, der kom af drik og politik – der var mange sværd af skederne – det er ikke muligt at sige, hvem det var, der gjorde det."

"I alt fald æggede gamle Ellieslaw da til det og hjalp selv med, og jeg er vis på, at i fald De tog hævn over ham, ville ingen sige noget til det, for Deres faders blod sidder under hans negle, og der er jo for resten heller ingen andre igen af dem, der var med, og han er oven i købet prælatist og jakobit – – jeg kan lade Dem vide, at egnens folk venter, at det river ud imellem jer."

"Skam Dem, Hobbie," svarede den unge laird; "hvor kan De, som kalder Dem en kristen, ægge en frænde op til at krænke loven og selv tage hævn, og det oven i købet på sådant et uhyggeligt sted, hvor ingen ved, hvem der hører på os."

"Uf, det tænkte jeg ikke på," sagde Hobbie, idet han rykkede tættere hen til sin ledsager. "Men jeg kan jo nok gætte, hvad det er, der holder Deres hånd tilbage, hr. Patrick; vi ved alle sammen, at det ikke er mangel på mod, men en smuk pige med grå øjne, frøken Isabella Vere, der gør Dem så sindig."

"Jeg forsikrer Dem, Hobbie, at De tager fejl," sagde hans ledsager temmelig vredt; "og det er meget urigtigt af Dem at tænke eller sige sådan noget. Jeg vil på ingen måde finde mig i, at man tillader sig at bringe mit navn i forbindelse med nogen som helst ung dames."

"Nå, nå," sagde Elliot, "jeg sagde jo, at det ikke var mangel på mod, der gjorde Dem så spag – jeg mente ikke noget ondt med det. Men der er én ting, som De nok kan tåle at høre af en frænde. Den gamle laird af Ellieslaw har meget mere af det hidsige gamle rytterblod i sine årer end De – De kan stole på, at han kender ingen ting til de nymodens ideer om, at man skal holde fred – han er af den gamle skole og slår til, hvor han kan komme af sted med det, og han har en flok støtte karle, som han føder godt, så de er så ondskabsfulde som unge plage. Hvorfra han får råd til det, ved ingen; han lever højt og bruger meget mere, end han får ind her, men han betaler altid, hvad han får – bliver her spektakler i landet, er der al rimelighed for, at han bliver en af de første, der tager fat, og han har ikke glemt jeres gamle stridigheder. Jeg skulle næsten tro, han slår et slag imod det gamle tårn på Earnscliff."

"Nå ja, Hobbie," svarede den unge adelsmand, "skulle han bære sig så tåbeligt ad, skal jeg prøve på at forsvare det gamle tårn imod ham, som så mange, der var bedre end jeg, har gjort imod så mange, der var bedre end han i sin tid."

"Det var ret, det var ret, dér talte I som en mand," sagde den kække Elliot, "og i så fald behøver De blot at lade Deres tjener ringe med den store klokke i tårnet, så skal jeg og mine to brødre og lille Davie fra Stenhouse lige på stedet være der med al den magt, vi kan opdrive."

"Mange tak, Hobbie," svarede Earnscliff, "men jeg håber ikke, at vi i vore dage skal komme til at opleve sådan en unaturlig og ukristelig fejde".

"Å pyt, herre," sagde Elliot, "det var jo blot en smule nabofejde, det ville Himlen såmænd nok bære over med i sådan en uopdyrket egn – det ligger nu en gang til landet og landsens folk – vi kan ikke holde fred som folk i London, det har vi ikke nok at tage os for til – det er aldeles umuligt."

"Hør, Hobbie," sagde laird en, "i betragtning af, at De tror så fuldt og fast på overnaturlige væsener, synes jeg nok, De taler lovlig dumdristigt om Himlen, især på sådan et sted som det, vi nu færdes på."

"Hvad behøver jeg at bryde mig mere om Mucklestane Moor for, end De selv gør, Earnscliff?" sagde Hobbie noget stødt. "Jeg ved jo nok, at her skal husere nogle spøgelser og langnæsede skræmsler, men hvad behøver jeg at bryde mig om dem for? Jeg har en god samvittighed og kun lidt at svare for, når undtages en smule fjas med pigerne eller en svir på markedet, og det er da ikke noget, der er værd at tale om. Jeg er, når jeg selv skal sige det, så fredsommelig og rolig en knøs, som ..."

"Og Dick Turnbull, som De slog hovedet i stykker på, og Willie Winton, som De skød på?" sagde hans ledsager.

"Nå, så I holder regnskab over de dumheder, folk begår, Earnscliff! – Dicks hoved blev sat sammen igen, og vi skal afgøre vort mellemværende i Jeddart på Korsmessedag, så det kan godt være, at den sag bliver ordnet i mindelighed, og Willie er jeg gode venner med igen – det var nu da heller ikke mere end en to-tre hagl, og for en pægl brændevin må enhver gøre det samme ved mig. Men Willie, det sølle skrog, har nu fået sin

opdragelse i lavlandet og er så bange for sit skind. Og hvad spøgelserne angår, om vi så mødte et af dem lige her på stedet ..."

"Hvad der slet ikke er urimeligt," sagde den unge Earnscliff, "for der har vi den gamle heks, Hobbie."

"Jeg siger," vedblev Elliot ligesom opbragt over dette vink, "jeg siger, at om så selve den gamle kælling stod op af jorden her lige for vore øjne, ville jeg ikke bryde mig mere om det end ... Men Gud forbarme sig, Earnscliff, hvad kan det være for noget der henne?"

Tredje kapitel

Det, der således forskrækkede den unge landmand midt under hans mandhaftige forsikringer, fik også hans mindre overtroiske ledsager til at studse et øjeblik. Månen, der var stået op under deres samtale, kæmpede med skyerne og kastede kun et ustadigt og usikkert lys over landskabet. Da det faldt på den store granitstøtte, som de nu var tæt ved, fik de øje på en skikkelse, der lignede et menneske, men var langt under almindelig størrelse, og som bevægede sig langsomt frem imellem de store grå sten, ikke som en, det er om at gøre at komme fremad, men langsomt, uregelmæssigt og usikkert som et væsen, der omsvæver et sted, hvortil der knytter sig sørgelige minder; fra tid til anden udstødte den en utydelig, mumlende lyd. Dette svarede så fuldstændig til de forestillinger, Hobbie Elliot gjorde sig om et åndesyn, at han blev stående så stille som en mur, mens hårene rejste sig på hans hoved. "Det er gamle Ailie selv," hviskede han til sin; ledsager; "skal jeg i Guds navn give hende et skud krudt i livet?"

"Nej for Guds skyld, gør ikke det," sagde laird en, idet han slog bossen ned, som Elliot allerede begyndte at lægge an, "gør ikke det, det er en stakkels vanvittig skabning."

"De må selv være vanvittig, siden De tør vove Dem så nær hen til hende," sagde Elliot, som nu holdt sin ledsager tilbage. "Vi har tid nok til at læse en stump bøn – bare jeg kunne huske nogen –, før end hun når hen til os. – Hun lader for resten ikke til at have hastværk," vedblev han, idet hans ledsagers ro og den omstændighed, at spøgelset ingen notits tog af dem, gjorde

ham dristigere. "Hun hopper som en høne på en hed jernplade. Hør, Earnscliff," tilføjede han hviskende, "lad os slå et slag, ligesom når man tager vinden fra en råbuk – – mosen er ikke mere end knædyb, og hellere en blød vej end slet selskab."

Til trods for sin ledsagers modstand og indvendinger vedblev Earnscliff imidlertid at gå fremad i den retning, de fra først af havde gået i, og han stødte snart på genstanden for deres nysgerrighed.

Skikkelsen, der syntes at blive mindre og mindre, jo nærmere de kom, syntes at være under fire fod høj, og den syntes, for så vidt det svage lys gjorde dem det muligt at skelne det, at være næsten lige så bred som lang, eller snarere kuglerund, hvilket kun kunne hidrøre fra en mærkværdig vanskabthed. Den unge jæger råbte to gange til denne sære fremtoning uden at få svar og uden at ænse, at hans ledsager rykkede i ham for at give ham at forstå, at det bedste, de kunne gøre, var at gå videre uden yderligere at forstyrre sådan et overnaturligt væsen. Da laird en tredje gang spurgte: "Hvem er De, og hvad bestiller De her på denne tid af natten?" svarede en stemme, der var så skingrende, rå og ildelydende, at Elliot fo'r et par skridt tilbage, og at selv hans ledsager studsede: "Gå Deres vej, og spørg ikke den, der ikke spørger Dem."

"Hvad bestiller De her så langt fra menneskelige boliger? Er De blevet overfaldet af mørket på Deres vandring? Vil De følge hjem med os?" – "Det forbyde Gud!" udbrød Hobbie Elliot uvilkårligt – "så skal jeg give Dem husly."

"Hellere ville jeg bo i det dybeste hul i Tarras mose," hviskede Hobbie.

"Gå Deres vej," svarede skikkelsen, hvis stemmes barske klang blev endnu mere barsk, fordi der nu var harme i den. "Jeg trænger ikke til Deres vejledning – jeg trænger ikke til Deres husly; det er fem år siden, jeg havde fremmed tag over hovedet, og jeg håber, det var sidste gang."

"Han er forrykt," sagde Earnscliff.

"Han ligner gamle Humphrey Ettercop, kedelflikkeren, der omkom her på heden for fem år siden," sagde hans overtroiske ledsager, "men Humphrey var ikke så forskrækkelig tyk om livet."

"Gå Deres vej," sagde genstanden for deres nysgerrighed igen; "uddunstningerne fra Deres menneskelige legemer forpester luften omkring mig, lyden af Deres menneskelige stemmer borer sig ind i mine øren som hvasse syle."

"Gud forbarme sig!" hviskede Hobbie; "at en død kan bære så forskrækkeligt nag til de levende! Jeg er bange for, at det kun står slet til med hans sjæl!"

"Hør, min ven," sagde Earnscliff, "De synes at lide af en eller anden stor sorg; almindelig menneskelighed forbyder os at lade Dem blive her."

"Almindelig menneskelighed!" udbrød det sælsomme væsen med en hånlig latter, der lød som et skrig; "hvor har De det stikord fra? – en snare til at fange snepper i – det sædvanlige skalkeskjul, hvorunder der skjuler sig fodangler – en lokkemad, som den ulykkelige tosse, der sluger den, snart vil få at mærke skjuler en krog med modhager, der er ti gange så skarpe som dem, I lægger for de dyr, I myrder for at kildre jeres ganer."

"Jeg siger Dem, min ven," svarede Earnscliff atter, "at I ikke selv kan bedømme Deres stilling – De vil omkomme i denne

ørken, og vi må af medlidenhed tvinge Dem til at følge med os."

"Det vil jeg aldeles ikke have noget med at bestille," sagde Hobbie. "Lad dog for Guds skyld spøgelset skøtte sig selv."

"Mit blod kommer over mit eget hoved, i fald jeg omkommer her," sagde skikkelsen, og da den så, at Earnscliff ville til at lægge hånd på den, tilføjede den: "Og Deres blod komme over Deres hoved, i fald De blot så meget som rører en flig af mine klæder for at forpeste mig med dødelighedens smitte."

Månen skinnede klarere, mens den sagde disse ord, og Earnscliff så, at den i sin højre hånd holdt et blinkende våben, der i det kolde lys så ud til at være enten en lang kniv eller en pistol. Det ville have været vanvid at fremture i forsøget på at tale en til rette, der var således væbnet og førte et så fortvivlet sprog, så meget mere, som det var klart, at han ingen hjælp kunne vente fra sin ledsager, der helt og holdent havde overladt det til ham at klare sig med spøgelset så godt, han kunne, og allerede var gået et par skridt bort fra stedet. Earnscliff gjorde derfor omkring og fulgte efter Hobbie efter først at have kastet et blik tilbage på den formentlig vanvittige, som dette møde lod til at have gjort aldeles rasende, og som fo'r vildt omkring den store sten og udgød sig i skrig og forbandelser, der skingrede vildt hen over den øde hede.

De to jægere gik en stund tavse, indtil de ikke længere kunne høre disse stygge lyde, det vil sige, til de var kommet et godt stykke bort fra stenstøtten, som heden førte navn efter.

De anstillede begge to i deres stille sind betragtninger over det optrin, de havde været vidner til, og pludselig udbrød Hobbie Elliot: "Nå, jeg tør nok sige, at det spøgelse, hvis det er

et spøgelse, har både gjort og lidt meget ondt i kødet, siden han sådan tager på veje, efter at han er død og borte."

"Det tykkes mig at være et menneskehad, der er blevet til ligefrem vanvid," sagde Earnscliff, idet han forfulgte sin egen tankegang.

"Nå, så De tror ikke det var en ånd?" spurgte Hobbie.

"Hvem? Jeg? – Nej, det tror jeg visselig ikke."

"Nå, jeg tror næsten også, at det var et levende væsen – men jeg ved ikke – jeg ville nødig møde nogen, der mere så ud som en bussemand."

"Jeg vil under alle omstændigheder i morgen ride over og se, hvad der er blevet af det ulykkelige væsen."

"Ved højlys dag?" svarede Hobbie, "ja, det er jeg i Herrens navn med til. Men nu har vi en halv mils vej nærmere til Heughfoot end til Deres hus – gjorde De nu ikke bedst i at følge hjem med mig? Så skal jeg lade karlen ride på klepperten over og lade dem vide, at De er hos os, skønt jeg ikke tror, der er andre end tjenestefolkene og katten, der venter jer."

"Tak, som byder, kære Hobbie," sagde den unge jæger, "og da jeg nødig vil have, at tjenestefolkene skal gøre sig skrupler eller Mis gå glip ad sin aftensmad, fordi jeg bliver borte, tager jeg med tak imod Deres tilbud om at sende karlen derover."

"Nå, det er virkelig pænt af jer, det må jeg sige. Så De vil virkelig følge med hjem til Heughfoot? Nå, de vil blive rigtig glade ved at se Dem, vil de."

Da dette var afgjort, gik de en stund rask til, indtil de kom op på toppen af en temmelig stejl bakke; dér udbrød Hobbie Elliot: "Hør, Earnscliff, jeg bliver altid så glad, når jeg kommer hertil. – Kan De se lyset der nede? Det er dagligstuevinduet, og der

indenfor sidder bedstemoder, den flinke gamle kone, og spinder. Og kan De se det andet lys, der bevæger sig frem og tilbage imellem vinduerne der? Det er mit søskendebarn Grace Armstrong – hun er dobbelt så flink i huset som mine søstre, det siger de selv, for det er de godmodigste pigebørn, der nogen sinde har trådt i lyng. De siger selv, og det siger bedstemoder også, at der er mest liv i hende, og at hun er raskest til bens i hele nabolaget, nu da bedstemoder ikke længere er så flink til at røre sig. – Den ene af mine brødre er henne at føre tilsyn med forvalteren, den anden er henne på vor lejegård Mossphadraigh – han kan akkurat lige så godt se til kreaturerne som jeg."

"De kan sagtens være glad, min ven, så flinke slægtninge, som De har."

"Det er jeg sandelig også – jeg er svært glad over Grace, det skal jeg aldrig nægte. Men hør, sig mig en gang, Earnscliff, De har jo gået i latinskole og på højskole i Edinburgh og fået lærdom, hvor den var bedst at få – sig mig en gang – det er ikke, fordi det angår mig personligt, men jeg hørte sognepræsten ved St. Johns og vor sognepræst tvistes ved sidste vintermarked, og de taler sandelig godt for sig begge to – præsten ved St. Johns sagde nu, at det er ulovligt at gifte sig med sit søskendebarn, men jeg kan ikke sige, at jeg syntes, at han udlagde skriften halvt så godt som vor sognepræst, men vor sognepræst har nu også ord for at være den dygtigste skriftkloge og den bedste prædikant på denne side Edinburgh. – Tror De, han havde ret?"

"Ægteskabet er efter alle protestantiske kristnes mening så frit, som Gud gjorde det ved den levitiske lov, Hobbie, så der kan hverken fra lovens eller fra religionens side være noget i vejen for, at De gifter Dem med jomfru Armstrong."

"Å, lad mig være i fred for Deres narrestreger, Earnscliff," sagde hans ledsager; "De bliver selv vred nok, når nogen kommer Dem for nær med en smule spøg. Jeg tænkte slet ikke på Grace, da jeg stillede Dem det spørgsmål, for De skal vide, at hun egentlig slet ikke er mit søskendebarn, men datter af min onkels kone i første ægteskab, så vi er i grunden slet ikke i familie, men blot sådan besvogrede, eller hvad man nu skal kalde det. Men nu er vi ved møllebakken. Jeg vil fyre min bøsse af, for at de kan vide, at jeg kommer, det plejer jeg altid at gøre, og når jeg har et dyr med, plejer jeg at affyre to skud, et for dyret og et for mig selv."

Han affyrede sin bøsse, og man så en mængde lys dels bevæge sig igennem huset og dels glimte frem uden for det. Hobbie Elliot gjorde Earnscliff opmærksom på et af dem, der syntes at bevæge sig fra huset hen imod et af udhusene. "Det er Grace selv," sagde Hobbie. "Hun vil ikke tage imod mig ved døren, kan jeg tænke, men hun rapper sig nu lige godt, for at aftensfoderet kan være parat til mine hunde, de stakkels bæster."

"Den, der holder af mig, holder også af min hund," sagde Earnscliff. "Ak, Hobbie, De er en lykkelig ung mand."

Denne bemærkning ledsagedes af et suk, som åbenbart ikke undgik Hobbies opmærksomhed.

"Å," sagde han, "andre folk kan måske blive lige så lykkelige som jeg – jeg har nok lagt mærke til, hvordan frøken Isabella Vere drejer hovedet efter en vis person, når de mødes ved Carlisle-væddeløbene. Det er ikke godt at vide, hvordan det kan gå her i verden."

Earnscliff mumlede noget til svar, men det var ikke let at afgøre, om det var en indrømmelse eller en protest, og rimeligvis var det også hans mening, at det skulle henstå uafgjort. De var nu kommet ned ad den brede gangsti, der snoede sig uden om den stejle bakke og førte op til den stråtækte, men hyggelige gård, hvor Hobbie Elliot og hans familie boede.

Der var fuldt op af lystige ansigter i døren, men synet af en fremmed sløvede mangen en pil, der var blevet holdt i beredskab til Hobbie i anledning af det tarvelige udbytte af hans hjortejagt. Der var tre kønne unge piger, som hver for sig fik meget travlt med at skyde det hverv at tage imod den fremmede og føre ham ind i stuen over på de to andre, idet det rimeligvis var dem alle tre meget om at gøre at komme til at pynte sig lidt, førend de viste sig for en ung herre i et kostume, som kun var bestemt til at ses af deres broder.

Hobbie skændte imidlertid dygtigt på dem alle tre – for Grace var ikke imellem dem – snappede lyset ud af hånden på en af disse landlige koketter, der stod og skabede sig med det, og førte sin gæst ind i dagligstuen eller *hallen*, som den nærmest måtte kaldes, for da huset i gamle dage havde været indrettet til forsvar, var dagligstuen hvælvet og havde flisegulv, så at den var fugtig og uhyggelig nok i sammenligning med storstuerne i vor tids bøndergårde, men Earnscliff fandt dog, at den var langt at foretrække for mørket og uhyggen udenfor, oplyst som den var af et stort gnistrende tørve- og brændebål. Han bødes venligt og gentagne gange velkommen af den ærværdige gamle bedstemoder, familiens overhoved, der med sit sæt og sine hængler, sin snævre og ærbare kjole af

hjemmespunden uld, men med et stort guldhalsbånd og svære ørenringe, gjorde indtryk af at være, hvad hun da også var, både en dame og husets madmoder, som hun sad der i kurvestolen i krogen ved den store kamin og ledede de unge kvinders aftenarbejde så vel som en to-tre kraftige tjenestepigers, der sad og spandt på deres i håndtene bag ved de unge jomfruer.

Så snart Earnscliff var blevet budt tilbørligt velkommen, og der i en fart var blevet givet nogle ordrer angående aftensmåltidet, begyndte bedstemoderen og søstrene at drille Hobbie i anledning af det tarvelige udbytte, hans jagt havde givet.

"Jenny havde såmænd ikke behøvet at holde ilden ved lige på skorstenen af hensyn til, hvad Hobbie har bragt hjem," sagde en af søstrene.

"Nej, det er et sandt ord," sagde en anden. "Hobbies vildt kunne mageligt steges ved dæktørven [Note 3)], når der blev pustet godt til den."

"Ja, eller ved flammen af lyset, når vinden ville lade den brænde roligt," sagde en tredje. "Var jeg i hans sted, ville jeg hellere tage en sort krage med hjem end komme tre gange hjem uden at have så meget med som et bukkehorn at spille på."

Hobbie vendte sig fra den ene til den anden med rynket pande, hvilket tegn på barskhed dog modsagdes af det godmodige smil, der spillede om hans mund. Han søgte derpå at formilde dem ved at fortælle, hvad hans ledsager havde lovet ham.

"I mine unge dage," sagde den gamle bedstemoder, "ville en mand have skammet sig ved at komme hjem fra jagt uden at

have en buk hængende på hver side af sin hest, som en pranger, der har været ude at købe kalve."

"Gid de havde levnet nogle til os, bedstemoder," sagde Hobbie, "men jeg tror næsten, at dine gamle venner helt har udryddet dem."

"Da ser du dog, at andre folk kan finde vildtet, skønt du ikke kan," sagde den ældste søster med et blik på den unge Earnscliff.

"Nå, nå, min pige, hver hund har sin dag – ja, jeg håber ikke, at Earnscliff tager mig ilde op, at jeg betjener mig af det gamle ordsprog – en anden gang kan jeg få hans held, og han mit. Det er ellers morsomt, at man skal have bebrejdelser af kvindfolk, der ikke har taget sig andet for hele den udslagne dag end at sidde og snurre en stump pind med en tråd i eller prikle med en nål i en klud, mens en anden en har været ude hele dagen og er blevet skræmmet …, nå ja, skræmmet vil jeg nu egentlig ikke sige, men holdt for nar af spøgelser."

"Skræmmet af spøgelser!" udbrød kvinderne alle som én, for man nærede den gang og nærer måske endnu stor respekt i disse dale for alle den slags forestillinger.

"Jeg mener ikke skræmmet, men holdt for nar. Der var for resten heller ikke mere end ét spøgelse. De så det jo lige så godt som jeg, Earnscliff."

Derpå gav han uden synderlig overdrivelse på sin vis en skildring af deres møde med det gådefulde væsen på Mucklestane Moor og endte med at sige, at han ikke var mand for at sige, hvad i al verden det kunne være, hvis det ikke enten var den skinbarlige Satan eller en af de gamle pikter, der havde boet i landet i oldtiden.

"En af de gamle pikter!" sagde bedstemoderen, "nej, Gud velsigne dig, min dreng, det har ingen pikter været – det har været den brune mand fra heden. Å, ve over de onde dage, der forestår – Gud ved, hvilke ulykker, der nu skal hjemsøge vor stakkels egn, – nu var den kommet så godt til ro, og vi levede så godt i kærlighed og retfærdighed. – Å, Gud bedre os, han har aldrig bragt egnen og folk her noget godt. Min fader har tit fortalt mig, at han viste sig det år, da det blodige slag på Marston Moor blev holdt, og så igen under Montroses krige og igen lige før nederlaget ved Dunbar, og i min tid har han vist sig den gang, da slaget ved Bothwell Bro stod, og det hed sig, at den synske laird af Benarbuck talte med ham, kort før Argyle gjorde landgang, men om det er sandt, skal jeg ikke så lige kunne sige, for det var langt ovre vesterpå. Ak, børn, han får aldrig lov til at vise sig, undtagen når der skal ske en ulykke, så jeg vil lægge jer alle sammen på sinde at holde jer til Ham, der kan hjælpe i nødens stund."

Earnscliff tog nu ordet og sagde, at han var aldeles overbevist om, at den, de havde set, var en stakkels vanvittig, der ingen fuldmagt havde fra den usynlige verden til at forkynde krig eller andre ulykker. Denne udtalelse fandt imidlertid en meget kølig modtagelse, og alle var enige i at fraråde ham at vende tilbage til stedet næste dag.

"Å, mit kære barn," sagde den gamle kone, for i sin hjertens godhed tiltalte hun alle, som hun holdt af, på denne moderlige måde, "De bør frem for alle tage Dem i agt – Deres hus har lidt meget ved Deres faders drab og ved rettergangssager og allehånde tab – De er slægtens blomst og den, som atter skal rejse det gamle hus, i fald det er Herrens vilje, til ære for landet

og til værn for dem, som bor og bygger i det – De frem for andre må vogte Dem for at indlade Dem på letsindige eventyr – Deres slægt har altid været dumdristig, og det har den måttet bøde hårdt for."

"Da vil De dog vel ikke have, kære moder, at jeg skal være bange for at gå ud på en åben hede ved højlys dag?"

"Det ved jeg ikke," sagde den gamle kone. "Jeg ville aldrig bede ven eller frænde om at holde sig tilbage, når det gjaldt en god sag, hvad enten det var hans vens eller hans egen – det ville ikke sømme sig for mig så lidt som for nogen anden ædelbåren kvinde – men jeg kan ikke få ud af mit gamle hoved, at det strider både imod lov og evangelium at opsøge onde ting, som ikke kommer en ved."

Earnscliff opgav et ordskifte, som han ikke havde nogen udsigt til at komme nogen vegne med, og samtalen blev afbrudt ved, at maden blev bragt ind. Nu indfandt jomfru Grace sig også, og Hobbie satte sig med et betydningsfuldt blik til Earnscliff ved siden ad hende. Munterhed og livlig samtale, som den gamle dame deltog i med den godmodighed, der klæder alderdommen så godt, bragte atter de roser frem på de unge pigers kinder, som deres broders fortælling om synet havde skræmmet bort, og de dansede og sang en times tid efter bordet, som om der ikke var noget til i verden, der lignede spøgelser.

Fjerde kapitel

Næste morgen, da de havde spist frokost, sagde Earnscliff farvel til sine gæstfri venner med løfte om at komme igen i så god tid, at han kunne få noget med af vildtet, der var kommet fra hans hus. Hobbie sagde for et syns skyld også farvel til ham, men listede sig lidt efter ud og indhentede ham på toppen af bakken.

"Gå De kun der ud, hr. Patrick," sagde han; "jeg skal ikke svigte Dem, hvad så end vor mor siger; men jeg mente, det var rigtigst, at jeg listede mig ud, for hvis hun ikke skulle synes om det, vi har for – vi må ikke på nogen måde gøre hende imod – det var næsten det sidste, fader sagde til mig på sin dødsseng."

"Nej, det bør De heller ikke, Hobbie," sagde Earnscliff; "hun fortjener al Deres kærlighed."

"Ja, hun ville nu sandelig tage sig det lige så nær for Deres skyld som for min. Men tror De nu virkelig ikke, der er noget formasteligt i, at vi vover os der ud? Vi har jo egentlig ingen ting at gøre der."

"Tænkte jeg som De, Hobbie," sagde den unge herre, "ville jeg måske ikke undersøge den sag nærmere, men da jeg mener, at overnaturlige åbenbarelser enten slet ikke mere forekommer i vore dage eller i alt fald er meget sjældne, har jeg ikke lyst til at lade være at undersøge en sag der måske gælder et stakkels vanvittigt menneskes liv."

"Nå ja, når det virkelig er Deres mening," sagde Hobbie tøvende. "Det er nu vist nok, at feerne – de gode naboer, mener jeg, for det skal ikke være godt at kalde dem feer –, som i gamle

dage viste sig hver aften på en grøn høj, nu til dags ikke viser sig halvt så tit. Jeg tør ikke påstå, at jeg selv nogen sinde har set dem, men jeg hørte en gang en piben bag ved mig ude på heden, akkurat som man kan høre en regnspove. Og min fader så dem jævnligt, når han kom fra marked og havde fået en lille tår over tørsten."

Det morede Earnscliff at lægge mærke til det vidnesbyrd om overtroens gradvise aftagen fra slægtled til slægtled, som denne ytring indeholdt, og de vedblev at tale om den slags ting, indtil de fik øje på den store sten, heden førte navn efter.

"Så sandt jeg lever," sagde Hobbie, "kryber ikke skabningen omkring endnu der henne! Men nu er det lyst, og De har Deres bøsse, og jeg har taget min jagtkniv med, så nu tænker jeg nok, vi tør vove os hen til den."

"Ja naturligvis," sagde Earnscliff; "men hvad i al verden kan han bestille der?"

"Jeg tror, han er ved at lave et gærde af grågæssene, som de store løse sten kaldes – det var da noget af det mærkværdigste, jeg har oplevet!"

Da de kom nærmere, måtte Earnscliff give sin ledsager ret. Den skikkelse, de havde set den foregående aften, var i færd med langsomt og møjsommeligt at stable de store stene oven på hinanden, som om det gjaldt om at danne et lille hegn. Der lå fuldt op af sten, men de fleste af dem var så store, at det var et umådeligt arbejde at tumle dem, og adskillige af dem, han allerede havde fået lagt til rette, var så store, at det var ligefrem forbavsende, at han havde kunnet magte dem. Da de to unge mand kom hen til ham, var han i lag med at flytte en vældig blok, som han arbejdede så ivrigt med, at han først opdagede

dem, da de var lige ved ham. Under sine bestræbelser for at tumle og løfte stenen lagde han en styrke for dagen, som langt overgik, hvad man skulle have ventet af hans størrelse og vanskabte skikkelse. At dømme efter de vanskeligheder, han allerede havde overvundet, måtte han ligefrem have kæmpekræfter, for nogle af de sten, det var lykkedes ham at flytte, syntes der at måtte to mands kræfter til at tumle. Hobbies mistanke begyndte igen at vågne, da han så, hvilken overnaturlig kraft han lagde for dagen.

"Jeg skulle næsten tro, det er en gærdesætter, der går igen – sikke udmærkede skifter, han har lavet! Men er det et menneske, gad jeg nok vide, hvad han ville have for favnen, hvis man ville have ham til at sætte gærde – vi trænger svært til et imellem Cringlehope og engene. Hør min ven," vedblev han, idet han hævede stemmen, "det er solidt arbejde, De leverer."

Det væsen, han tiltalte, så op og stirrede på ham med et uhyggeligt blik, og idet han rettede sig fra sin bøjede stilling, viste han sig for dem i al sin medfødte afskyelige vanskabthed. Hans hoved var ualmindelig stort og dækket med et tykt, busket hår, der til dels var grånet af ælde; hans buskede og fremstående bryn skyggede over et par små, mørke, gennemborende øjne, der lå dybt inde i deres huler og rullede vildt med et udtryk, der til en vis grad tydede på vanvid. For øvrigt havde hans ansigt det rå, groftskårne præg, en maler ville karakterisere en jætte med; hertil kom det vilde, uregelmæssige og ejendommelige udtryk, man jævnligt træffer hos vanskabte mennesker. Hans legeme var svært og firskårent som en mands af middelstørrelse og hvilede på to store fødder, men naturen syntes at have glemt benene eller at have gjort dem så korte, at

de helt skjultes af hans klæder. Hans arme var lange og senestærke med to kraftige hænder, og hvor de under hans ivrige arbejde var blevet blottet, var de tæt bevokset med grove sorte hår. Det så ud, som om naturen fra først af havde bestemt de enkelte dele af hans legeme for en kæmpe, men senere i et lunefuldt øjeblik havde givet dem til en dværg, så lidt svarede hans lange arme og hans kæmpekræfter til hans lave vækst. Han var iført en grov, brun kofte, der lignede en munkekutte og holdtes sammen om livet af et sælskindsbælte. På hovedet havde han en hue af grævlingeskind eller andet groft pelsværk, der yderligere forhøjede det besynderlige indtryk, hele skikkelsen gjorde, og overskyggede et ansigt, hvis sædvanlige udtryk syntes at være tvært, ondskabsfuldt menneskehad.

Denne mærkværdige dværg stirrede tavs på de to unge mennesker med en gnaven og opirret mine, indtil Earnscliff, der gerne ville have ham i bedre humør, sagde: "Det er svært arbejde, De har for, min ven. Må vi hjælpe Dem?"

Elliot og han lagde med forenede kræfter den store sten op på muren, han var ved at bygge. Dværgen så til som en arbejdsherre og røbede ved gnavne lader sin utålmodighed over, at det tog dem for lang tid at få stenen lagt til rette. Derpå pegede han på en anden, som de også lagde til rette, så på en tredje og fjerde. De vedblev at føje ham, om end med en del besvær, for han gav dem tilsyneladende med vilje anvisning på de tungeste sten.

"Nej, hør nu, min ven," sagde Elliot, da den urimelige dværg pegede på en sten, der var endnu større end nogen af dem, de allerede havde flyttet, "Earnscliff kan gøre, som han lyster, men hvad enten De nu er et menneske eller det, som værre er, så skal

Fanden fare i mine fingre, om jeg vil brække min ryg ved længere at slæbe sten for Dem uden at få så meget som tak for min ulejlighed."

"Tak!" sagde dværgen med en bevægelse, der udtrykte den dybeste foragt. "Der – tag den, og se, om De bliver fed af den! Tag den, og gid De må have lige så megen glæde af den, som jeg har haft, eller som nogen anden dødelig orm har haft, der nogen sinde har fået Tak af det kryb, han kalder sin næste. Enten bestil noget, eller gå Deres vej!"

"Det er en rar løn, vi får, Earnscliff, fordi vi bygger Satan et tabernakel og sætter vore egne sjæle på spil oven i købet, så vidt jeg kan skønne."

"Det lader til," sagde Earnscliff, "at vor nærværelse kun yderligere ophidser hans vanvid. Vi gør bedst i at gå vor vej og sende en ud til ham med mad, og hvad han ellers kan trænge til."

Som sagt, så gjort. Tjenestekarlen, som de sendte ud til ham, fandt dværgen stadig arbejdende på sin mur, men kunne ikke få et ord ud af ham, hvorfor han, der var smittet af den i egnen almindeligt herskende overtro, snart opgav forsøget på at spørge en så sælsom skikkelse ud eller give den råd, men satte de ting, han havde med til dværgen, fra sig på en sten et stykke derfra og overlod ham til sig selv.

Dværgen fortsatte sit arbejde dag efter dag med en så utrolig udholdenhed, at den næsten syntes overnaturlig.

Han syntes jævnligt i løbet af en dag at have gjort to mands arbejde, og det viste sig snart, at det, han lavede, var mure til en hytte, som, skønt den var meget lille og kun opført af sten og græstørv uden kalk, som følge af de anvendte stens størrelse var

usædvanlig solid af så lille og simpel en hytte at være. Earnscliff, der lagde nøje mærke til, hvad han tog sig for, var aldrig så snart kommet på det rene med, hvad det var, han havde for, før han sendte en del sparrer, der var tjenlige til tagværk, der hen, og det var ligeledes var hans agt at sende håndværksfolk der hen næste dag, for at de kunne rejse taget.

Det blev der imidlertid ikke noget af, for om aftenen, hele natten igennem og tidligt den næste morgen arbejdede dværgen så ufortrødent og så forstandigt, at han næsten var færdig, da de kom. Hans næste arbejde bestod i at skære siv og tække huset, hvilket han gjorde med stor færdighed.

Da det lod til at være ham imod at tage imod anden hjælp end en tilfældig håndsrækning af en og anden, der der kom der forbi, sørgede Earnscliff blot for, at han blev forsynet med det fornødne materiale og værktøj, som han brugte med stor dygtighed. Han lavede dør og vindue til sin hytte, indrettede sig et plumpt sengested og slog nogle hylder op, og det lod til, at han blev noget mildere stemt, efterhånden som antallet af bekvemmeligheder forøgedes.

Derefter gav han sig i lag med at lave et stærkt hegn og at opdyrke jorden, så godt han kunne, indtil han ved at føre muld derhen havde fået indrettet sig en lille have. Det følger af sig selv, at denne eneboer, som allerede antydet, af og til fik hjælp af rejsende, der tilfældigvis kom over heden, så vel som af adskillige, der af nysgerrighed dreves hen for at se på hans arbejde. Det var ligefrem ikke muligt at se et menneskeligt væsen, der ved første øjekast syntes i den grad uskikket til strengt arbejde, slide så ufortrødent i det uden at standse et øjeblik og give ham en håndsrækning, og da ingen af dem, som

således hjalp ham, vidste, hvor megen hjælp andre havde ydet dværgen, undrede alle sig over, hvor mærkværdig hurtigt arbejdet gik fremad. Den på så kort tid og af et sådant væsen opførte hyttes solide og varige udseende og den dygtighed, han lagde for dagen i alskens håndværk, vakte allehånde formodninger se hos omegnens folk. De påstod, at når han ikke var et spøgelse, og det anså de ham ikke længere for, efter at det tydeligt havde vist sig, at han var af kød og blod som andre, måtte han i alt fald stå i nær forbindelse med den usynlige verden og have valgt sig dette afsides sted til opholdssted for uforstyrret at kunne pleje samkvem med den. De påstod, men rigtignok i en helt anden mening end den, hvori vismanden anvendte disse ord, at han aldrig var mindre alene, end når han var alene, og at man fra bakkerne omkring heden jævnligt så et menneske arbejde sammen med eneboeren i ørkenen og regelmæssigt forsvinde, så snart man nærmede sig hytten. Sådan en skikkelse sås også nu og da sidde ved siden ad ham i døren, gå sammen med ham over heden eller hjælpe ham med at hente vand fra kilden. Earnscliff forklarede dette særsyn ved at antage, at det var dværgens skygge.

"Han har fanden ingen skygge," sagde Hobbie Elliot, der ivrigt holdt på den almindeligt antagne mening; "han er alt for indgået med Gammel Erik til at have nogen skygge. Desuden," tilføjede han, og det var der jo unægtelig mere logik i, "hvem har nogen sinde hørt tale om en skygge imellem et legeme og solen? Og dette hersens væsen, hvad det nu er, er både højere og tyndere end han, og man har mere end én gang set det imellem ham og solen."

Disse gisninger, som i enhver anden egn af landet let kunne have ført til undersøgelser, der kunne være blevet mindre behagelige for den formentlige heksemester, frembragte her kun respekt og skræk. Eneboeren syntes at føle sig smigret ved de tegn på sky ærefrygt, som folk, der kom forbi i ny og næ, nærmede sig hans bolig med, ved den overraskelse og forbavselse, de betragtede hans person og så sig om på hans enemærker med, og ved det hastværk, de skyndte sig bort fra det skrækindjagende sted med. Kun de dristigste standsede for at tilfredsstille deres nysgerrighed ved at kaste et hurtigt blik på hans hytte og have og gjorde undskyldning for det ved en høflig hilsen, som han undertiden nedlod sig til at besvare med ord eller et nik. Earnscliff kom tit der forbi og forsømte sjældent at se ind til eneboeren, som nu lod til at have indrettet sig der for livstid.

Det var ikke muligt at indvikle ham i en samtale om hans egne personlige anliggender, og han var heller ikke meddelsom eller tilgængelig, når der bragtes andre emner på bane, skønt han lod til at have opgivet en hel del af sit ualmindeligt barske menneskehad eller rettere sagt at blive sjældnere hjemsøgt af de anfald af sindsforvirring, som det var et udslag af. Ingen overtalelser kunne formå ham til at modtage andet end de simpleste fornødenheder, skønt Earnscliff af medlidenhed og hans mere overtroiske naboer af andre grunde jævnligt bød ham meget mere. Naboernes velgerninger gengældte han ved at give dem råd, når de, hvad de lidt efter lidt fik for skik, spurgte ham til råds angående deres egne eller deres kvægs sygdomme. Han gav dem også tit lægemidler, og det lod til, at han ikke blot var forsynet med sådanne, som landet frembragte, men også

med udenlandske medikamenter. Til folk, der kom til ham i den anledning, sagde han, at han hed Eneboeren Elshender, men hans kendingsnavn blev snart Kloge Elshie eller den kloge mand på Mucklestane Moor. Nogle gik i deres spørgsmål videre end til legemlige onder og søgte råd om forskellige andre ting, og den slags spørgsmål besvarede han med en orakelmæssig snildhed, der i høj grad styrkede den anskuelse, at han var i besiddelse af overnaturlig kløgt. De, der spurgte ham til råds, efterlod i reglen en eller anden gave på en sten et stykke fra hans hytte; var det penge eller andre ting, han ikke brød sig om, kastede han dem bort eller lod dem ligge. Hans væsen var stadig råt og frastødende, og han brugte aldrig flere ord, end der lige netop behøvedes til at udtrykke hans mening i den størst mulige korthed, ligesom han også undgik alt, hvad der blot gik det ringeste uden for det foreliggende emne. Når vinteren var omme, og hans have begyndte at yde ham urter og grøntsager, indskrænkede han sig næsten ganske til at leve af dem; dog tog han imod et par geder, Earnscliff forærede ham, og som græssede på heden og forsynede ham med mælk.

Da Earnscliff fik at vide, at hans gave var blevet modtaget, aflagde han kort efter eneboeren et besøg. Den gamle mand sad på en stor flad sten tæt ved sin havelåge, hvilket var det visdomssæde, han plejede at indtage, når han var oplagt til at give audiens. Det indre af sin hytte og sin have vågede han lige så omhyggeligt over, som de indfødte på Otaheiti våger over deres *moraier* – han ville åbenbart have betragtet stedet som vanhelliget og besmittet, i fald det var blevet betrådt af nogen menneskelig fod. Når han havde lukket sig inde i sin hytte, var

det ikke muligt at få ham til at komme ud, hvem det så end var, der søgte ham.

Earnscliff havde fisket i en lille flod et stykke derfra. Han havde sin medestang i hånden og bar en kurv med ørreder over skulderen. Han satte sig på en sten næsten lige over for dværgen, som nu var vant til at se ham og derfor ingen notits tog af ham, men efter at have hævet sit store, vanskabte hoved for at se på ham lod det synke ned på brystet igen, som om han var fordybet i sine tanker. Earnscliff så sig om og så, at han havde bygget et skur til sine geder.

"De arbejder strengt, Elshie," sagde han, opsat på at få en samtale i gang med dette sære væsen.

"Arbejde," svarede dværgen, "er det ringeste af de onder, der er knyttet til den usle lod, menneskeslægten har fået; det er bedre at arbejde som jeg end at jage og fiske som De."

"Jeg vil just ikke sige, at vore sædvanlige landlige idrætter er særlig menneskelige, Elshie, men alligevel ..."

"Alligevel," afbrød dværgen ham, "er de bedre, end hvad De plejer at tage Dem for; det er bedre at øve ørkesløs og letsindig grusomhed imod stumme fisk end imod Deres medmennesker. Dog, hvorfor siger jeg det? Hvorfor skulle ikke den hele menneskehjord stange, myrde og æde hinanden, til den er helt udryddet på en umådelig og overmæt Behemoth nær, som efter at have kvalt alle sine lige og gnavet deres ben, måtte brøle hele dage af sult, fordi byttet var sluppet op for ham, og så til sidst dø af sult tomme efter tomme – det ville være en undergang, der var slægten værdig!"

"Deres gerninger er bedre end Deres ord, Elshie," svarede Earnscliff. "De bestræber Dem jo for at bevare den slægt, Deres

menneskehad smæder."

"Det gør jeg, men hvorfor? – Hør mig, De er en af dem, jeg hader mindst, og jeg kan finde mig i mod sædvane at spilde et par medlidende ord på Deres tåbelige blindhed. Jeg kan ikke slå folk og fæ med pest, men jeg kan nå mit mål lige så godt ved at forlænge livet for dem, der arbejder på at fremme ødelæggelsens værk. Hvis Alice fra Bower var død i vinter, ville den unge Ruthwin så være blevet dræbt i foråret for hendes skyld? Hvem tænkte på at holde sit kvæg i fold neden for tårnet, da man troede, at den røde røver i Westburnflat lå for døden? Mine lægemidler, min kløgt kurerede ham, og hvem tør nu lade sin hjord gå løs uden opsigt eller lægge sig uden at slippe lænkehunden løs?"

"De gjorde ganske vist ikke samfundet nogen synderlig tjeneste med den sidste af disse kure," sagde Earnscliff; "men så er der til gengæld min ven Hobbie, den brave Hobbie fra Heughfoot, ham kurerede De i vinter for en feber, der kunne have kostet ham livet."

"Således tænker støvets børn i deres uvidenhed," sagde dværgen med et ondskabsfuldt smil, "og således taler de i deres dårskab. Har De lagt mærke til, hvor lystig, hvor munter og venlig vildkattens unge kan være, når den er blevet tæmmet – men giv den Deres vildt, Deres lam, Deres fjerkræ at lege med, og dens medfødte vildhed bryder frem; den slår sine kløer i dem, sønderriver, myrder og æder."

"Det er dyrets instinkt," svarede Earnscliff; "men hvad har det med Hobbie at gøre?"

"Det er et billede, der passer på ham," sagde eneboeren. "For øjeblikket er han tam og fredelig, fordi han ingen lejlighed har

til at tilfredsstille sine medfødte lyster; men lad blot krigstrompeten lyde – lad den unge blodhund lugte blod, så bliver han lige så blodtørstig som den vildeste af hans forfædre her på grænsen, der nogensinde har stukket ild på en hjælpeløs bondes hus. Kan De nægte, at han selv nu jævnligt ægger Dem til at tage blodig hævn for en uret, der tilføjedes Dem, da De var dreng?" Earnscliff studsede; eneboeren syntes ikke at lægge mærke til hans overraskelse og vedblev: "Krigstrompeten vil komme til at lyde, den unge blodhund vil få blod, og så ler jeg og siger: Det var derfor, jeg frelste dit liv." Han tav et øjeblik og tog derpå atter til orde: "Sådan forholder det sig med mine helbredelser, de går ud på at holde elendigheden ved lige og at sætte mig i stand til selv i denne udørken at spille min rolle i det almindelige sørgespil. Lå De på sottesengen, ville jeg måske af medlidenhed række Dem et giftbæger."

"Mange tak skal De have, Elshie; De kan stole på, at jeg ikke skal undlade at ty til Dem, eftersom jeg tør håbe så trøstelig bistand af Dem."

"De skal ikke smigre Dem alt for stærkt med håbet om, at jeg, når det kommer til stykket, er svag nok til at give efter for min medlidenhed. Hvorfor skulle jeg rive en dåre, der er så vel skikket til at udholde livets elendighed, ud af den ulykke, hans egne drømme og verdens slethed vil berede ham? Hvorfor skulle jeg spille den medlidende indianers rolle og slå hovedet i stykker på fangen med min tomahawk og derved spolere tre dages fornøjelse for mine stammefæller, lige som bålet er tændt, tængerne gloende, kedlerne i kog, knivene hvæssede, og de skal til at flå, svide og koge det udkårne offer?"

"Det er et skrækkeligt billede, De udmaler mig af livet, Elshie," svarede Earnscliff, "men De skræmmer mig ikke. Vi er sat her i verden dels for at lide, men på den anden side også for at handle og nyde. Efter dagens virksomhed kommer aftenens hvile; selv tålmodig lidelse lindres, når man har en trøstende bevidsthed om, at man har gjort sin pligt."

"Jeg foragter denne slaviske og dyriske moral," sagde dværgen, hvis øjne flammede af vanvittigt raseri, "jeg foragter den som noget, der kun er dødsdømte dyr værdigt; men jeg vil ikke spilde flere ord på Dem."

Han rejste sig hurtigt, men inden han gik ind i hytten, tilføjede han med stor heftighed: "For at De ikke skal tro, at mine tilsyneladende velgerninger imod menneskene har deres udspring fra den dumme, trællesindede bevæggrund, der kaldes kærlighed til næsten, vil jeg dog sige Dem, at hvis der var et menneske, som havde tilintetgjort min sjæls dyreste håb, revet mit hjerte i stumper og stykker og hidset min hjerne, til den glødede som en vulkan, og havde jeg dette menneskes liv og lykke lige så fuldstændig i min magt, som jeg har dette skrøbelige potteskår" – han greb en lerkrukke, der stod ved siden ad ham – "jeg ville dog ikke knuse ham således" – han kastede rasende krukken imod muren. "Nej," vedblev han mere rolig, men i en tone, der var præget af den dybeste bitterhed, "jeg ville mæske ham med rigdom og magt for at hidse hans onde lidenskaber og hjælpe ham med at sætte hans onde anslag i værk; han skulle ikke savne midler til at hengive sig til sine laster og fuldbyrde sine skurkestreger; han skulle blive midtpunktet i en hvirvel, som selv hverken skulle have rist eller ro, men koge i uafladeligt raseri og gøre det af med mangt et

godt skib, der kom den nær; han skulle blive et jordskælv, der kunne ryste selve det land, han boede i, og gøre alle dets indbyggere venneløse, forstødte og ulykkelige – som mig."

Med disse ord styrtede den ulykkelige ind i sin hytte, lukkede døren efter sig med rasende voldsomhed og skød to slåer for, ligesom for at stænge enhver af den forhadte slægt ude, der således havde pisket hans sjæl til vanvid. Earnscliff forlod heden opfyldt på én gang af medynk og rædsel, grublende over, hvad det kunne være for en sælsom og bedrøvelig årsag, der havde bragt dette menneske, hvis sprog tydede på, at han i byrd og dannelse måtte stå højt over almuen, i så ynkelig en sindstilstand, ligesom han også undrede sig over, at en person, der havde været så kort tid der på egnen og ført et så indesluttet liv, havde kunnet skaffe sig så mange særlige oplysninger om indbyggernes tilbøjeligheder og personlige anliggender.

"Det er intet under," sagde han til sig selv, "at dette ulykkelige menneske med en så omfattende viden, med sådan en levevis, med så frastødende et ydre og med et så bittert menneskehad af almuen betragtes som en, der står i pagt med menneskeslægtens fjende."

Femte kapitel

Alt som det led ud på foråret, blev vejret mildere, og eneboeren sås nu hyppigere siddende på den store flade sten uden for hytten. Mens han sad der en dag ved middagstid, jog et selskab af herrer og damer på prægtige heste og med talrigt tjenerskab over heden i nogen afstand fra hans bolig. De havde hunde, falke og håndheste med, og luften gav genlyd af deres jagtråb og af lyden af hornene, der blæstes af tjenerne. Eneboeren ville lige til at trække sig tilbage til sin hytte, opskræmt ved synet af denne lystige skare, da tre unge damer, der med deres tjenere havde gjort en omvej for at tilfredsstille deres nysgerrighed efter at se den kloge mand på Mucklestane Moor, pludselig kom hen til ham, førend han havde kunnet iværksætte dette forsæt. Den ene af dem skreg og holdt hænderne for øjnene ved synet af denne mærkværdige vanskabning, den anden spurgte med en hysterisk fnisen, der skulle skjule hendes skræk, eneboeren, om han kunne spå dem; den tredje, som var bedst ridende, pynteligst klædt og uden sammenligning den smukkeste af dem, nærmede sig som for at undskylde sine ledsagerinders uhøflighed.

"Vi er kommet bort fra den lige vej, der fører igennem disse moradser, og vort selskab er redet fra os," sagde den unge dame. "Da vi så Dem, fader, uden for døren til Deres hytte, red vi her hen for ..."

"Stille," sagde dværgen. "Så ung og allerede så snedig! De kom – det ved De godt – for at godte Dem ved følelsen af Deres egen ungdom, rigdom og skønhed i modsætning til alderdom,

armod og grimhed. Det er en passende adspredelse for Deres faders datter, men det sømmer sig kun lidet for Deres moders barn."

"Har De da kendt mine forældre, og kender De mig?"

"Ja, det er første gang, jeg ser Dem vågen, men jeg har set Dem i drømme."

"I drømme?"

"Ja, Isabella Vere. Hvad har du eller dine med mine vågne tanker at skaffe?"

"Deres vågne tanker," sagde den ene af frøken Veres ledsagerinder med en vis spotsk alvor, "er uden tvivl rettet på visdom; dårskaben kan kun nærme sig, når De sover."

"Dine tanker," sagde dværgen mere gnavent, end det sømmede sig en filosof eller eneboer, "hersker dårskaben uindskrænket over, hvad enten du sover eller er vågen."

"Gud fri os!" sagde damen; "han er en profet, det er både vist og sandt."

"Så sandt," vedblev eneboeren, "som at du er en kvinde. En kvinde! – jeg burde have sagt en dame, en smuk dame. De bad mig spå jer – det er ganske simpelt. Deres liv bliver en uophørlig jagt efter dårskaber, der ikke er værd at fange, og som De da også, når De har fanget dem, kaster bort den ene efter den anden – en jagt, De har drevet, fra De var vaklende småbørn, og som De vil vedblive at drive, til De bliver gamle og går på krykker. Legetøj og lystighed i barndommen – kærlighed og de tåbeligheder, den fører med sig, i ungdommen – spadille og basta i alderdommen, det er det, De vil komme til at jage efter – blomster og sommerfugle om foråret – sommerfugle og løvetandsdun om sommeren – visne blade om efteråret og

vinteren – det vil De alt sammen jage efter, fange og kaste bort. Gå Deres vej, jeg har spået Dem."

"Men de bliver dog alle sammen fanget," svarede den unge dame – en kusine af frøken Vere – leende. "Det er altid noget; Nancy," vedblev hun, idet hun vendte sig til den frygtsomme dame, der først havde nærmet sig dværgen, "vil du ikke også spås?"

"Ikke for alt i verden," sagde hun, idet hun trak sig tilbage; "jeg har fået nok af at høre, hvad der blev spået dig."

"Nå ja," sagde frøken Ilderton, idet hun bød dværgen nogle penge, "så vil jeg betale for min spådom, som om jeg var en prinsesse og den et orakelsvar."

"Sandheden," sagde spåmanden, "kan hverken købes eller sælges," og med disse ord skubbede han med gnaven hån hendes gave fra sig.

"Nå ja, hr. Elshender," sagde damen, "så beholder jeg mine penge for at bruge dem på den jagt, De spåede mig."

"De vil få brug for dem," svarede kynikeren. "Uden penge har de færreste held med sig på den jagt, og opnår endnu færre, at der bliver gjort jagt på dem. Tøv lidt," vedblev han, idet han vendte sig til frøken Vere, da hendes ledsagerinder red deres vej, "Dem har jeg noget mere at sige. De har, hvad Deres ledsagerinder ville ønske, de havde eller i alt fald havde ord for at have – skønhed, rigdom, en høj stilling i samfundet og dannelse."

"Lad mig følge med mine ledsagerinder, fader. Jeg er hverken modtagelig for smiger eller spådomme."

"Bliv," vedblev dværgen, idet han greb hendes hest i tøjlen; "jeg er ingen almindelig spåmand, og jeg er ingen smigrer. Til

hvert af de goder, jeg nævnede, svarer der et onde – ulykkelig kærlighed, sårede følelser, et skummelt kloster eller et forhadt giftermål. Jeg, der ønsker alle mennesker ondt, kan ikke ønske Dem mere ondt, så megen ulykke krydses Deres livsbane af."

"Når så er, fader, så lad mig nyde den bedste trøst, jeg kan skaffe mig til modgangens tid, mens lykken endnu er med mig. De er gammel, De er fattig, Deres bolig er langt borte fra andre menneskers, i fald De bliver syg eller på anden måde kommer til at trænge til hjælp; Deres stilling udsætter Dem i mange henseender for mistanke hos den uvidende almue, som kun er alt for tilbøjelig til at give sine følelser luft i rå voldshandlinger. Lad mig tro, at jeg i alt fald har forbedret ét menneskeligt væsens kår. Modtag den hjælp, jeg kan byde Dem; gør det for min skyld, om De ikke vil gøre det for Deres egen, for at jeg ikke, når de ulykker, De måske kun alt for sandt spår om, kommer over mig, skal have nødig at tænke, at jeg har levet min lykkelige tid helt forgæves."

Den gamle mand svarede med halvkvalt stemme og næsten uden at henvende sig til den unge dame:

"Ja, således er det, du burde tænke – således er det, du burde tale, hvis menneskenes tale og tanke nogen sinde stemte overens. Men det gør de ikke – det gør de ikke – ak, det kan de ikke. Og dog – vent et øjeblik – vent, til jeg kommer igen." Han gik ind i sin lille have og kom tilbage med en halvt udsprungen rose. "Du har fået mig til at fælde en tåre, den første, der har vædet mine øjenlåg i mange år; modtag som løn for den velgerning dette taknemmelighedstegn. Det er kun en ganske almindelig rose, men gem den alligevel, kast den ikke bort. Når modgangens time kommer, kom så til mig. Vis mig den rose

eller blot et blad af den, om det så er lige så vissent som mit hjerte – om du så kommer i et af mine vildeste og grummeste øjeblikke, når jeg er mest opfyldt af raseri imod en forhadt verden, vil det vække blidere følelser i mit hjerte, og måske åbne dig lysere udsigter. Men intet sendebud," råbte han, idet hans sædvanlige menneskefjendske stemning atter kom over ham, "ingen mellemmand! Kom selv, og det hjerte og den dør, der er lukket for alle andre jordiske væsner, skal åbne sig for dig og dine sorger. Så, gå nu."

Han slap tøjlen, og efter have takket det sælsomme væsen så godt, som hendes overraskelse over denne sære tale tillod hende, red den unge dame bort, idet hun ofte vendte sig om for at se efter dværgen, der blev stående ved døren til sin hytte og så hende ride over heden ad hendes faders borg Ellieslaw til, indtil bakkedraget skjulte hele selskabet for ham.

Damerne spøgte imidlertid med frøken Vere i anledning af den besynderlige sammenkomst, de havde haft med vidt berømte heksemester på heden. "Isabella har nu altid lykken med sig. Hendes falk slår ned på urfuglen, hendes øjne sårer ungersvenden, intet levnes hendes stakkels veninder og frænker, ikke engang troldmanden kan undgå hendes tryllemagt. Du burde virkelig have så megen medlidenhed med andre, kære Isabella, at du holdt op sådan at købe op i det store, eller i alt fald burde du åbne en bod og sælge de varer, du ikke agter at beholde til eget brug."

"Du skal få dem alle sammen," svarede frøken Vere, "og troldmanden oven i købet, for en meget billig penge."

"Nej, lad Nancy få troldmanden," sagde frøken Ilderton, "til erstatning for, hvad hun mangler; hun er just ikke nogen heks

selv, ved du nok."

"Gud, søster," sagde den yngre frøken Ilderton, "hvad skulle jeg stille op med sådan et skrækkeligt uhyre! Jeg lukkede øjnene, så snart jeg havde fået et glimt af ham at se, og jeg forsikrer dig, jeg syntes, jeg så ham endnu, skønt jeg kneb dem så tæt sammen, som det på nogen måde var mig muligt."

"Det er skade," sagde hendes søster. "Vælg dig stadig en beundrer, Nancy, hvis fejl du ikke kan se, når du lukker øjnene for dem. Nå, så bliver jeg vel nødt til selv at tage ham og sætte ham i moders porcelænsskab som et vidnesbyrd om, at Skotland kan frembringe skabninger af jordisk ler, der er ti tusind gange grimmere end dem, kinesernes fantasi har foreviget i porcelæn, hvor frugtbar den end er på uhyrer."

"Der er noget så sørgeligt i dette stakkels menneskes stilling," sagde frøken Vere, "at jeg ikke så villigt som ellers kan gå ind på din spøg, Lucy. Har han ingen hjælpekilder, hvordan skal han så kunne leve i denne øde egn, så langt som han bor fra alle mennesker, og har han midler til at skaffe sig hjælp, når han trænger til den, vil så ikke den blotte mistanke om, at han er i besiddelse af dem, udsætte ham for at blive plyndret og myrdet af en eller anden af vore urolige naboer?"

"Men du glemmer, at det hedder sig, at han er en troldmand," sagde Nancy Ilderton.

"Og skulle hans diaboliske tryllekraft slå fejl for ham," sagde hendes søster, "behøver han jo blot at stole på den, der er ham medfødt, og stikke sit umådelige hoved og højst overnaturlige ansigt ud ad døren eller vinduet, så at de, der vil ham til livs, rigtigt kan se det. Den dristigste røver, der nogen sinde har redet på en hest, ville næppe kunne holde ud at se på ham mere

end én gang. Jeg ville såmænd ønske, at jeg havde det medusahoved til fri afbenyttelse blot en halv time."

"Hvad ville du så bruge det til, Lucy?" spurgte frøken Vere.

"Å, til at skræmme den mørke, stive og stolte sir Frederick Langley, der står så højt i din faders gunst og så lavt i din, bort fra borgen. Jeg vil min tro være troldmanden forbunden, så længe jeg lever, blot fordi han har befriet os for det menneskes selskab i den halve time, vi har vundet ved at forlade vort selskab for at få Elshie at se."

"Hvad ville du sige," sagde frøken Vere, idet hun dæmpede stemmen, så at den yngre søster, der red foran, fordi den snævre sti ikke tillod dem at ride ved siden af hinanden, ikke kunne høre, hvad hun sagde, "hvad ville du sige, kæreste Lucy, i fald man foreslog dig at holde hans selskab ud hele livet igennem?"

"Hvad jeg ville sige? Jeg ville sige Nej, og det tre gange, den ene gang højere end den anden, så det til sidst kunne høres i Carlisle."

"Sir Frederick ville sige, at nitten Nej er et halvt samtykke."

"Det kommer ganske an på tonen, de bliver sagt i," sagde frøken Lucy. "Mine skulle ikke indeholde et gran indrømmelse, det kan jeg forsikre dig."

"Men sæt nu, din fader sagde: 'Sådan skal det være, ellers …'"

"Så ville jeg holde mig til hans 'ellers', om han så var så grusom som nogen af de fædre, der skildres i romanerne."

"Sæt nu, han truede dig med en katolsk tante, en abbedisse og et kloster?"

"Så ville jeg true ham med en protestantisk svigersøn," sagde frøken Ilderton, "og være glad ved at have en lejlighed til at være

ulydig imod ham for samvittighedens skyld. Og nu, da Nancy ikke kan høre os, vil jeg rent ud sige, at jeg mener, du kan forsvare både for Gud og mennesker, at du på enhver mulig måde modsætter dig denne urimelige forbindelse. En stolt, mørk, ærgerrig mand, en mand, der er berygtet for sin karrighed og hårdhed, en slet søn og broder, en mand, der er barsk og hård imod alle sine pårørende – jeg ville hellere dø end tage ham, Isabella."

"Lad ikke min fader høre, at du giver mig sådanne råd," sagde frøken Vere, "ellers kan du sige farvel til Ellieslaw Castle, kære Lucy."

"Det skulle jeg såmænd gøre med et glad hjerte," sagde hendes veninde, "når jeg blot havde dig godt og vel derfra, og du var i en kærligere beskytters varetægt, end naturen har givet dig. O, havde min stakkels fader blot sit gamle helbred, hvor glad ville han da ikke være ved at tage imod dig og beskytte dig, til denne lige så latterlige som grusomme forfølgelse var forbi."

"Gud give, det var så, kære Lucy," svarede Isabella, "men jeg er bange for, at så svag som din fader nu er, ville han være helt ude af stand til at beskytte mig mod de forsøg, man straks ville gøre på at få den stakkels flygtning tilbage."

"Det er jeg selv bange for," sagde frøken Ilderton, "men vi må lægge vore hoveder i blød og se at finde på noget. Nu, da din fader og hans gæster synes at være så fuldstændig optaget af et eller andet hemmelighedsfuldt anslag, at dømme efter alle de sendebud, der kommer og går, af de fremmede ansigter, der viser sig og forsvinder igen, uden at man får at vide, hvad de hedder, af al den samlen og pudsen våben, der finder sted, og af den uhyggelige spænding og travlhed, der synes at opfylde

hvert eneste mandfolk på borgen, er det måske ikke helt umuligt for os – stadig under forudsætning af, at sagen drives til det yderste – – at lave en lille sidesammensværgelse for egen regning. Jeg håber, at herrerne ikke har beholdt al snildhed for sig selv, og der er én forbundsfælle, som jeg med glæde ville optage i vort råd."

"Da vel ikke Nancy?"

"Ak nej," sagde frøken Ilderton. "Nancy er en god og rar pige og holder inderligt af dig, men hun ville kun blive en kedelig sammensvoren – lige så kedelig som Renault og alle de andre underordnede sammensvorne i '*Det frelste Venedig*'. Nej, ham, jeg mener, er en Jaffier eller Pierre, hvis du synes bedre om den sidst nævnte person, men skønt jeg ved, at hans navn lyder godt i dine øren, vil jeg dog ikke nævne det for ikke samtidig at drille dig. Kan du ikke gætte det? Det er noget med en ørn og en klippe."

"Det er da vel ikke den unge Earnscliff, du mener, Lucy?" sagde frøken Vere, idet hun blev blussende rød.

"Hvem skulle jeg vel ellers mene?" sagde Lucy. "Folk som Jaffier og Pierre er sjældne her på egnen, synes jeg, skønt her er nok af Renault'er og Bedamore'er."

"Hvor kan du tale så tåbeligt, Lucy? Alle de komedier og romaner, du læser, har ligefrem gjort dig forstyrret i hovedet, tror jeg. Du ved jo, at bortset fra, at min fader aldrig ville give sit samtykke, uden hvilket jeg aldrig ville gifte mig, og bortset fra, at vi slet ikke kender andet til den unge Earnscliffs følelser, end hvad du fantaserer sammen, – at der bortset fra alt det også er den sørgelige trætte."

"Da hans fader blev dræbt, mener du?" sagde Lucy. "Det er så længe siden, og jeg skulle da tro, at vi er ude over blodhævnens dage, da en trætte imellem to slægter nedarvedes fra fader til søn ligesom et skakparti, og der blev øvet et mord eller to i hvert slægtled blot for at forhindre, at sagen faldt i søvn. Vi bærer os ad nu om stunder med vore stridigheder som med vore klæder, skærer dem til for os selv og slider dem op; vi tænker lige så lidt på at tage vore fædres stridigheder op som på at gå med deres udskårne trøjer og pludderbukser."

"Du tager den sag alt for let, Lucy," svarede frøken Vere.

"På ingen måde, kære Isabella," sagde Lucy. "Husk på, at skønt din fader var til stede, da dette ulyksalige drab blev begået, er han dog aldrig blevet udpeget som den, der gav dødsstødet. Det var for resten i gamle dage så langt fra, at indbyrdes stridigheder imellem klanerne udelukkede giftermålsforbindelser imellem dem, at en datters eller søsters hånd var et ganske almindeligt forsoningspant i sådanne tilfælde. Du ler ad min belæsthed i romanerne, men jeg kan forsikre dig, at hvis din historie skulle skrives som så mangen en mindre værdig og af skæbnen mindre forfulgt heltindes, ville den kyndige læser just på grund af de hindringer, du anser for så uovervindelige, betragte det som givet, at du var Earnscliffs udkårne."

"Men det er ikke en roman, vi agerer, men den triste virkelighed, for der har vi Ellieslaw."

"Og der står sir Frederick Langley i porten og venter på damerne for at hjælpe dem af hestene. Jeg ville lige så gerne røre ved en tudse. Jeg narrer ham og lader rideknægten, gamle Horsington, gøre tjeneste som min staldmester."

Med disse ord gav den livlige unge dame sin hest et rap med pisken og hilste i forbifarten sir Frederick, der stod rede til at gribe tømmerne, med et fortroligt nik, hvorpå hun travede videre og sprang af i armene på den gamle rideknægt. Isabella havde gerne gjort det samme, i fald hun havde turdet, men hendes fader stod ikke langt derfra, og da hans ansigt, der var særdeles vel skikket til at udtrykke barske sindsstemninger, allerede begyndte at formørkes, var der ikke andet for hende at gøre end at tage imod sin forhadte bejlers uvelkomne galanteri.

Sjette kapitel

Eneboeren havde tilbragt resten af den dag, han havde haft sit møde med de unge damer på, i sin have. Om aftenen sad han igen ude på sin yndlingssten. Solen gik rød ned i et hav af bølgende skyer, kastede et dunkelt skær over heden og farvede de lyngbevoksede bjerge, der omgav det øde sted, med et mørkere purpur. Dværgen sad og så på skyerne, der tårnede sig over hinanden i masser af sammenhobede dampe. Og når et stærkt skær fra den synkende sol nu og da brød igennem dem og faldt på hans vanskabte og uhyggelige skikkelse, kunne man godt antage ham for det optrækkende uvejrs dæmon eller for en gnom, som de underjordiske tegn på, at det var i anmarch, havde lokket frem af jordens huler. Mens han sad således med sine mørke øjne vendt imod den truende himmel, kom en rytter hurtigt hen imod ham, standsede sin hest som for at lade den puste et øjeblik, og hilste på eneboeren med et blandet udtryk af uforskammethed og forlegenhed.

Rytteren var mager, høj og smækker men usædvanlig kraftigt bygget, knoklet og senestærk som et menneske, der hele sit liv igennem har givet sig af med den slags voldsomme idrætter, der hindrer det menneskelige legeme i at tage til i omfang, mens de på den anden side hærder og styrker dets muskelkraft. Over hans skarpt skårne, solbrændte og fregnede ansigt var der et frastødende præg af voldsomhed, frækhed og snedighed, af hvilke egenskaber snart den ene og snart den anden syntes at have overvægten over de andre. Rødt hår og rødlige bryn, der overskyggede et par hvasse grå øjne, bidrog yderligere til at

gøre rytterens ildevarslende ansigt uhyggeligt. Han havde pistoler i sadelhylstrene og et andet par stak frem af hans bælte, skønt han havde gjort sig nogen umage for at skjule dem ved at knappe sin vams. På hovedet havde han en rusten stålhue; hans overkrop dækkedes af en bøffelskinds vams af temmelig gammelt snit; af hans handsker var den på højre hånd dækket med små jernskæl som en gammel stridshandske; ved siden havde han et langt slagsværd.

"Rov og mord er altså atter kommet til hest," sagde dværgen.

"Til hest?" sagde røveren. "Ja vel, Elshie, jer lægekunst har atter hjulpet mig op på ryggen af min gode brune."

"Og alle de løfter om forbedring, som De gjorde, mens De var syg, er glemt?" vedblev Elshender.

"Rent glemt, ligesom havresuppen og miksturen," svarede den uforskammede rekonvalescent. "De ved nok, Elshie – for de siger jo, at De er en god bekendt af Gammel Erik, at

> da Fanden var syg, han ville være munk,
> men da han blev rask, gav han munken fanden."

"Du har ret," sagde eneboeren; "man kan lige så let vænne en ulv af med dens blodtørst eller en ravn med at lugte ådsel som vænne dig af med dine forbandede lyster."

"Ja, hvad fanden skal jeg gøre? Jeg er født med det – det ligger mig ligefrem i blodet. Ser De, mand, i ti slægtled har gutterne på Westburnflat været røvere og fribyttere. De har alle til hobe drukket tæt, levet højt, taget svar hævn for ringe forseelser og aldrig savnet midler til at nå den."

"Rigtigt, og du er så grum en ulv som nogen, der nogen sinde er sprunget ind i en fårefold ved nattetide. Hvad er det nu for et Helvedes ærinde, du er ude i?"

"Kan De, som er så klog, ikke gætte det?"

"Så meget ved jeg," svarede dværgen, "at du har ondt i sinde, at din gerning bliver endnu værre, og at udfaldet bliver det værste af det hele."

"Så meget des bedre huer jeg Dem jo, fader Elshie, ikke?" sagde Westburnflat; "det har De jo altid sagt."

"Jeg har grund til at synes godt om enhver, der er en svøbe for sine medmennesker," sagde eneboeren, "og du er en blodig svøbe."

"Nej, det står jeg ikke ved – aldrig blodig, undtagen man støder på modstand og bliver gal i hovedet. Dette hersens har ikke stort at betyde; det gælder blot om at skære kammen af en ung hane, der har galet lidt vel kry."

"Det er da vel ikke den unge Earnscliff?" sagde eneboeren noget urolig.

"Nej, det er ikke den unge Earnscliff – endnu ikke, men hans tur kan også komme, hvis han ikke lader sig sige og skynder sig hjem til byen, hvor han hører hjemme, og holder op med at flakke om her og fælde den smule vildt, der er tilbage, og agere fredsdommer og skrive breve til de store i Edinburgh om de lovløse tilstande i landet. Lad ham blot tage sig i agt."

"Så må det være Hobbie Heughfoot," sagde Elshie. "Hvad ondt har han gjort Dem?"

"Ondt? Å, ikke sådan noget videre ondt; men jeg hører, at han skal have sagt, at jeg blev borte fra boldspillet fastelavnsaften, fordi jeg var bange for ham, og det var nu blot, fordi jeg var bange for fogden, for der var udstedt en arrestordre imod mig. Jeg bryder mig fanden om Hobbies og hele hans klans fjendskab. Det er heller ikke så meget for den sags skyld, som

fordi jeg vil lære ham at holde sin tunge i tømme, når han taler om sine overmænd. Jeg antager, at inden i morgen har han mistet den bedste af sine vingefjer. Nå, farvel, Elshie; der er nogle flinke gutter, som venter på mig ovre imellem bakkerne. Jeg skal se ind til Dem på hjemvejen og fortælle Dem noget, der kan muntre Dem, til gengæld for Deres lægedom."

Inden dværgen kunne svare, gav røveren fra Westburnflat sin hest sporerne. Dyret blev sky for en af stenene, der lå spredt rundt omkring, og sprang ud fra stien. Rytteren brugte sporerne uden barmhjertighed, hesten blev rasende, stejlede, sparkede, slog bagud og hoppede som en hjort med alle fire ben fra jorden på én gang. Det hjalp imidlertid ikke; rytteren sad urokkelig i sadlen, som om han var ét med hesten, og efter en kort og rasende kamp tvang han det kuede dyr til at galopere hen ad stien så hurtigt, at eneboeren snart tabte ham af syne.

"Den skurk!" udbrød dværgen; "den koldblodige, forhærdede, ubarmhjertige skurk – den usling, hvis tanker alle til hobe er besudlede med forbrydelser – han har muskler og sener, lemmer, kræfter og behændighed nok til at tvinge et dyr, der er bedre end han, til at bringe ham hen til det sted, hvor han agter at øve sine skændselsgerninger, mens jeg, i fald jeg var svag nok til at føle trang til at advare dette stakkels offer og frelse hans hjælpeløse familie, ville se mine gode hensigter beskæmmet af den vanførhed, der lænkebinder mig. Og hvorfor skulde jeg ønske, at det var anderledes? Hvad har min uglerøst, min vanskabte krop og mit grimme ansigt at gøre med dem, naturen har gjort kønnere? Modtager ikke menneskene selv mine velgerninger med gysende rædsel og slet skjult væmmelse? Og hvorfor skulle jeg bryde mig om en slægt, der

betragter mig som et uhyre og et udskud og har behandlet mig som et sådant? Nej, jeg vil bekæmpe min genstridige menneskekærlighed med al den utaknemmelighed, jeg har høstet, med al den uret, jeg har lidt, med mit fængsel, min hudflettelse, mine lænker. Jeg vil ikke være den tosse, jeg har været, og lade mig rokke i mine grundsætninger, fordi der stilles en opfordring til mine følelser, som om jeg, som ingen viser deltagelse, burde vise deltagelse imod nogen som helst. Lad skæbnen køre sin med leer besatte stridsvogn igennem den overvældede og skælvende menneskehed! Skal jeg være sådan en tosse, at jeg kaster dette vanføre legeme, denne vanskabte klump dødelighed under dens hjul, for at dværgen, heksemesteren, den pukkelryggede kan frelse en eller anden smuk eller kraftig skikkelse fra undergang og få al verden til at klappe i hænderne over det? Nej, aldrig! – Og dog, denne Elliot – denne Hobbie er så ung og kæk, så frejdig og – jeg vil ikke tænke mere på det. Jeg kan ikke hjælpe ham, selv om jeg ville, og jeg har sat mig for – fuldt og fast sat mig for, at jeg ikke vil hjælpe ham, om så et ønske var nok til at frelse ham."

Efter således at have endt sin enetale gik han ind i sin hytte for at søge ly for uvejret, som nu hurtigt nærmede sig og allerede begyndte at melde sig med store, tunge regndråber. Solens sidste stråler forsvandt, og en to-tre fjerne tordenskrald fulgte slag i slag med korte mellemrum, så det gav en genlyd imellem de lynggroede fjeldlier som gny af et slag langt borte.

Syvende kapitel

Natten var mørk og stormfuld, men morgenen brød frem ligesom forfrisket af regnen. Selv Mucklestane Moor med dens store, uhyggelige bølger af gold jord hist og her afbrudt af mudrede vandpytter syntes at smile under påvirkning af den klare himmel, ligesom et godmodigt sind formår at lægge en vis ubeskrivelig ynde i det grimmeste menneskeansigt. Lyngen stod i fuld blomst, bierne, som eneboeren allerede havde føjet til sit husvæsen, fløj omkring og fyldte luften med deres summen. Da den gamle mand kom ud fra sin hytte, kom hans to geder ham i møde og slikkede hans hænder af taknemmelighed for det grønt, han bragte dem fra sin have. "For jer," sagde han, "for jer i det mindste har forskel i legemlig henseende ingen ting at betyde, på jeres følelser over for en velgører har den ingen indflydelse; I ville se med ligegyldighed eller frygt på den skønneste skikkelse, nogen billedhugger har formet, i fald den trådte jer i møde i stedet for den vanskabning, hvis godhed I er vant til. Mødte jeg nogen sinde, mens jeg færdedes i verden, en sådan taknemmelighed? Nej, den tjener, jeg havde opfostret fra barnsben af, vrængede mund ad mig, mens han stod bag ved min stol; den ven, jeg havde hjulpet med min formue, og for hvis skyld jeg endog havde plettet …," han brød af, og der fo'r en stærk, krampagtig gysen igennem ham –, "selv han fandt det mere passende for mig at være iblandt vanvittige, at undergives deres beskæmmende tvang og deres gruelige savn end at færdes imellem andre mennesker. Kun Hubert – og Hubert vil også en gang svigte

mig. De er alle sammen af samme surdej, alle sammen af en og samme masse af ondskab, egenkærlighed og utaknemmelighed – uslinger, som endog synder i deres andagt, og så forhærdede i deres hjerter, at de ikke engang uden at hykle kan takke Gud for den varme sol og den rene luft."

Mens han var fordybet i denne mørke enetale, hørte han en hests hovslag på den anden side af hegnet og en stærk, klar basstemme, der sang op med den livlighed, som et let hjerte giver:

> "Snilde Hobbie Elliot, snilde Hobbie, hører du;
> snilde Hobbie Elliot, vi to vil følges ad."

I det samme sprang en stor mynde over eneboerens gærde. Det er noget, enhver jæger i disse ørkener ved, at geden i udseende og lugt har en så stor lighed med de dyr, der plejer at være genstand for jagten der, at det undertiden kan hænde, at selv den bedst afrettede mynde kan fare i den. Den her omhandlede hund rev i et nu den ene af eneboerens geder om og kværkede den, og det var ikke Hobbie Elliott, der var kommet til og sprungen af hesten udelukkende for den sags skyld, muligt at rive det uskyldige dyr ud af hundens gab, før det var ved at dø. Dværgen stod nogle øjeblikke og så på sin døende yndlings krampetrækninger, indtil den stakkels ged strakte benene fra sig i dødskampens sidste gys. Derpå styrtede han i et anfald af raseri frem, og idet han blottede en lang skarp kniv eller dolk, som han bar skjult under sin kofte, skulle han lige til at jage den i hunden, da Hobbie, som så, hvad han havde i sinde, lagde sig imellem og greb ham i armen, idet han råbte: "Slip hunden, menneske – slip hunden – nej, nej, sådan må I ikke ikke handle med Griban."

Dværgen vendte nu sit raseri imod den unge landmand, rev sig med en pludselig kraftanstrengelse, der var langt stærkere, end Hobbie havde ventet af et menneske som ham, løs fra hans tag og rettede dolken imod hans hjerte. Alt dette skete på et øjeblik, og den opbragte eneboer ville måske have fuldbyrdet sin hævn ved at bore våbnet i Elliots bryst, hvis han ikke var blevet holdt tilbage af en indre drift, der fik ham til at kaste kniven fra sig.

"Nej," udbrød han, idet han således frivillig skilte sig ved midlet til at tilfredsstille sin hævnlyst, "ikke igen – ikke igen!"

Hobbie trådte et par skridt tilbage opfyldt af overraskelse, ærgrelse og harme over, at et tilsyneladende så foragteligt væsen havde bragt ham i sådan en fare.

"Fanden står i det menneske, så stærk og arrig han er!" var de første ord, der undslap ham, hvorpå han gjorde en undskyldning for det uheld, der havde vakt dværgens forbitrelse. "Jeg vil slet ikke forsvare Griban, og De kan stole på, at jeg er lige så ked af, at den ulykke skulle ske, som De, Elshie; men jeg skal sende jer to geder og to fede får for at gøre det godt igen. En klog mand som Dem bør ikke bære nag til en stakkels umælende skabning; De må betænke, at geden så at sige er rådyrets næstsøskendebarn, så hunden har jo i grunden ikke gjort andet end følge sin natur. Havde det været et lam, ville det have været en helt anden sag. De skulle holde får, Elshie, og ikke geder her, hvor der er så mange jagthunde – men jeg skal sende Dem begge dele."

"Usling!" sagde eneboeren; "Deres grusomhed har gjort det af med den ene af de eneste skabninger i verden, der så venligt til mig."

"Herre Gud, Elshie," svarede Hobbie, "det gør mig sandelig ondt, at jeg har givet Dem årsag til at tale således, men jeg kan forsikre Dem, at det ikke skete med min gode vilje. Men jeg burde jo ganske vist have husket på Deres geder og koblet hundene. Jeg forsikrer Dem, at jeg hellere havde set, at de havde bidt den bedste vædder i min fold ihjel. Nå, mand, lad nu det være glemt og tilgivet. Jeg er lige så ked ad det som De – men jeg skal have bryllup, ser De, og så er man, som man var helt forstyrret i hovedet. Mine to brødre er på vej gennem Rytterkløften med bryllupskosten eller en god del af den på en sluffe, tre så gode bukke, som nogen sinde har sprunget på Dallomlea, som der står i visen; de kunne ikke komme den lige vej, fordi der er så sidt. Jeg skal sende Dem et stykke af den ene af dem, men De vil måske ikke have det, for Griban har taget dyret."

Under denne lange tale, ved hvilken den godmodige landmand søgte at forsone den opbragte dværg ved alle optænkelige grunde, stod Elshie og stirrede ned for sig, som om han var hensunket i dyb grublen. Omsider udbrød han: "Hunden har fulgt sin natur, siger De? Ja, det er så naturens gang. De stærke griber og kvæler de svage; de rige undertrykker og plyndrer de fattige; de lykkelige – det vil sige, de, der er tåbelige nok til at anse sig for lykkelige – håner de ulykkelige og tager trøsten fra dem, der lider ilde. Gå, du, som det er lykkedes at volde det ulykkeligste menneske på jorden ny smerte – du, som har berøvet mig, hvad jeg halvvejs betragtede som en kilde til trøst. Gå, og nyd den lykke, der venter dig hjemme."

"Jeg rører mig ikke af pletten," sagde Hobbie, "før jeg får Dem med, eller for De i alt fald siger, at det kan more Dem at være

med ved brylluppet på mandag. Der kommer hundrede raske Elliotter, som skal ride med i brudefølget – der har ikke været set mage, siden gamle Martin fra Preakintower havde bryllup – jeg skal sende en vogn med en rask kleppert for efter Dem."

"Foreslår De mig atter at søge selskab med den gemene hob?" sagde eneboeren med et udtryk af dyb foragt.

"Gemen!" sagde Hobbie, "vi er sandelig ikke gemene; Elliotterne har længe været bekendte for at være stadsfolk."

"Af sted med Dem!" sagde dværgen, "og gid den samme vanskæbne, som De har beredt mig, må ramme Dem. Jeg følger ikke med Dem, men se til, om De kan undgå, hvad mine tjenere Had og Ulykke har bragt til Deres tærskel, før De når derhen."

"Gid De ville lade være at sige sådan noget," sagde Hobbie. "De ved selv, Elshie, at ingen anser Dem for at være synderlig from, og nu vil jeg sige Dem en ting én gang for alle – De har talt, som om De ønskede ondt over mig og mine; skulle der nu, hvad Gud forbyde, times Grace en ulykke eller mig selv eller den stakkels umælende hund, eller skulle jeg tage skade på liv eller lemmer eller på gods og formue, så skal jeg ikke glemme, hvem der er skyld i det."

"Af sted, træl!" råbte dværgen. "Skynd dig hjem, og tænk på mig, når du ser, hvad der er sket der."

"Nå ja," sagde Hobbie, idet han steg til hest, "der kommer ingen ting ud af at kives med krøblinge – de er altid så tvære. Men det vil jeg sige Dem, nabo, at skulle det stå anderledes end vel til med Grace Armstrong, skal det komme til at svie til Dem, i fald der er en tjæretønde at opdrive i fem kirkesogne."

Med disse ord red han sin vej, og efter at have set efter ham med en hånlig og forbitret latter tog Elshie hakke og spade og

gav sig til at grave en grav til sin døde yndling.

I dette triste arbejde afbrødes han ved en dæmpet fløjten og ordene: "Pst, Elshie, pst!" Han så op, og den røde røver fra Westburnflat stod for ham. Som Banquos morder var han blodig i ansigtet; ligesom der var blod på hjulene af hans sporer og på siderne af hans forsprængte hest.

"Hvad nu, skurk?" sagde dværgen; "har du allerede gjort dit arbejde?"

"Ja, det kan De stole på, Elshie," svarede røveren. "Når jeg rider, har mine fjender grund til at sørge. De har haft det mere lyst, end egentlig hyggeligt på Heughfoot i dag til morgen; der er en tom kostald og gråd og jammer over den smukke brud."

"Over bruden?"

"Ja, Charlie Galgenknebel, som vi kalder ham, det vil sige Charlie Foster fra Tinning Beck, har lovet at holde hende i Cumberland, til uvejret har lagt sig. Hun så mig og kendte mig i vrimlen, for jeg tabte masken et øjeblik. Jeg er bange for, at jeg ikke ville kunne være sikker, i fald hun kom tilbage hertil, for der er mange Elliotter, og de hænger sammen som ærtehalm. Det, jeg fornemmelig kommer for at rådføre mig med Dem om, er, hvordan jeg skal bære mig ad med at sikre mig imod hende."

"Vil du myrde hende?"

"Hm, nej, det gør jeg nødig, i fald jeg kan undgå det. Men det hedder sig jo, at man somme tider kan få folk smuglet over til kolonierne fra en af udhavnene og oven i købet få penge til, når man bringer dem en køn tøs, for de trænger til kvindfolk der ovre på den anden side af havet, og dem har vi nok af her. Men jeg tænker på at gøre det endnu bedre for tøsen. Der er en dame, som, hvis hun ikke føjer sig, skal sendes bort til

fremmede lande, hvad enten hun vil eller ej, og nu tænker jeg på at lade Grace følge med hende som kammerjomfru – hun er en flink pige. – Hobbie får en rigtig fornøjelig formiddag, når han kommer hjem, og både brud og besætning er væk."

"Ja; og du beklager ham ikke?" sagde eneboeren.

"Ville han beklage mig, i fald jeg blev nødt til at gå op ad Slotsbakken ved Jeddart [Note 4)]. Det gør mig nu til alligevel lidt ondt for den stakkels tøs, men han får sig nok en anden, og så er der jo ingen skade sket – den ene er lige så god som den anden. Men har De, der jo holder så meget af at høre tale om overfald, nogen sinde hørt om et, der var bedre end det, jeg fik bragt i stand i morges?"

"Luften, havet og ilden," sagde dværgen talende til at sig selv, "jordskælvet, stormen og vulkanen er milde og mådeholdne i sammenligning med menneskets vrede. Og hvad er denne karl vel andet end et menneske, der er dygtigere end andre til at fuldbyrde sit livs bestemmelse? – Hør, din skurk, gå atter derhen, hvor jeg allerede før har sendt dig."

"Til forvalteren?"

"Ja, og sig ham, at eneboeren Elshender befaler ham at give dig guld. Men hør, hvad jeg siger, pigen skal straks løslades, uden at der sker hende nogen overlast. Send hende tilbage til hendes frænder, og lad hende sværge, at hun ikke vil røbe din skurkestreg."

"Sværge?" sagde Westburnflat; "men sæt nu, hun bryder sin ed? Kvinder har just ikke ord for at være ordholdende, det burde sådan en klog mand som De vide. Og så må der ingen overlast ske hende – hvem ved, hvad der kan ske, i fald hun bliver en stund på Tinning Beck? Charlie Galgenknebel er en grov karl.

Men kan det blive tyve guldstykker, tænker jeg nok, at jeg tør indestå for, at hun skal være hos sine frænder, inden der er gået fire og tyve timer."

Dværgen tog en lommebog frem, skrev en linje i den af og rev bladet ud. "Der," sagde han, idet han gav røveren det; "men agt vel på, hvad jeg siger; du ved, at jeg ikke lader mig narre af din troløshed; vover du at være ulydig imod mine befalinger, kan du stole på, at du skal komme til at bøde for det med dit usle liv."

"Jeg ved," svarede røveren, idet han slog øjnene ned, "at De har magt på jorden, hvordan De så er kommet til den. De kan gøre, hvad ingen andre kan, både i retning af lægedom og fremsynethed, og guldet regner ned på Deres bud så tæt som asketræets frø en kold oktobermorgen. Jeg skal ikke være ulydig."

"Så gå, og lad mig være fri for din forhadte nærværelse."

Røveren gav sin hest sporerne og red bort uden at svare.

Hobbie Elliot var imidlertid redet rask til, plaget af den trykkende og ubestemte frygt for, at der var noget galt på færde, som man plejer at kalde forudfølelse af en ulykke. Før end han nåede op på toppen af den bakke, hvorfra han kunne se sin bolig, fik han øje på sin amme, en person, som i de tider indtog en fremragende plads i enhver skotsk familie, hvad enten den hørte til de højere klasser eller middelklassen. Båndet imellem ammen og hendes fosterbørn ansås for at være så ømt og inderligt, at det ikke måtte brydes, og det blev i årenes løb gerne til, at ammen blev et fast medlem af sin fostersøns familie, hjalp til i huset og var genstand for al agtelse og opmærksomhed fra familiens overhoveds side. Så snart Hobbie fik øje på Annaple med hendes røde kåbe og sorte kyse, kunne

han ikke lade være at sige til sig selv: "Hvilken ulykke kan have ført den gamle amme så langt bort fra hjemmet, hun, som aldrig plejer at gå så langt som et bøsseskud bort fra huset? – Nå, hun er vel ude at plukke tranebær eller tyttebær eller sådan noget til tærterne og postejerne til gildet på mandag – jeg kan ikke få den fordømte gamle vanskabte djævels ord ud af hovedet – den ubetydeligste ting gør mig angst for, at der er noget galt på færde. Å, Griban, var der ingen rådyr og geder andetsteds? Hvorfor skulle du just gå hen og bide hans ged ihjel?"

Imidlertid var Annaple med et ansigt så mørkt som en tragedie humpet hen til ham og havde grebet hans hest i tøjlen. Den fortvivlelse, der stod at læse i hendes miner, var så tydelig, at han ikke engang havde mod til at spørge om grunden. "Å, mit barn," sagde hun grædende, "gå ikke videre – gå ikke videre – det er et syn, enhver kunne tage sin død over, du ikke mindst."

"Men hvad i Herrens navn er der da i vejen?" sagde den forbavsede rytter, idet han søgte at få tøjlen ud af hånden på den gamle kone. "Lad mig for Guds skyld komme af sted og se, hvad der er på færde."

"Å, at jeg skulle opleve sådan en dag. Huset står i lys lue, den smukke stakkegård ligger i aske, og kvæget er drevet bort. Men rid ikke videre; det ville knuse dit unge hjerte, min dreng, at se, hvad mine gamle øjne har set i denne morgenstund."

"Hvem har vovet at gøre det? Slip tøjlen, Annaple – hvor er min bedstemoder og mine søstre? – Hvor er Grace Armstrong? – Gud, troldmandens ord lyder som en ligklokke i mine ører."

Han sprang af hesten for at slippe løs fra Annaple, og skyndte sig op på toppen af bakken, hvor han fik det syn at se, som hun havde meldt ham om. Det var virkelig et hjerteskærende syn.

Den bolig, han havde forladt i dens ensomhed ved bjergelven omgivet af alle tegn på landlig velstand, var nu en hærget og sort ruin. Røgen hvirvlede endnu op fra de sammenstyrtede, sværtede mure. Høstakkene, laden, udhusene, der havde været fulde af kvæg, som var hele landmandens rigdom i de tider, og som stakkels Elliot havde haft mere af end de fleste, alt var ødelagt eller bortført på en eneste nat. Han stod et øjeblik som forstenet, derpå udbrød han: "Jeg er ødelagt – ødelagt i bund og grund! – Men Fanden i vold med al verdens gods – var det blot ikke ugen før brylluppet – Nå, jeg er ikke noget barn, jeg vil ikke sætte mig til at græde for den sags skyld – finder jeg blot Grace og bedstemoder og mine søstre i god behold, kan jeg gå i krigen i Flandern, ligesom min bedstefader gjorde, under Bellenden-banneret, med gamle Bucleugh. Jeg vil under alle omstændigheder holde modet oppe, ellers taber alle de andre det."

Hobbie skred tappert ned ad bakken bestemt på at bekæmpe sin egen fortvivlelse og bringe en trøst, han ikke selv følte. Hans naboer i dalen, særlig de af hans egen klan, havde i allerede samlet sig. De yngre var væbnede og råbte på hævn, skønt de ikke vidste, hvem de skulle tage hævn over; de ældre var i færd med at træffe foranstaltninger til at komme den ulykkelige familie til hjælp. Annaples hytte, der lå nede ved bækken et stykke fra ødelæggelsens skueplads var i en fart blevet indrettet til foreløbig at tage imod den gamle bedstemoder og hendes sønnedøtre og var af naboerne blevet forsynet med forskellige fornødenheder, for det var kun lidt, der var blevet frelst fra skibbruddet.

"Skal vi blive stående her hele dagen, godtfolk," råbte en høj ung mand, "og se på de forbrændte mure af vor frændes hus? Enhver røgsky er en skam og skændsel for os! Lad os komme til hest og begynde jagten. Hvor har vi den nærmeste blodhund?"

"Det er den unge Earnscliffs," svarede en anden, "og han er allerede for længe siden redet herfra med seks heste for at se, om han ikke kunne komme dem på sporet."

"Så lad os følge efter ham, lad os opbyde alle egnens folk og skaffe os mere bistand undervejs, og så løs på de cumberlandske stimænd! Fang, brænd og slå ihjel – de, der bor nærmest, skal først undgælde for det."

"Hold mund, I tåbelige knøse," sagde en gammel mand. "I ved ikke, hvad I taler om. Vil I opvække krig imellem to lande, der har fred med hinanden?"

"Hvad skal det så til at prædike os ørene fulde med historier om vore forfædre," sagde den unge mand, "hvis vi skal sidde stille og se på, at vore frænders huse bliver brændt af over hovederne på dem, og ikke røre en hånd for at hævne dem? Sådan bar vore fædre sig ikke ad, skulle jeg mene."

"Jeg har ingen ting imod, at I vil hævne den uret, stakkels Hobbie har lidt, men vi må sørge for, at vi har loven på vor side i disse tider, Simon," svarede den sindigere gamle.

"Og desuden," sagde en anden gammel mand, "tror jeg ikke, at der nu er nogen, som ved besked om, hvordan en fejde lovmedholdelig kan føres over grænsen. Tom O'Whittram vidste det på en prik, men han døde i den strenge vinter."

"Ja," sagde den tredje, "han var med i den store flok, da de trængte helt ned til Thirlwall; det var året efter slaget ved Philipshaugh."

"Å," sagde en anden af disse uenige rådgivere, "det skal der ikke synderlig snedighed til; stik blot en brændende tørv på spidsen af et spyd eller en høtyv eller sådan noget og blæs i et horn og råb samlingsløsenet, så er det lovmedholdeligt at trænge ned i England og tage røvet kvæg tilbage med væbnet hånd eller at tage kvæg fra andre englændere, når man blot ikke tager mere, end der er røvet fra en selv. Det er den gamle grænselov, som blev givet i Dundrennan i Sorte Douglas' dage. Det er der ikke skygge af tvivl om; det er så klart som dagen."

"Så af sted, gutter," råbte Simon. "Op på jeres heste, og vi tager avlskarlen, gamle Cuddie med; han ved, hvad besætningen og alt det andet, der er gået tabt, var værd. Hobbies stalde og lader skal blive fulde igen inden aften, og kan vi end ikke bygge det gamle hus op så snart, skal vi ødelægge en englænders lige så grundigt, som Heughfoot er blevet – og det er ærligt spil hele verden over."

Den yngre del af forsamlingen var just ved at give sit bifald til kende i anledning af dette begejstrende forslag, da der blev hvisket: "Der kommer Hobbie selv, stakkels fyr! Vi vil lade ham føre an."

Den skadelidte, som nu var nået til foden af bakken, banede sig vej igennem mængden, men kunne på grund af det sindsoprør, han var i, ikke gøre mere end modtage og gengælde de venskabelige håndtryk, hans naboer og frænder i tavshed tilkendegav ham deres deltagelse med. Omsider, da han trykkede Simon fra Hackburn s hånd, gav hans bekymring sig luft i ord. "Tak, Simon tak, naboer – jeg ved, hvad I alle sammen vil sige. Men hvor er de? Hvor er ..." Han brød af, som om han var angst for at nævne dem, han tænkte på, og opfyldte af en

lignende følelse nøjedes hans frænder med stiltiende at pege på hytten, som Hobbie styrtede ind i som et fortvivlet menneske, der har bestemt sig til lige så godt først som sidst at ville have det værste at vide. Han fulgtes af et almindeligt og stærkt udbrud af deltagelse. "Stakkels fyr – stakkels Hobbie!"

"Nu får han det værste at vide!"

"Jeg håber, at Earnscliff får færten af den stakkels pige."

Sådanne var de udbrud, der hørtes i flokken, som, da den ikke havde nogen anerkendt fører, roligt ventede på, at Hobbie skulle komme ud igen, idet man var bestemt på at lade sig føre af ham.

Mødet imellem Hobbie og hans familie var i højeste grad rørende. Hans søstre kastede sig i hans arme og næsten kvalte ham med kærtegn, som om de ville hindre ham i at se sig om og opdage, at der savnedes en, som han elskede endnu højere.

"Gud stå dig bi, min søn! Han kan hjælpe, når al jordisk bistand er som et knækket rør!" Således lød den gamle kones velkomsthilsen til hendes ulykkelige sønnesøn. Han så sig ivrigt om, idet han holdt en af sine søstre i hver hånd, mens den tredje hang om hans hals.

"Jeg ser jer – jeg tæller jer – bedstemoder, Lilias, Jean og Annot, men hvor er ..." Han tøvede, men vedblev så som med en kraftanstrengelse: "Hvor er Grace? Det er dog virkelig ikke tid til at lege skjul med mig – det er virkelig ikke tid til narrestreger?"

"O broder!" og "Vor stakkels Grace!" var de eneste svar, han fik på sine spørgsmål, indtil bedstemoderen rejste sig, blidt fjernede ham fra de grædende piger, førte ham hen til en stol og med en rørende ro, som oprigtig fromhed kan brede over de smerteligste følelser, ligesom olie stiller de oprørte bølger,

sagde: "Mit barn, da din bedstefader faldt i krigen og efterlod mig med seks faderløse børn og knapt så meget brød, at vi kunne spise os mætte, og uden tag over hovedet, fik jeg kraft – ikke af mig selv, men jeg fik kraft til at sige: Ske Herrens vilje! – Min søn, vort fredelige hjem blev i nat overfaldet af røvere, væbnede og med masker for ansigterne; de tog og ødelagde alt og bortførte vor kære Grace. Bed om kraft til at sige: Hans vilje ske!"

"Moder, moder, træng ikke ind på mig – jeg kan ikke – ikke nu – jeg er et syndigt menneske og hører til en hård slægt. Væbnede mænd – med masker for ansigterne – Grace bortført! Giv mig mit sværd og min faders taske – jeg vil have hævn, om jeg så skal stige ned i Mørkets afgrund for at få den."

"O, mit barn, mit barn, vær tålmodig under tugtens ris. Hvo ved, hvornår Herren tager sin vredes hånd fra os? Den unge Earnscliff – Gud velsigne ham – satte efter røverne med Davie og Stenhouse og de andre, som kom først. Jeg råbte, at de skulle lade hus og lade brænde og sætte efter røverne for at tage Grace fra dem, og inden der var gået tre timer, efter at dåden var øvet, var Earnscliff og hans mænd over fjeldene. Gud velsigne ham, han er en ægte Earnscliff, han er sin faders ægte søn, en trofast ven!"

"Ja, han er en trofast ven, Gud velsigne ham!" råbte Hobbie. "Lad os komme af sted og følge ham efter."

"O mit barn, lad mig, før du styrter dig i fare, høre dig sige: Hans vilje ske!"

"Træng ikke ind på mig, moder – ikke nu," sagde han, idet han styrtede ud; men da han vendte sig om og så sin bedstemoders stumme sorg, gik han hurtigt hen til hende igen,

kastede sig i hendes arme og sagde: "Ja, moder, jeg *kan* sige 'Hans vilje ske', siden det vil trøste dig."

"Han være med dig – han være med dig, min kære søn, og gid han give dig anledning til, når du kommer tilbage, at sige: Hans navn være lovet!"

"Farvel, moder – farvel, kære søstre!" råbte Elliot, idet han styrtede ud af huset.

Ottende kapitel

"Til hest! Til hest! Og spyd i hånd!" råbte Hobbie til sine frænder. Mangen en fod var allerede i stigbøjlen, og mens Elliot i hast samlede våben og ridetøj, hvilket ikke var nogen let sag i den forvirring, genlød dalen af hans yngre venners bifaldsråb.

"Ja vel," råbte Simon fra Hackburn; "det er rigtigt, sådan skal man tage tingene, Hobbie. Lad kvinderne sidde og græde hjemme, mændene skal gøre imod andre, som andre har gjort imod dem – det står der i Skriften."

"Hold mund," sagde en af de ældre barsk. "Misbrug ikke Skriftens ord på den måde; du ved ikke, hvad du taler om."

"Har De tidender? Har De noget spor, Hobbie? Overil jer ikke, gutter," sagde gamle Dick.

"Hvad skal det til at prædike for os?" sagde Simon. "Kan De ikke selv udrette noget, skal De da i alt fald ikke holde dem tilbage, som kan."

"Ti stille, du. Vil I hævne jer uden at vide, hvem I skal hævne jer på?"

"Tror du ikke, vi kender vejen til England lige så godt, som vore fædre kendte den? Al fortræd kommer derfra, det er et gammelt ord, og sandt er det, og der vil vi hen, om så Fanden selv blæste os sønder på."

"Vi vil følge sporet af Earnscliffs heste over heden," råbte en af Elliotterne.

"Jeg skal finde det i den vildsomste mose på grænsen, om der så havde været marked dagen i forvejen," sagde Hugh,

grovsmeden fra Ringleburn, "for jeg har skoet hans hest med egen hånd."

"Tag hundene med," råbte en anden. "Hvor er de?"

"Snak, mand, det er længe siden, solen stod op, og duggen er af jorden; færten holder ikke."

Hobbie fløjtede øjeblikkelig ad sine hunde, der snusede om imellem ruinerne af deres fordums hjem og fyldte luften med ynkelige hyl.

"Nå Griban, vis nu, hvad du duer til i dag," sagde Hobbie, og derpå vedblev han, som om der pludselig gik et lys op for ham: "Den lede trold sagde noget om den ting! Han ved mere om det, hvad enten han nu havde det fra skurke på jorden eller fra djævle under jorden. Han skal ud med sproget, om jeg så skal sprætte hans vanskabte mave op med min jagtkniv." Derpå gav han hurtigt sine kammerater sine ordrer. "Fire af jer skal tillige med Simon ride lige frem til Graeme's Gap. Er det englændere, må de den vej tilbage. Resten skal sprede sig over heden i flokke på en to-tre stykker og møde mig ved Trysting Dam. Sig til mine brødre, når de kommer, at de skal følge efter os og møde mig der. De stakkels knøse, det vil gå dem lige så nær til hjerte som mig; de aner lidet, hvilket sorgens hus de bringer vildt hjem til! Jeg rider selv over Mucklestane Moor."

"Var jeg i Deres sted," sagde Dick, "ville jeg tale med kloge Elshie. Han kan sige jer besked om alt, hvad der passerer her på egnen, i fald han blot vil."

"Han skal sige mig, hvad han ved om dette stykke arbejde," sagde Hobbie, idet han ivrigt syslede med at bringe sine våben i orden; "eller også skal jeg nok få at vide, hvorfor han ikke vil sige mig det."

"Ja, men giv ham gode ord, min gode mand, giv ham gode ord, Hobbie; folk som han finder sig ikke i grovheder. De har så meget at gøre med genstridige spøgelser og onde ånder, at de let bliver rent balstyrige."

"Lad blot mig om, hvordan jeg skal tage ham," svarede Hobbie. "Der er noget i mig i dag, som sætter mig i stand til at bakse al verdens heksemestre og alle Helvedes djævle."

Og da han nu var helt færdig, svang han sig op på sin hest og sprængte hurtigt op ad den stejle bakke.

Elliot nåede hurtigt op på åsen og red ned på den anden side; derpå måtte han igennem en skov og en lang dal, før han nåede ud på Mucklestane Moor. Da han var nødt til at sagtne farten noget af hensyn til de strabadser, der forestod hans hest, havde han tid til modent at overveje, hvorledes han skulle tiltale dværgen for at få de oplysninger ud af ham angående ophavsmændene til hans ulykke, som han antog, at han sad inde med. Skønt Hobbie var hidsig, plump og ligefrem i sin tale som de fleste af sine landsmænd, skortede det ham på den anden side ikke på den klogt, der også er et særkende for dem. Han kom ved nærmere overvejelse til det resultat, at efter hvad han havde bemærket den mindeværdige nat, da dværgen viste sig første gang, og efter hele dette hemmelighedsfulde væsens senere adfærd at dømme. ville trusler og voldsomhed rimeligvis blot gøre ham endnu mere stædig og tvær.

"Jeg vil give ham gode ord, som gamle Dick rådede mig til," sagde han. "Skønt folk siger, at han står i pagt med Satan, kan han dog ikke være sådan en forhærdet djævel, at han ikke skulle have nogen medlidenhed med én, der er stedt som jeg, og folk siger jo også, at han somme tider er god og mild. Jeg vil holde

styr på mit sind, så godt jeg kan, og stryge ham med hårene; i værste fald kan jeg jo altid vride halsen om på ham."

I denne forsonlige stemning nærmede han sig eneboerens hytte.

Den gamle mand var ikke på sin sædvanlige modtagelsesplads, og Hobbie så heller ikke noget til ham i haven.

"Han er tyet ind i sin borg," sagde Hobbie; "måske for at være af vejen. Så må jeg ty til hans ører, når jeg ikke kan komme i lag med ham på anden måde."

Efter således at være blevet enig med sig selv hævede han sin stemme og kaldte på Elshie i så bønfaldende en tone, som de stridige følelser, han var opfyldt af, tillod. "Elshie, min gode ven!" Intet svar. "Elshie, kloge fader Elshie!" Dværgen gav stadig ikke en lyd fra sig. "Fanden fare i din puklede krop!" mumlede Hobbie i skægget, og så begyndte han igen i en blid tone: "Kære fader Elshie, en højst ulykkelig skabning tyer til jer visdom om råd."

"Så meget bedre," svarede dværgen med sin skingrende, ilde lydende stemme ud igennem en meget lille glug, der lignede et skydeskår, og som han havde anbragt tæt ved døren i sin hytte, så at han kunne iagttage enhver, der nærmede sig den, uden selv at blive set.

"Så meget bedre!" sagde Hobbie utålmodigt. "Hvad er det, der er så godt Elshie? Hører De ikke, jeg siger, at jeg er et højst ulykkeligt menneske?"

"Og hører De ikke, jeg siger, at det er så meget bedre? Og sagde jeg ikke i morges, da De bildte Dem ind, at De var så lykkelig, hvad aftenen ville bringe jer?"

"Jo, det gjorde De," svarede Hobbie, "og det er grunden til, at jeg kommer til Dem om råd. Den, der forudser en ulykke, ved måske også råd for den."

"Jeg kan ikke råde bod på jordiske ulykker," svarede dværgen; "og selv om jeg kunne det, hvorfor skulle jeg så hjælpe andre, da ingen har hjulpet mig? Har jeg ikke mistet rigdomme, som jeg kunne have købt alle dine golde bakker for de hundrede gange – en stilling i samfundet, i sammenligning med hvilken din er en bondes – en omgangskreds, i hvilken alt, hvad der var elskværdigt og åndfuldt, fandt plads? Har jeg ikke mistet alt det? Lever jeg ikke her som et rent udskud, der er kastet ud i naturen og må tage til takke med dens mest afsides vrå, og er jeg ikke selv modbydeligere end alle mine omgivelser? Hvorfor kommer en anden orm til mig og beklager sig over, at den bliver trådt under fødder, når jeg selv ligger knust og vrider mig under vognhjulet?"

"Det kan godt være, at De har mistet alt det, De siger," svarede Hobbie i en bitter stemning, "venner og ejendom, gods og guld, det kan godt være, at De har mistet alt det, men De kan dog ikke være så tung om hjertet som jeg, for De har ingen Grace Armstrong mistet; nu er alt håb ude for mig, og jeg får hende aldrig mere at se."

Han sagde disse ord i en tone, der var præget af den dybeste sindsbevægelse, for nævnelsen af hans bruds navn havde overvældet de mere vrede og pirrelige følelser, der rørte sig i stakkels Hobbies hjerte. Inden han igen vendte sig til eneboeren, stak denne sin knoklede arm og sine lange fingre ud af vinduet og kastede en stor skindpung ud, der faldt klingrende til jorden, hvorpå han atter barsk tiltalte Elliot:

"Der – der ligger en salve, som hjælper for al menneskelig lidelse, det tror i alt fald enhver menneskelig usling gerne. – Gå din vej; vend hjem dobbelt så rig, som du var i går, og plag mig ikke mere med spørgsmål, klager eller taksigelser, de er mig alle lige modbydelige."

"Det er ved Himlen alt sammen guld!" sagde Elliot efter at have kastet et blik i pungen, og derpå vedblev han, idet, han atter vendte sig til eneboeren: "Jeg er Dem meget forbunden for Deres gode vilje, og jeg vil med glæde give Dem en forskrivning for nogle af pengene eller pant i min ejendom Wideopen, men jeg ved ikke, Elshie – rent ud sagt, jeg holder ikke af at bruge penge, når jeg ikke ved, om de er kommet til veje på en ærlig måde – disse hersens kunne måske blive til flintestene og narre en fattig mand."

"Din uvidende tosse," svarede dværgen, "det snavs er så ægte gift, som noget, der nogen sinde er gravet op af jordens skød. Tag det – brug det, og gid det må bringe dig lige så megen lykke, som det har bragt mig."

"Ja, men," sagde Elliot, "det var slet ikke mit gods, jeg ville snakke med Dem om – det var rigtignok en dejlig lade, og tredive så skønne høveder fandtes ikke på denne side Catrail, men lad dem fare – når De blot kunne hjælpe mig på spor efter stakkels Grace, ville jeg med glæde være Deres slave hele mit liv igennem i alt, hvad der ikke angår min sjæls salighed. Å, Elshie, tal, menneske, tal."

"Nå ja," svarede dværgen, som om han var led og ked af hans påtrængenhed, "siden du ikke har nok i dine egne ulykker, men endelig også vil have en andens at trækkes med, så søg hende, du har mistet, vesterpå."

"Vesterpå? Det er et meget omfattende ord."

"Det er det sidste, jeg siger," sagde dværgen. Dermed lukkede han skodden for sin glug og overlod det til Hobbie selv at afgøre, hvorledes han skulle benytte det vink, han havde givet ham.

"Vesterpå – vesterpå," tænkte Elliot. "Der er jo ganske roligt på den kant, med mindre det skulle være Jack fra Grævlingegraven – nej, han er alt for gammel til at indlade sig på sådan et stykke arbejde. – Vesterpå – Guds død, det må være Westburnflat! Elshie, sig mig blot ét ord – har jeg ret? Er det Westburnflat? Har jeg uret, så sig det; jeg vil nødig tilføje en uskyldig nabo overlast. – Han svarer ikke – det må være den røde røver – jeg havde dog ikke troet, at han turde binde an med mig, så mange frænder, som vi er – han må sikkert have et stærkere rygstød end sine venner i Cumberland. – Farvel, Elshie, og mange tak – jeg vil ikke bebyrde mig med pengene nu, for jeg skal hen og træffe mine venner ved Trysting Dammen. – Vil De ikke lukke vinduet op, kan De komme ud og tage dem, når jeg er gået."

Der kom stadig intet svar.

"Han er enten døv eller stum eller begge dele, men jeg har ingen tid til at blive her og vrøvle med ham."

Og af sted red Hobbie Elliot til det mødested, der var aftalt imellem ham og hans venner.

Der var allerede samlet en fire-fem ryttere ved Trysting Dammen; de stod og talte ivrigt sammen, mens deres heste græssede imellem poplerne, der ludede ud over den store, stille dam. En endnu talrigere flok sås komme syd fra. Det viste sig at være Earnscliff og hans ledsagere, der havde fulgt kvægets spor

helt ned til den engelske grænse, men så var standset der, fordi de havde fået at vide, at der var samlet en betydelig styrke under anførsel af nogle af egnens jakobitiske adelsmænd, og der gik rygter om, at der var udbrudt oprør på forskellige steder i Skotland. Dette betog den misgerning, der var blevet øvet, præget af personligt fjendskab eller rovbegærlighed, og Earnscliff var nu nærmest tilbøjelig til at opfatte den som et tegn på borgerkrig. Den unge adelsmand hilste på Hobbie med den oprigtigste deltagelse og fortalte ham de tidender, han havde spurgt.

"Så gid jeg aldrig må slippe levende fra dette sted," sagde Elliot, "hvis ikke gamle Ellieslaw står bag ved den hele skurkestreg! De ved nok, at han er i ledtog med katolikkerne i Cumberland, og det stemmer godt med det vink, Elshie lod falde om Westburnflat, for ham har Ellieslaw altid holdt sin hånd over, og han ser naturligvis gerne, at egnen bliver hærget og afvæbnet, før han selv tager fat."

Nogle kom nu i tanker om, at man havde hørt røverne sige, at de handlede i James den Ottendes navn og havde ordre til at afvæbne alle oprørere. Andre havde hørt Westburnflat i drikkelag prale af, at Ellieslaw snart ville gribe til våben for den jakobitiske sag, at han selv skulle have en kommando under ham, og at de ville blive farlige naboer for den unge Earnscliff og alle andre, der holdt med den bestående regering. Som følge heraf følte de sig ganske overbeviste om, at Westburnflat havde anført banden i henhold til Ellieslaws ordre, og de besluttede derfor ufortøvet at begive sig til hans hus og om muligt bemægtige sig hans person. Der var nu stødt så mange af deres

venner til dem, at de var over tyve mand, alle vel ridende og nogenlunde godt, om end forskelligt væbnede.

En bæk, der havde sit udspring i en snæver kløft imellem bakkerne, løb ved Westburnflat ud i den flade, sumpede slette, der strakte sig en halv fjerdingvej til alle sider, og som havde givet stedet navn. Her får dette vandløb en anden karakter; efter at have været en livlig, hurtigt rindende bjergelv, bugter det sig langsomt som en blå, opsvulmet slange, i dybe, dorske krumninger igennem den sumpede flade. Ved udkanten af sletten knejsede Westburnflat Tower, en af de få befæstede borge, der var tilbage af de mange, der i sin tid havde været på grænsen. Grunden, det stod på, hævede sig jævnt skrånende en halvandet hundrede alen over mosen og dannede en esplanade af tørt grønsvær i tårnets umiddelbare nærhed, men udenfor den så alt ud til at være et farligt og ufremkommeligt morads. Kun tårnets ejer og hans husfæller kendte de bugtede og indviklede stier, der forte over forholdsvis fast grund og gav adgang til borgen. Iden flok, der var samlet under Earnscliffs anførsel, var der imidlertid mere end en, der kunne tjene som vejviser, for skønt ejerens karakter og levevis var almindeligt kendte, havde de slappe begreber, der var fremherskende i henseende til ejendomsretten, til følge, at han ikke betragtedes med nær så megen afsky, som han ville have været genstand for i et mere civiliseret land. Han betragtedes af sine fredeligere naboer nærmest, som man nu om stunder betragter en spiller, jockey eller en, der giver sig af med hanekampe, som en person, hvis levevis selvfølgelig var fordømmelig, og hvis selskab man i almindelighed skyede, men som dog ikke ansås for stemplet med det uudslettelige brændemærke, hans stilling ville have

påtrykt ham, hvor lovene holdtes stadig i hævd. Når de var så forbitrede på ham ved denne lejlighed, var det ikke så meget på grund af hans udåds beskaffenhed i og for sig, for den var ikke anderledes, end man kunne vente sig den af sådan en røver, som fordi den var øvet imod en nabo, han intet udestående havde med, imod en af deres venner og først og fremmest imod en Elliot, hvilken klan de fleste af dem hørte til. Det var derfor ikke så underligt, at adskillige af dem vidste så god besked med de stedlige forhold ved hans bolig og var i stand til at give sådanne oplysninger og anvisninger, at hele flokken snart holdt på den åbne plads foran tårnet Westburnflat, hvor de havde fast grund under fødderne.

Niende kapitel

Tårnet, foran hvilket hele skaren nu holdt, var en lille firkantet bygning af det skumleste udseende. Murene var meget tykke, og vinduerne eller de skår, der gjorde tjeneste som vinduer, syntes snarere at være beregnet på at sætte forsvarerne i stand til at bruge deres skydevåben end til at skaffe luft og lys i værelserne indenfor.

En lille murtinde, der løb rundt om hele muren, lettede yderligere forsvaret ved sit med fordybninger forsynede brystværn, bag hvilke der hævede sig et stejlt skifertag. Idet ene hjørne ragede et lille tårn, der forsvaredes af en med vældige jernnagler beslået dør, op over brystværnet og gav adgang til taget indenfor ved en vindeltrappe, det indesluttede. Det forekom mændene, at der var nogen, som iagttog deres bevægelser inde fra dette lille tårn, og heri styrkedes de, da de så en kvindehånd vifte med et tørklæde igennem en smal glug som for at give dem et vink. Hobbie var lige ved at gå fra forstanden af glæde og ivrighed.

"Det var Graces hånd og arm," sagde han; "jeg tør bande på det, for jeg skulle kende den hånd og den arm imellem tusinder. Der er ikke mage til dem på denne side Lowdens. – vi vil have hende ud, gutter, om vi så skal rive Westburnflat Tower ned sten for sten."

Earnscliff tvivlede ganske vist om, at det var muligt at kende en smuk piges hånd i sådan en afstand, men han ville dog ingen ting sige for ikke at dæmpe sin vens genoplivede håb, og man besluttede at råbe tårnets besætning ud.

Flokkens råb og lyden af et par horn kaldte omsider en gammel kone med et runkent ansigt hen til en glug ved siden ad døren.

"Det er røverens moder," sagde en af Elliotterne; "hun er ti gange værre end han og får skyld for mange af de ulykker, han gør her på egnen."

"Hvem er I, og hvad vil I her?" spurgte denne værdige moder.

"Vi søger William Graeme til Westburnflat," sagde Earnscliff.

"Han er ikke hjemme," svarede den gamle kone.

"Hvornår tog han hjemmefra?" vedblev Earnscliff.

"Det kan jeg ikke sige," sagde konen.

"Hvornår kommer han hjem?" sagde Hobbie.

"Det ved jeg ikke," svarede borgens ubønhørlige bevogterske.

"Er der nogen inde i tårnet hos Dem?" spurgte Earnscliff videre.

"Nej, der er ikke andre end mig og katten," svarede den gamle.

"Så luk porten op og lad os komme indenfor," sagde Earnscliff. "Jeg er fredsdommer og er ude for at opspore en forbrydelse."

"Fanden fare i dens fingre, der skyder en slå fra for Deres skyld," svarede portnersken, "mine gør det ikke. I burde skamme jer for jer selv at komme her så mandstærke med sværd og spyd og stålhuer og skræmme livet af en enlig enke."

"Vi ved fuldstændig besked," sagde Earnscliff; "vi søger efter voldelig ranet gods af stor værdi."

"Og efter en ung kvinde, der på den grusomste måde er blevet bortført som fange, og som er over dobbelt så meget værd som godset," sagde Hobbie.

"Og jeg vil sige Dem," vedblev Earnscliff, "at De kun kan overbevise os om Deres søns uskyldighed ved godvilligt at lade os ransage huset."

"Og hvad vil I gøre, hvis jeg nu ikke har lyst til at kaste nøglerne ud til sådan noget pak eller til at skyde slåerne fra?" spurgte den gamle kone hånligt.

"Tiltvinge os adgang med kongens nøgler og knække halsen på ethvert levende væsen, vi træffer på i huset, hvis De ikke straks lukker op," sagde Hobbie opbragt.

"Truede folk lever længe," sagde kællingen i den samme hånlige tone. "Der er jerngitteret, gutter – prøv på det, hvad I duer til – det har før holdt lige så gode mænd ude som jer."

Med disse ord slog hun en latter op og gik bort fra gluggen, hun havde talt med dem igennem.

Der begyndte nu en alvorlig rådslagning. Murene var så umådeligt tykke, og vinduerne så små, at tårnet endog en tid lang ville have kunnet stå sig imod kanonkugler. Indgangen beskyttedes først af en stærk gitterdør, der helt og holdent bestod af smedede jernstænger af en sådan tykkelse, at de syntes beregnet på at modstå enhver kraft, der kunne anvendes imod dem. "Tænger eller forhammere kan aldrig rokke den," sagde Hugh, grovsmeden fra Ringleburn. "I kunne lige så godt gå løs på den med pibestilke."

inden for denne dør, i en afstand af ni fod, hvilket var hele murens tykkelse, var der en anden dør af egetræ, beslået både på langs og på tværs med fastnittede jernplader og helt fuld af søm med store hoveder. Og bortset fra alt dette var de ingenlunde visse på, at det var sandt, hvad den gamle kone havde sagt, at der ikke var andre i tårnet end hende. De, der

havde øjnene bedst med sig, havde lagt mærke til spor af hestehove på den sti, der førte op til tårnet, hvilket syntes at tyde på, at flere mennesker ganske nylig var kommet den vej.

Til alle disse vanskeligheder kom yderligere deres mangel på angrebsmidler. Der var intet håb om at skaffe stiger, som var lange nok til at nå op til murtinderne, og vinduerne var ikke blot meget smalle, men også forsynet med jernstænger. Om at storme kunne der altså ikke være tale og endnu mindre om at underminere tårnet, for de havde hverken redskaber eller krudt; de havde heller ikke levnedsmidler, midler til at beskytte sig imod vejr og vind eller andre fornødenheder, de kunne have begyndt en formelig belejring ved hjælp af, og de var jo under alle omstændigheder udsatte for, at røverens staldbrødre kom ham til undsætning. Hobbie skar tænder, mens han gik rundt om tårnet uden at kunne finde på nogen udvej til at tiltvinge sig adgang, men omsider udbrød han pludselig: "Hvorfor skulle vi ikke bære os ad, ligesom vore fædre gjorde i gamle dage? Hånd på værket, gutter! Lad os skære ris og tjørn, stable det op foran døren og stikke ild i det for at ryge den gamle satan ud, som om hun var en flæskesteg, der skulle steges."

Det forslag blev straks enstemmigt vedtaget, og nogle gik ned ved bredden af den dorske flod og gav sig til med sværd og knive at skære løs på elle- og tjørnebuskene, af hvilke mange var tilstrækkelig tørre og trøskede til det brug, der skulde gøres af dem; andre bar dem op til tårnet og stablede dem i en stor stak så tæt op ad gitterdøren som muligt. Ild skaffedes hurtigt til veje ved hjælp af en af bøsserne, og Hobbie var allerede på vej hen til bålet med en luende brand i hånden, da røverens barske ansigt og løbet af en bøsse viste sig i et skydeskår ved siden ad

døren. "Mange tak skal I have," sagde han hånligt, "fordi I har samlet sådan en mængde vinterbrændsel til os; men kommer De et skridt nærmere med den lunte, bliver det Dem det dyreste skridt, De nogen sinde i Deres levedage har gjort."

"Det skal vi snart få at se," sagde Hobbie, idet han uforfærdet gik frem med branden.

Røveren trykkede løs, men heldigvis for vor brave ven klikkede bøssen for ham; samtidig skød Earnscliff efter den smalle åbning og det ubetydelige mål, røverens ansigt bød ham, og kuglen strejfede siden af hans hoved. Westburnflat havde åbenbart gjort regning på, at hans stilling ville give ham sikrere dækning, for aldrig så snart mærkede han, at han var såret, skønt såret kun var i ganske ubetydeligt, før han åbnede underhandlinger og spurgte, hvad det skulle betyde, at de sådan angreb en i fredelig og skikkelig mand og udøste hans blod på sådan en lovløs måde.

"De skal udlevere os Deres fange," sagde Earnscliff.

"Hvad kommer hun jer ved?" spurgte røveren.

"Det har De, som holder hende tilbage med magt, ingen ret til at spørge om," svarede Earnscliff.

"Nå, jeg kan jo nok tænke mig det," sagde røveren. "Godt, De herrer, jeg vil nødig indlade mig på en dødelig fejde med jer ved at udgyde jeres blod, skønt Earnscliff ikke har taget i betænkning at udgyde mit – og han er mand for at træffe et mål, der ikke er større end en skilling – for altså at forebygge yderligere skade vil jeg udlevere fangen, siden mindre ikke kan gøre det."

"Og Hobbies kvæg?" råbte Simon fra Hackburn. "Tror De, at De kan plyndre en ædelbåren Elliots folde og stalde, som om de

var en gammel kællings hønsesti?"

"Så sandt jeg lever af brød," svarede Willie Westburnflat, "har jeg ikke så meget som en klov af hans høveder. De er alle sammen for længe siden drevet over grænsen; der er ikke så meget som et horn af dem her i tårnet. Men jeg skal se, om jeg kan skaffe nogle af dem tilbage. Om to dage skal jeg mødes med Hobbie i Castleton, så tager hver af os to venner med, og så ser vi, om vi kan komme til et forlig om alt, hvad han mener at have at beklage sig over mig for."

"Ja vel," sagde Elliot, "det går jeg ind på." Derpå hviskede han til sin frænde: "Fanden i vold med høvederne! Tal for Guds skyld ikke om dem. Lad os blot få stakkels Grace ud af den gamle satans kløer."

"Vil De give mig Deres ord, Earnscliff," sagde røveren, som endnu tøvede ved skydeskåret, "Deres æresord med hånd og handske på, at jeg må komme og gå frit – jeg må have fem minutter til at lukke gitterporten op og fem minutter til at lukke den igen og skyde slåerne for, mindre kan ikke gøre det, for det er så længe siden, den blev smurt. Går De ind på det?"

"De skal få den frist, De forlanger," sagde Earnscliff, "det giver jeg Dem mit ord på med hånd og handske."

"Så vent et øjeblik," sagde Westburnflat. "Eller hør, jeg så hellere, at De gik så langt som et pistolskud bort fra døren – det er ikke, fordi jeg ikke stoler på Deres ord, Earnscliff, men det er dog altid det sikreste."

"Å, min ven," tænkte Hobbie, idet han trak sig tilbage, "havde jeg dig blot på Turners Holm [Note 5)] med to gæve gutter som vidner på, at det gik ærligt til, skulle jeg få dig til at ønske, at du

hellere havde brækket et ben end lagt hånd på noget af, hvad der hører mig til."

"Han har lige godt en hvid fjer i sin vinge [Note 6)], denne hersens Westburnflat," sagde Simon fra Hackburn noget ærgerlig over, at det gik så glat med kapitulationen. "Han kommer aldrig til at fylde sin faders støvler."

Imidlertid blev den inderste dør i tårnet lukket op, og røverens moder viste sig i mellemrummet imellem den og gitterdøren. Derpå kom Willie selv til syne med en kvindelig skikkelse, og den gamle kone stængede omhyggeligt gitterdøren efter dem og blev stående på post som en skildvagt.

"En eller to af jer kan komme her hen," sagde røveren, "så skal jeg udlevere hende uskadt i alle måder."

Hobbie gik ivrigt frem for at tage imod sin kæreste.

Earnscliff fulgte noget langsommere efter for at forebygge forræderi. Pludselig sagtnede Hobbie sin gang opfyldt af den dybeste harme, mens Earnscliff gik raskere til, drevet af utålmodig forundring. Det var ikke Grace Armstrong, men frøken Isabella Vere, de havde befriet ved at vise sig uden for tårnet.

"Hvor er Grace? Hvor er Grace Armstrong?" udbrød Hobbie i højeste grad forbitret.

"Ikke i mine hænder," svarede Westburnflat. "De må gerne ransage tårnet, i fald De ikke tror mig."

"Din troløse skurk, du skal gøre mig regnskab for, hvor hun er, eller dø på stedet," sagde Elliot, idet han lagde an på ham med sin bøsse.

Hans staldbrødre, som nu kom til, tog imidlertid øjeblikkelig hans våben fra ham og råbte i munden på hinanden: "Hånd og

handske! Tro og love! Tag dig i agt, Hobbie; vi må holde vort ord til Westburnflat, om han så var den største skurk, der nogen sinde har siddet på en hest."

Da røveren mærkede, at han således blev taget i beskyttelse, fik han sin dristighed igen, som var blevet noget dæmpet ved Elliots truende bevægelse.

"Jeg har holdt mit ord, De herrer," sagde han, "og jeg venter, at De ingen overlast vil gøre mig. Er dette ikke den fange, De søgte," vedblev han, idet han vendte sig til Earnscliff, "må De give mig hende tilbage. Jeg skal svare dem, hun tilhører, til hende."

"For Gud i Himlens skyld, hr. Earnscliff, beskyt mig," sagde frøken Vere, idet hun klyngede sig til sin befrier; "forlad ikke et menneske, som hele verden synes at have forladt."

"De skal ikke være bange," hviskede Earnscliff, "jeg skal beskytte Dem med mit liv. Hvor har De turdet fornærme denne dame, skurk?" vedblev han, idet han vendte sig til Westburnflat.

"Det står jeg dem til ansvar for, som har mere ret til at spørge om det end De, Earnscliff," svarede røveren. "Men hvordan vil I forsvare, at I kommer her med væbnet magt og bortfører hende fra dem, hendes frænder har betroet hende til? – Nå, det bliver jeres egen sag – ingen enkelt mand kan holde et tårn mod tyve. Man kan ikke mere, end man kan."

"Han lyver skammeligt," sagde Isabella, "han bortførte mig med magt fra min fader."

"Det kunne være, at han blot ville have, at De skulle tro, det gik sådan til, min snut," svarede røveren. "Men det kommer ikke mig ved, lad det være, som det vil. – De vil altså ikke give mig hende tilbage?"

"Give hende tilbage til Dem, slyngel! Nej, det vil jeg rigtignok ikke," svarede Earnscliff. "Jeg vil beskytte frøken Vere og føre hende i sikkerhed der hen, hvor hun ønsker at være."

"Nå ja, I er måske allerede enige om den ting," sagde Willie Westburnflat.

"Ja, men Grace?" råbte Hobbie, idet han rev sig løs fra sine venner, som stadig foreholdt ham, at det lejde, de havde givet røveren, og i henhold til hvilket han havde vovet sig ud af tårnet, var helligt og ubrødeligt, "hvor er Grace?" og med disse ord styrtede han løs på røveren med draget sværd.

I denne vånde tog Westburnflat efter først at have råbt: "For Guds skyld, Hobbie, så hør mig dog!" benene på nakken og løb sin vej. Hans moder stod rede til at lukke døren op og i for ham, men idet røveren løb ind, huggede Hobbie efter ham med sådan en kraft, at sværdet slog en stor revne i den buede dørkarm, hvilken skramme endnu vises som et vidnesbyrd om, hvor stærke folk var i de dage. Inden Hobbie kunne komme til at hugge igen, blev døren lukket i lås, og han måtte trække sig tilbage til sine staldbrødre, der nu lavede sig til at hæve belejringen af Westburnflat og bestemt holdt på, at han skulle følge tilbage med dem.

"De har allerede brudt våbenstilstanden," sagde gamle Dick fra Dalen, "og passer vi ikke på Dem, gør De endnu flere dumheder og gør Dem til latter for hele egnen, for ikke at tale om, at De udsætter Dem for beskyldning for at have brudt tro og love. Vent til mødet i Castleton, som De har lovet, og giver han Dem så ikke oprejsning, vil vi have hans hjerteblod. Men lad os bære os fornuftigt ad og holde vort ord, så indestår jeg

Dem for, at vi skal få både Grace og høvederne og alt det andet tilbage."

Denne koldblodige tale faldt ikke i den ulykkelige elskers smag, men da han kun kunne opnå sine naboers og frænders bistand på de betingelser, de selv stillede, var han nødt til at rette sig efter deres anskuelser om ordholdenhed og ærligt spil.

Earnscliff bad nu nogle af flokken om at være ham behjælpelige med at føre frøken Vere tilbage til hendes faders borg Ellieslaw, hvorhen hun på det bestemteste forlangte at blive ført. Dette gik de villigt ind på, og en fem-seks unge mænd erklærede sig rede til at følge med ham. Hobbie var ikke iblandt dem. Næsten sønderknust af dagens begivenheder og den skuffelse, han til syvende og sidst havde lidt, vendte han nedslået tilbage for, så godt han kunne, at træffe foranstaltninger til sin families underhold og beskyttelse og for at aftale med sine naboer, hvad der var at gøre for at befri Grace Armstrong. Resten af flokken spredte sig til forskellige sider, så snart den var kommet over moradset. Røveren og hans moder holdt øje med dem fra tårnet, til de var helt ude af sigte.

Tiende kapitel

Opbragt over, hvad der stod for ham som koldsindighed fra hans venners side i en sag, der lå ham så stærkt på sinde, havde Hobbie skilt sig fra dem, han fulgtes med, og red nu alene hjemad. "Fanden tage dig," sagde han, idet han utålmodigt sporede sin overtrætte hest, der snublede hvert øjeblik, "du er ligesom alle de andre. Har jeg ikke selv lagt dig til og fodret og striglet dig med egen hånd, og nu vil du styrte og brække min hals, nu, da jeg er stedt i den yderste nød. Men du er ligesom alle de andre den af dem, der står mig fjernest, er min frænde i tiende led, og jeg ville både ved nat og dag have været rede til at ofre dem mit hjerteblod, men de tager mere hensyn til den nederdrægtige tyveknægt Westburnflat, synes jeg, end til deres egen frænde. Men nu må jeg jo kunne se lysene i Heughfoot – å nej, Gud bedre os," vedblev han, idet han huskede på, hvad der var sket, "der kommer aldrig mere til at brænde hverken kul eller lys på Heughfoot! Var det ikke for min moders og mine søstres og stakkels Graces skyld, kunne jeg have lyst til at give øget sporerne og lade det springe over brinken ned i vandet for at få en ende på det hele". – I denne mistrøstige stemning drejede han hesten hen mod den hytte, hvor hans familie havde fundet tilflugt.

Da han kom hen til døren, hørte han sine søstre hviske og fnise. "Fanden stå i de kvindfolk," sagde stakkels Hobbie, "de kan fjase og le, om så deres bedste ven ligger lig. Nå, det glæder mig for resten, at de kan holde humøret oppe, de stakkels skind, men det er da også mig og ikke dem, der har skoen på."

Under disse betragtninger trak han sin hest ind i et skur og bandt den der. "Du kommer til at hjælpe dig uden dækken og gjord, min dreng," sagde han til den. "Det er gået til agters for os begge to, og det var bedst for os, om vi var faldet i den dybeste dam på Tarras."

Han blev afbrudt ved, at den yngste af hans søstre kom løbende ud og i en tvungen tone, som om hun søgte at kvæle en vis sindsbevægelse, sagde: "Hvad står du der og roder med hesten for, Hobbie, mens der sidder en fra Cumberland der inde og har ventet på dig en time eller mere? Skynd dig ind, så skal jeg tage sadlen af."

"En fra Cumberland?" råbte Elliot; derpå gav han sin søster tømmerne og styrtede ind i hytten. "Hvor er han? Hvor er han?" råbte han, idet han ivrigt så sig om og kun fik øje på kvinder. "Bragte han tidender om Grace?"

"Han ville ikke vente et øjeblik længere," sagde den ældste søster med en undertrykt latter.

"Fy børn," sagde den gamle bedstemoder i en god modig bebrejdende tone. "I må ikke sådan drive gæk med jeres broder Hobbie – Se dig om, min søn, og se, om her ikke er en flere, end da du red herfra i morges."

Hobbie så sig ivrigt om. "Der er dig og de tre pigebørn."

"Nu er vi fire, Hobbie," sagde den yngste, som i det samme trådte ind.

Et øjeblik efter omfavnede Hobbie Grace Armstrong, som var undgået hans opmærksomhed straks, da hun havde en af søstrenes plaid på. "Hvor turde du bære dig sådan ad?" sagde Hobbie.

"Det var ikke min skyld," sagde Grace, idet hun holdt hænderne for ansigtet både for at skjule, hvor rød hun blev i hovedet, og for at undgå den regn af inderlige kys, hendes kæreste overøste hende med til straf for det puds, hun havde spillet ham; "det var ikke min skyld, Hobbie. Du skulle kysse Jeanie og de andre, for det var dem, der fandt på det."

"Det vil jeg også," sagde Hobbie og omfavnede og kyssede sine søstre og sin bedstemoder de hundrede gange, mens de alle sammen halvt lo og halvt græd i deres overvættes glæde. "Å, jeg er det lykkeligste menneske i verden," sagde Hobbie, idet han ganske udmattet kastede sig på en bænk, "jeg er det lykkeligste menneske i verden."

"Nå, mit kære barn," sagde den gamle bedstemoder, som aldrig forsømte nogen lejlighed til at indprente sine religiøse lærdomme, når hjerterne var mest modtagelige for dem, "så tak ham, der vender tårer til smil og sorg til glæde, som han forvandlede mørke til lys og skabte verden af intet. Var det ikke det, jeg sagde, at når du blot kunne sige 'Hans vilje ske!' ville du måske også komme til at sige 'Hans navn være lovet!'"

"Jo, det sagde du, bedstemoder, og jeg takker ham for hans miskundhed, og fordi han, da mine forældre døde, lod mig beholde sådan en god bedstemoder, der minder mig om ham både i medgang og i modgang"," sagde den brave Hobbie, idet han greb hendes hånd.

Der opstod en højtidelig pause på et par minutter, under hvilken de hengav sig til en stille andagt, der var et rent og oprigtigt udtryk for den taknemmelighed, de kærlige mennesker følte imod Forsynet, der så uventet havde givet dem den tabte veninde tilbage.

Hobbies første spørgsmål gjaldt Graces oplevelser.

Hun gjorde udførligt rede for dem, men i det væsentlige indskrænkede de sig til, at hun, da hun var vågnet ved den støj, der opstod, da røverne brød ind i huset, og et par af tjenestefolkene gjorde modstand, som dog snart blev overvundet, hurtigt havde klædt sig på og var løbet ned ad trappen; så havde hun i tummelen kendt Westburnflat, da han tabte sin maske, og uforsigtigt nævnt hans navn og anråbt ham om nåde, hvorpå røveren øjeblikkelig havde stoppet munden på hende, slæbt hende ud af huset og sat hende op på en hest bag en af sine staldbrødre.

"Jeg skal knække hans forbandede hals," sagde Hobbie, "om han så var den eneste af sin slægt i hele landet!"

Hun var derpå, fortalte hun videre, blevet ført sønder på af hele flokken, som drev kvæget foran sig; men_da de nåede grænsen, kom en person, om hvem hun vidste, at han var en frænde af Westburnflat, hurtigt ridende efter dem og sagde til anføreren, at hans frænde fra sikker hånd vidste, at der ikke ville komme noget godt ud af det hele, hvis pigen ikke blev givet tilbage til sine frænder. Efter nogen forhandling gav anføreren efter; Grace blev sat op på hesten bag sin ny bevogter, som uden at sige et ord og i stor fart red ad den mindst befærdede vej til Heughfoot og satte den trætte og forskrækkede pige af et lille stykke fra huset, hvor hendes frænder havde fundet husly. Det følger af sig selv, at der veksledes mange og oprigtige lykønskninger fra alle sider.

Da den første glæde havde lagt sig, begyndte mindre behagelige betragtninger at gøre sig gældende. "Dette her er et usselt sted for jer alle sammen," sagde Hobbie, idet han så sig

om. "Jeg for mit vedkommende kan godt ligge ude hos hesten, det har jeg gjort så mangen en god gang mellem bjergene, men hvordan i skal kunne klare jer, indser jeg ikke. – Og hvad der er endnu værre, er, at jeg ikke kan gøre noget ved det, og hvad der er det allerværste, er, at I ikke vil være bedre farne hverken i morgen eller i overmorgen."

"Det var også en grusom niddingsdåd," sagde en af søstrene, idet hun så sig om, "sådan at plyndre en stakkels familie lige til de nøgne vægge."

"Og hverken levne ko eller kvie," sagde den yngste broder, som nu trådte ind, "får eller lam eller noget som helst, der æder græs eller korn."

"Havde de noget udestående med os," sagde Harry, den næstældste af brødrene, "havde vi jo ikke taget i betænkning at afgøre det med dem. Det var også forskrækkeligt, at vi alle sammen skulle være hjemmefra – alle sammen ude mellem bjergene. Havde vi været hjemme, havde Will Graeme måske nok fået en ordentlig davre – men han kan måske få den endnu, hvad Hobbie?"

"Vore naboer har berammet en dag, da vi skal mødes med ham i Castleton, for at komme overens i vidners nærværelse," sagde Hobbie tungsindigt; "de ville have det sådan, og der var ikke andet for end at lade dem råde, ellers havde vi ingen hjælp fået af dem."

"Komme overens med ham!" udbrød begge hans brødre i munden på hinanden. "Og det efter sådan et røveri, som der ikke har været set mage til i landet siden de gamle rytterdage!"

"Ja, det må I nok sige, og mit blod kom da også i kog ved det, men synet af Grace Armstrong har bragt det til ro igen."

"Ja, men kvæget, Hobbie?" sagde John Elliot; "vi er aldeles ødelagte. Harry og jeg har været ude at samle sammen, hvad der var at opdrive på udmarkerne, og der var knapt en klov tilbage. Jeg ved ikke, hvad vi skal gribe til – jeg antager, vi kommer til at gå i krigen alle sammen. Selv om Westburnflat havde viljen til at erstatte os vort tab, har han ikke evne til det; der er ingen anden oprejsning at få af ham end den, vi kan tage på hans krop. Det eneste firbenede dyr, han har, er det nederdrægtige øg, han rider på, og det er rent udaset af hans nattebedrifter. Vi er ødelagte i bund og grund."

Hobbie så på Grace Armstrong med et tungsindigt blik, som hun besvarede ved at slå øjnene ned og sukke.

"Tab ikke modet, børn," sagde bedstemoderen; "vi har gode venner, som ikke vil svigte os vi vor nød. Der er nu sir Thomas Kittlelof, mit næstnæstsøskendebarn på mødrene side; han er kommet til en slump penge og er oven i købet blevet gjort til baronet, fordi han var med til at slutte Unionstraktaten".

"Han giver ikke en hvid for at frelse os fra at dø af sult," sagde Hobbie; "og selv om han gjorde det, ville det brød, der blev købt for de penge, blive siddende i halsen på mig, når jeg tænkte på, at det var en del af, hvad han havde fået for at være med til at sælge stakkels gamle Skotlands krone og uafhængighed."

"Så er der lairden af Dunder, en af de ældste slægter i Tiviot dalen."

"Han sidder i fængsel, moder; han sidder i Midlothians hjerte for tusind mark, han har lånt af skriveren Saunders Wyliecoat."

"Den stakkels mand," udbrød den gamle kone. "Kan vi ikke sende ham et eller andet, Hobbie?"

"De glemmer, at vi selv trænger til hjælp, bedstemoder," sagde Hobbie noget gnaven.

"Det gør jeg sandelig også i øjeblikket min dreng," sagde den godmodige gamle kone, "for det er så naturligt, at man tænker på sine kødelige frænder førend på sig selv. Men så er der da den unge Earnscliff."

"Han har ikke meget selv," sagde Hobbie, "og han har sådan et navn at holde oppe, at det ville være synd og skam at bebyrde ham med vor nød. Nej, rent ud sagt, bedstemoder, det nytter ikke, at du sidder og regner alle dine frænder op, som om deres stolte navne var trylleformularer, der kunne nytte os noget; de store har glemt os, og vore jævnlige har lidt nok til at kunne klare sig selv med! Vi har ikke en eneste ven, der kan eller vil hjælpe os til at forsyne gården med en ny besætning."

"Så må vi stole på ham, Hobbie, der kan kalde venner og velstand frem af den nøgne hede, som man siger for et godt ord."

Hobbie sprang op. "De har ret, bedstemoder," udbrød han; "De har ret. Jeg ved en ven på den nøgne hede, som både kan og vil hjælpe os. Alt det, jeg har oplevet i dag, har gjort mig rent forstyrret i hovedet. Jeg lod så meget guld ligge på Mucklestane Hede i morges, at vi gerne kunne udstyre Heughfoot og forsyne det med besætning to gange, om så skulde være, og jeg er vis på, at Elshie ikke nu nægter os det."

" Elshie!" sagde hans bedstemoder forbavset. "Hvad for en Elshie mener du?"

"Hvad for en Elshie skulde jeg mene andre end den kloge Elshie, dværgen fra Mucklestane?" svarede Hobbie.

"Gud forbyde, mit barn, at du skulle hente vand fra forgiftede brønde eller søge hjælp hos dem, der har med den onde at gøre! Der har aldrig været lykke ved deres gaver eller nåde på deres veje. Alverden ved, at denne Elshie er et ugudeligt menneske. O, hvis her var lov og ret i landet, og alt gik til, som det burde, på den fromme og fredelige måde, som får et rige til at blomstre i retfærdighed, ville folk som han ikke få lov til at leve. Troldmænd og hekse er en vederstyggelighed og en ulykke for landet."

"Ja, moder," sagde Hobbie, "De må nu sige, hvad De vil, men jeg mener, at hekse og troldmænd ikke nær har den magt, som de havde i gamle dage; jeg er i alt fald vis på, at sådan en ræv som gamle Ellieslaw eller en ildgerningsmand som den fordømte skurk Westburnflat er en større plage og vederstyggelighed for et land end en hel flok af de værste hekse, der nogen sinde har redet på et kosteskaft eller drevet deres kunster fastelavnsaften. Det ville have varet længe, før Elshie havde brændt mit hus og mine lader, og det er min fulde og faste agt at prøve, om han ikke skulle ville gøre noget for at bygge dem op igen. Han er bekendt for at være en dygtig mand hele egnen over lige til Brough neden for Stanmore. "

"Betænk dig vel, mit barn. Husk på, at hans velgerninger aldrig har bragt nogen lykke. Jock Howden døde ved løvfaldstid af den selv samme sygdom, som Elshie gjorde sig til af at have kureret ham for, og skønt han hjalp Lambsides ko meget godt, da den havde lungesyge, har hans får aldrig været så plagede af skab som nu. Og så har jeg hørt, at han bruger sådanne formastelige ord, at det ligefrem er at trodse Forsynet, og du

husker nok, at du selv sagde, da du havde set ham første gang, at han mere lignede en nisse end et menneske."

"Å, moder," sagde Hobbie, "Elshie er ikke så slem. Han er rigtignok forskrækkelig at se på og også grov i sin mund, men han gøer mere, end han bider, så når jeg har fået noget at leve af, for jeg har ikke smagt mad i min mund i dag, lægger jeg mig til at sove et par timers tid eller tre ude hos hesten, og så giver jeg mig på vej til Mucklestane, så snart det gryr ad dag."

"Hvorfor ikke i aften, Hobbie?" sagde Harry; "jeg vil gerne ride med dig."

"Min hest er træt," sagde Hobbie.

"Så kan du tage min," sagde John.

"Men jeg er også selv træt."

"Er du træt?" sagde Harry. "Fy skam dig! Jeg har set dig sidde i sadlen i fire og tyve timer i træk uden at ymte et ord om, at du var træt."

"Det er meget mørkt i aften," sagde Hobbie, idet han rejste sig og så ud ad vinduet, "og sandt at sige, skønt Elshie er en skikkelig fyr, vil jeg dog helst besøge ham ved dagens lys."

Denne åbenhjertige tilståelse afskar alle yderligere indvendinger, og efter således at have mæglet imellem sin broders letsindige forslag og bedstemoderens ængstelige advarsler styrkede han sig med, hvad hytten havde at byde på i retning af levnedsmidler, tog kærlig afsked med dem alle og gik ud i skuret, hvor han lagde sig til at sove ved siden ad sin tro ganger. Hans brødre delte nogle knipper ren halm i den bås, hvor gamle Annaples ko plejede at have sin plads, og kvinderne indrettede sig for natten så godt, som hyttens lejlighed tillod. Så snart det begyndte at gry ad dag, rejste Hobbie sig, og efter

at have gnedet og sadlet sin hest gav han sig på vej til Mucklestane Hede uden at tage nogle af sine brødre med, idet han gik ud fra, at dværgen var nådigst stemt imod dem, der kom alene til ham.

"Han er ikke synderlig selskabelig af sig," sagde han til sig selv; "en ad gangen er ham næsten for meget af det gode. Jeg gad vide, om han har været ude af sin hule for at hente pengene; har han ikke det, kan en eller anden have gjort en god fangst, og så er jeg net narret. Nå, Tarras," sagde han til sin hest, idet han kildrede den med sporen, "skridt bedre ud, min dreng; vi må se at komme først."

Han var nu ude på heden, som begyndte at oplyses af den opgående sols stråler; fra den jævnt skrånende bakke, han red ned ad, kunne han tydeligt, om end et godt stykke borte, se dværgens hytte. Døren gik op, og Hobbie så nu med egne øjne det særsyn, han jævnligt havde hørt tale om. To menneskelige skikkelser – om man ellers kunne betegne dværgen således – kom ud fra eneboerens hytte og blev stående udenfor, som om de talte sammen.

Så bukkede den højeste af dem sig ned, som om han tog noget op, der lå på jorden ved siden ad døren, og derpå gik de et stykke videre; så standsede de igen, som om de var fordybede i en ivrig samtale. Al Hobbies overtroiske frygt vågnede igen ved dette syn. At dværgen skulle åbne sin hytte for en dødelig gæst, var lige så usandsynligt, som at en sådan med sin gode vilje skulde ville tilbringe natten hos ham. Hobbie var derfor fuldt og fast overbevist om, at han så en troldmand pleje råd med sin skytsånd, af hvilken grund han holdt vejret og standsede sin hest for ikke at lægge sig ud med nogen af dem ved utidigt at

forstyrre dem i deres samtale. Det så ud til, at de havde fået øje på ham, for han havde kun holdt et lille øjeblik, da dværgen igen gik ind i sin hytte, mens den høje skikkelse, der havde været i følge med ham, smuttede omkring havegærdet og syntes at forsvinde for den forbavsede Hobbies øjne.

"Har noget dødeligt menneske nogen sinde set mage!" sagde Elliot. "Men mine sager står så fortvivlet, at om han så var Beelzebub i egen person, ville jeg dog vove mig ned til ham."

Til trods for sit påtagne mod sagtnede han imidlertid farten, indtil han næsten på det sted, hvor han sidst havde set den høje skikkelse, fik øje på noget i den høje lyng – det var en lille, sort, lodden genstand, der så ud som en rottehund.

"Han holder ingen hund, det ved jeg," sagde Hobbie, "men det kan godt være, at han har adskillige djævle om sig – Gud forlade mig min syndige mund! Det bliver liggende, hvad det så er – – jeg skulle næsten tro, det var en grævling, men det er ikke godt at vide, hvad skikkelse sådanne utysker kan påtage sig for at jage skræk i folk – det farer måske op som en løve – eller en krokodille, når jeg kommer hen til det. Jeg tror, jeg vil kaste en sten efter det, for forvandler det sig, når jeg kommer hen til det, bliver Tarras sky, og det bliver for meget af det gode at have både ham og Djævelen at slås med på én gang."

Han kastede derfor forsigtigt en sten hen på genstanden, som blev liggende ubevægelig. "Nej, levende er det nu ikke," sagde Hobbie, idet han red nærmere; "det er den selv samme pung, som han kastede ud af vinduet i går, og den anden sære, lange patron har blot båret den et stykke på vej til mig." Derpå tog han den tunge skindpung op; den var helt fuld af guldstykker.

"Gud forbarme sig!" sagde Hobbie, idet hans hjerte bankede af glæde over det håb, der vågnede i ham, og de udsigter, der åbnede sig for ham, og af frygt for, at der skal noget bag ved den hjælp, der således bødes ham,

"Gud forbarme sig! Det er skrækkeligt at røre ved noget, der nylig har været i den Ondes kløer. Jeg kan ikke blive den tanke kvit, at der må være Satans kunster med i spillet, men jeg agter at føre mig op som en skikkelig mand og en god kristen, lad der så komme, hvad der vil."

Han red derfor hen til døren, og efter at have banket gentagne gange på uden at få noget svar gav han sig omsider til at tiltale eneboeren derinde. "Elshie, fader Elshie, jeg ved, at De er der inde, og at De er vågen, for jeg så jer uden for døren for et øjeblik siden. Vil De ikke komme ud og snakke et par ord med en, der vil sige Dem så mange tak? Det var sandt alt, hvad De fortalte mig om Westburnflat, men han har sendt Grace tilbage i god behold og bedste velgående, så der er ikke sket anden skade, end hvad der er til at bære. Vil De ikke komme udenfor et øjeblik, mand, eller i alt fald sige, at De hører, hvad jeg siger? Nå, ja, siden De ikke vil svare, vil jeg gå videre i teksten. Ser De, jeg synes, det er hårdt for to unge mennesker som Grace og mig at opsætte at holde bryllup i mange år, til jeg har været udenlands og kommer hjem igen med nogle penge på lommen, og de siger desuden, at man ikke mere har lov til at gøre bytte som i gamle dage, og at det kun er småt med den sold, dronningen giver, så at den skal man ikke blive fed af. Og så er min bedstemoder jo en gammel kone, og mine søstre ville græmme sig over, at jeg ikke kunne sørge for udstyr til dem – og det kunne jo også træffe sig, at Earnscliff eller andre i

nabolaget, kanske I selv, Elshie, kunne komme til at trænge til en håndsrækning, som Hobbie Elliot kunne yde jer – og så er det desuden synd, at det gamle hus Heughfoot skal blive liggende i grus. Se, derfor synes jeg – men Fanden annamme mig – Gud forlade mig min syndige mund! – om jeg kan få mig til at bede nogen om en tjeneste, når han ikke så meget som værdiger mig et ord for at lade mig vide, om han hører på, hvad jeg siger, eller ikke."

"Sig, hvad du vil – gør, hvad du vil," svarede dværgen inde fra hytten; "men gå din vej, og lad mig være i fred."

"Godt, godt," sagde Elliot, "siden De vil høre på mig, hvad jeg har at sige, skal jeg fatte mig i korthed. Da De er så god at sige, at De vil låne mig så mange penge, som jeg behøver til at forsyne Heughfoot med besætning, og hvad der ellers skal til, går jeg med glæde ind på at tage imod pengene og siger Dem så mange tak. Jeg tror nu sandelig også, at de er lige så sikre hos mig som hos Dem, når I sådan lader dem ligge og flyde, så at den første den bedste kan tage dem, for ikke at tale om den fare, der jo altid er for, at slette mennesker kan bryde gennem lukkede døre og aflåsede gemmer, hvilket jeg har erfaret på min egen bekostning. Altså, siden De vil være så god, tager jeg med glæde derimod, og min moder og jeg – hun har gården Wideopen i fæste på livstid, og når hun dør, går fæstet over til mig –, vi vil give jer pant eller arvelig forskrivning for pengene og betale Dem renten halvårsvis, og Saunders Wyliecoat skal sætte dokumentet op, uden at det skal koste jer det mindste."

"Hold op med din snak, og gå din vej," sagde dværgen. "Din plumpe, sladdervorne ærlighed gør dig til en utåleligere plage end den rapfingrede hofmand, der tager alt, hvad en mand ejer

og har, uden at plage ham med taksigelser, undskyldninger eller forklaringer. Du er en af de tomme narre, hvis ord er lige så godt som en forskrivning. Behold pengene, både kapital og rente, til jeg kræver dem af dig."

"Ja, men vi er alle sammen dødelige, Elshie," vedblev den halsstarrige Hobbie, "og der bør virkelig være sort på hvidt imellem os i den sag. Opsæt derfor et dokument, ganske som I vil have det, så skal jeg lade det skrive pænt af og underskrive det i vel kendte vitterlighedsvidners påsyn. Kun vil jeg bede Dem om, Elshie, ikke at sætte noget i det, som kan blive mig til skade for min sjæls salighed, for jeg lader præsten læse det, så det vil blot til ingen nytte udsætte Dem for fortræd. Og nu går jeg min vej, for De er ked af min snak, og jeg er ked af at snakke uden at få svar – og en af dagene skal jeg bringe Dem et stykke af bryllupskagen, og måske tager jeg så Grace med. Det vil fornøje Dem at se Grace, hvor tvær De så end er – Å Gud, blot han ikke er dårlig, han sukkede så løjerligt. Stakkels mand, jeg er meget bekymret for, hvordan det skal gå ham i det andet liv, men det ved jeg, at mig har han været så god imod, som om jeg var hans søn – nå, så havde jeg rigtignok haft en fader, som man kunne sige så sær nok ud."

Hobbie befriede nu sin velgører for sin nærværelse og red gladelig hjem for at vise sin skat frem og rådslå om, hvorledes der bedst kunne rådes bod på det skår, der var gjort i hans formue ved den røde røvers overfald.

Ellevte kapitel

Vi må nu gå lidt tilbage i tiden og gøre rede for de omstændigheder, der havde bragt frøken Vere i den ubehagelige stilling, som hun lige så uventet som uforsætligt var blevet udfriet fra ved Earnscliffs, Elliots og deres staldbrødres ankomst til Westburnflats tårn.

Om morgenen for den nat, da Hobbies gård blev plyndret og brændt, blev frøken Vere af sin fader opfordret til at følge med ham på en spadseretur i en afsides del af det romantiske landskab, der omgav hans slot Ellieslaw. At høre var for hende ganske som for en østerlandsk kvinde det samme som at adlyde, men Isabella ligefrem skælvede, mens hun fulgte sin fader ad de ujævne stier, der snart bugtede sig nede langs flodens bredder, snart førte op over de klipper, der indesluttede den. Den eneste, der ledsagede dem, var en tjener, som måske var blevet valgt for sin dumheds skyld. På grund af hendes faders tavshed nærede Isabella kun liden tvivl om, at han havde valgt dette ensomme og afsides sted for at genoptage det emne, der så tit havde været drøftet imellem dem, sir Fredericks bejlen, og at han pønsede på, hvorledes han kraftigst skulle indskærpe hende nødvendigheden af at give ham et gunstigt svar. En tid syntes hendes frygt imidlertid at være ugrundet, for de eneste ytringer, hendes fader nu og da fremkom med, angik de skønheder, den romantiske egn, de kom igennem, frembød, og som vekslede for hvert øjeblik. Uagtet disse ytringer syntes at komme fra et sind, der var optaget af både mørkere og vigtigere ting, søgte Isabella dog at svare så frit og utvungent,

som det på grund af den angst, der uvilkårligt havde lagt beslag på hendes fantasi, var hende muligt.

Idet de således med en del besvær på begge sider vedligeholdt en usammenhængende samtale, kom de omsider ind i en lille skov bestående af store egetræer blandede med birk og røn, hassel, kristtorn og en mangfoldighed af buskvækster. De højstammede træers grene stødte tæt sammen foroven, og underskoven udfyldte ethvert mellemrum imellem dem forneden. Omsider standsede de på et sted, der var mere åbent, men som dog også overhvælvedes af de høje træers naturlige buer og formørkedes på siderne af en tæt og kraftig underskov.

"Her," sagde hr. Vere, idet han fortsatte den tit afbrudte og lige så tit genoptagne samtale, "her kunne jeg have lyst til at oprejse et alter for venskab, Isabella."

"For venskab, fader?" sagde frøken Vere; "og hvorfor her på dette skumle og afsides sted frem for på et andet?"

"Å, de stedlige forhold passer meget godt," svarede hendes fader med et spotsk smil. "Du ved, Isabella – for du er jo en belæst ung dame –, at romerne ikke nøjedes med at personificere enhver nyttig egenskab og moralsk dyd, som de kunne finde et navn til, i den hensigt at tilbede dem, men at de tillige dyrkede dem under alle de forskellige benævnelser og sindbilledlige former, der kunne give den pågældende dyd eller egenskab en særlig farve, et særligt individuelt præg. Nu er for eksempel det venskab, til ære for hvilket der skulle oprejses et tempel her, ikke det mandlige venskab, der hader og afskyer tvetungethed, list og forstillelse, men det kvindelige venskab, der ikke består i stort andet end en gensidig tilbøjelighed hos

de såkaldte veninder til at hjælpe hinanden med underfundig svig og usle rænker."

"Du er streng, fader," sagde frøken Vere.

"Kun retfærdig," sagde hr. Vere; "jeg tegner i al beskedenhed efter naturen, idet jeg er så heldig at have to så udmærkede forbilleder som Lucy Ilderton og dig for mig."

"Selv om jeg måske har været så uheldig at fortørne dig, fader, kan jeg med god samvittighed sige frøken Ilderton fri for at have været min rådgiver eller fortrolige."

"Ja så," sagde hr. Vere, "hvordan er du da kommet til den næsvished og mundkådhed, hvormed du har stødt sir Frederick for hovedet og krænket mig så stærkt med i den sidste tid?"

"Har jeg været så uheldig at mishage dig ved mit væsen, fader, kan jeg ikke noksom beklage det og bede dig om forladelse for det, men jeg kan ikke vedkende mig den samme anger, fordi jeg har givet sir Frederick et rask svar, når han trængte plumpt ind på mig. Når han glemte, at jeg var en dame, måtte jeg lade ham mærke, at jeg i alt fald var en kvinde."

"Så spar din næsvished til dem, der trænger ind på dig i så henseende, Isabella," sagde hendes fader koldt; "jeg for mit vedkommende er ked af det emne, og agter aldrig mere at bringe det på bane."

"Gud velsigne dig, kære fader," sagde Isabella, idet hun greb hans modstræbende hånd. "Du kan ikke pålægge mig noget som helst, som vil falde mig svært, undtagen det at skulle låne øre til dette menneskes påtrængenhed."

"Du er meget forekommende, min kære datter, når det tilfældigvis passer dig at være lydig," sagde hendes barske fader, idet han frigjorde sig for hendes kærlige håndtryk. "Men for

fremtiden skal jeg spare mig den ulejlighed at give dig ubehagelige råd angående noget som helst. Nu får du skøtte dig selv."

I det samme fo'r fire stimænd løs på dem. Hr. Vere og hans tjener trak deres jagtknive, som de efter datidens skik bar ved siden, og søgte at forsvare sig og beskytte Isabella, men mens de havde fuldt op at gøre hver med sin modstander, blev hun slæbt ind i skovens tykning af de to andre røvere, som satte sig op med hende på tre heste, der stod i beredskab bag buskene; de tog hende imellem sig og jog af sted i fuldt firspring, idet de hver fra sin side holdt hendes hest i tøjlen. Ad mange lønlige og bugtede stier, over bakker og igennem dale, over heder og moser blev hun ført til Westburnflat, hvor hun blev holdt under streng bevogtning af den gamle kone, hvis søn dette tårn tilhørte, uden at der for øvrigt tilføjedes hende nogen overlast. Ingen bønner eller overtalelser kunne formå den gamle heks til at give hende nogen som helst oplysning om, hvorfor hun således var blevet bortført med vold og indespærret på dette afsides sted. Da Earnscliff kom til tårnet med sin talrige skare ryttere, blev røveren forskrækket, for da han allerede havde givet ordre til, at Grace Armstrong skulle føres tilbage til hendes venner, faldt det ham ikke ind, at dette uvelkomne besøg gjaldt hende, og da han så, at rytterskaren anførtes af Earnscliff, om hvis følelser for frøken Vere der hviskedes en del i egnen, tvivlede han ikke om, at den eneste hensigt med dette angreb på hans borg var at befri hende, og frygten for de personlige ubehageligheder, der måske kunne komme over ham, drev ham til at udlevere sin fange.

I det øjeblik, da lyden af hestenes hovslag forkyndte, at Ellieslaws datter var ved at blive bortført, segnede hendes fader til jorden, og hans tjener, en kraftig, ung knøs, der begyndte at få overtaget over den stimand, han sloges med, opgav kampen for at komme sin herre til hjælp, idet han var meget bange for, at han var blevet dødelig såret. Begge røverne opgav nu kampen og trak sig tilbage ind i krattet, steg til hest og red i fuldt firspring efter deres kammerater. Dixon havde imidlertid den tilfredsstillelse at opdage, at hr. Vere ikke blot ikke var død, men ikke engang såret. Det lod til, at han var snublet over en trærod, idet han alt for ivrigt langede ud efter sin modstander. Hans fortvivlelse over datterens forsvinden var, efter hvad Dixon sagde, så stor, at den kunne have smeltet hjertet i en slibesten, og han var så overvældet af sine følelser og så medtaget af de forgæves efterforskninger, han anstillede for at komme på spor efter røverne, at det varede en rum tid, før han kom hjem og fik fortalt sine tjenestefolk, hvad der var sket.

Han bar sig i alle henseender ad som et fortvivlet menneske.

"Tal ikke til mig, sir Frederick," sagde han utålmodigt; "De er ikke fader – hun var mit barn – ganske vist et utaknemmeligt barn, er jeg bange for, men alligevel mit barn, mit eneste barn. Hvor er frøken Ilderton? Hun må vide besked om dette – det stemmer med, hvad jeg har hørt om hendes planer. Gå, Dixon, og bed Ratcliffe komme her op – han må uopholdeligt komme."

I det samme trådte den person, han nævnede, ind i værelset.

"Hører du, Dixon," vedblev hr. Vere, "sig til hr. Ratcliffe, at jeg beder ham om at komme her op, der er noget meget vigtigt, jeg gerne ville tale med ham om – Å, kære herre," sagde han, som

om han nu først så ham, "De er just den mand, hvis råd kan være mig til største nytte i denne gruelige ulykke."

"Hvad er der sket, hr. Vere? De er jo helt ude af det," sagde hr. Ratcliffe alvorligt; og mens lairden af Ellieslaw med de stærkeste udtryk af sorg og harme fortalte ham det mærkværdige eventyr, han havde oplevet, vil vi benytte lejligheden til at oplyse vore læsere om det forhold, de to herrer stod til hinanden i.

I sin ungdom havde hr. Vere til Ellieslaw hengivet sig stærkt til udsvævelser, som han i den modnere alder havde opgivet for at kaste sig over en ikke mindre ødelæggende uhyggelig og forbryderisk ærgerrighed. I begge henseender havde han tilfredsstillet sin lidenskab uden hensyn til de skår, det gjorde i hans formue, skønt han, hvor det ikke drejede sig om sådanne fristelser, ansås for at være nærig og grisk. Da hans pengeforhold var kommet i stor forvirring som følge af hans udskejelser, rejste han til England, hvor det hed sig, at han indgik et meget fordelagtigt ægteskab. Han var i mange år borte fra sit fædrenegods, men pludselig og uventet kom han tilbage som enkemand med sin datter, som den gang var en halv snes år gammel. Fra dette øjeblik af syntes hans udgifter de enfoldige bjergboere i hans fødeegn aldeles umådelige, og man antog det for givet, at han måtte have sat sig i svær gæld. Han vedblev imidlertid at leve på den samme ødsle måde, indtil den almindelige mening om hans forvirrede forhold nogle måneder før det tidspunkt, på hvilket vor fortælling begynder, bekræftedes ved, at hr. Ratcliffe indfandt sig på Ellieslaw, slog sig til ro der og med husherrens stiltiende samtykke, skønt åbenbart til hans store misfornøjelse, lige fra første færd af

tilrev sig en afgørende og uforklarlig indflydelse på styrelsen af hans private anliggender.

Hr. Ratcliffe var en alvorlig, sindig og tilbageholden mand, noget til års. Dem, han havde anledning til at tale om forretninger med, fandt ham ualmindelig vel bevandret i alle der henhørende formaliteter. Andre talte han ikke synderligt med, men når han gjorde det, lagde han altid både dannelse og gode evner for dagen. I nogen tid, før han tog fast ophold på Ellieslaw, havde han af og til indfundet sig der, og hr. Vere havde ved sådanne lejligheder i modsætning til, hvad han ellers havde for skik over for folk, der stod under ham i rang, behandlet ham med udsøgt opmærksomhed, ja endda med en vis ærbødighed, skønt hans komme altid syntes at være en byrde og hans bortrejse en lettelse for hans vært, ligesom det, da han var blevet en stadig husfælle på borgen, ikke var muligt at undgå at lægge mærke til den uvilje, hr. Vere betragtede hans nærværelse med. Der var i forholdet imellem dem en forunderlig blanding af fortrolighed og tvang. Hr. Veres vigtigste anliggender styredes af hr. Ratcliffe, og skønt den først nævnte ingenlunde hørte til de føjelige rigmænd, som, idet de er alt for magelige til selv at tage sig af deres sager, er glade ved at lægge dem over på andre, så man ham i mange tilfælde opgive sin egen mening og rette sig efter de stik modsatte anskuelser, hr. Ratcliffe ikke tog i betænkning at gøre bestemt gældende.

Intet syntes at ærgre hr. Vere mere, end når fremmede lod et ord falde om det formynderskab, han syntes at stå under. Når sir Frederick eller andre af hans fortrolige sagde noget om den ting, afviste han undertiden deres bemærkninger i en stolt og

opbragt tone, og til andre tider søgte han at slippe fra dem ved med en tvungen latter at sige, at Ratcliffe kendte sin egen vigtighed, men at han for resten var den skikkeligste og dygtigste fyr, der gik i et par sko, og at det ikke ville være ham muligt at holde styr på sine engelske anliggender, når han ikke havde ham til at råde og hjælpe sig. – Det var denne person, der trådte ind i værelset, lige som hr. Vere var ved at sende bud efter ham, og som nu med en blanding af overraskelse og umiskendelig vantro hørte den beretning, han i en fart aflagde, om hvad der var overgået Isabella.

Idet han sluttede, vendte hendes fader sig til sir Frederick og de andre herrer, der med forbavselse havde hørt på ham. "De ser, mine venner, den ulykkeligste fader i Skotland for jer," sagde han. "Hjælp mig – råd mig, hr. Ratcliffe. Jeg er hverken mand for at handle eller tænke, sådan har dette uventede slag rystet mig."

"Lad os komme til hest, samle vore folk og gennem strejfe egnen, til vi får fat i de skurke," sagde sir Frederick.

"Er der ingen," sagde Ratcliffe alvorligt, "som De har mistænkt for at have en eller anden grund til at begå denne mærkværdige forbrydelse? De romantiske tider er forbi, da damer blev bortført udelukkende for deres skønheds skyld."

"Jeg er bange for," sagde hr. Vere, "at jeg kun alt for godt kan forklare denne mærkværdige begivenhed. Læs dette brev, som frøken Lucy Ilderton har fundet det passende at afsende fra mit hus til den unge hr. Earnscliff, som jeg frem for alle andre har ret til at betegne som min arvefjende. De ser, at hun skriver til ham som den, der er indviet i hans fortrolighed med hensyn til en lidenskab, han har frækhed nok til at nære for min datter;

hun fortæller ham, at hun ivrigt taler hans sag over for sin veninde, og at han har en ven her i huset, der arbejder endnu ivrigere for ham. Læg vel mærke til de steder, jeg har understreget, hr. Ratcliffe; De ser, at denne uforskammede unge pige råder ham til at gå dristigt til værks og forsikrer ham, at hans bejlen vil blive gunstigt optaget et hvilket som helst andet sted end her på Ellieslaws enemærker."

"Og af dette romantiske brev fra en meget romantisk ung dame," sagde Ratcliffe, "slutter De, at den unge Earnscliff har bortført Deres datter og begået en meget alvorlig og strafværdig voldshandling uden at have andet at holde sig til end frøken Lucy Ildertons råd og forsikringer?"

"Hvor kan jeg tro andet?" sagde Ellieslaw.

"Nej, hvor *kan* jeg tro andet?" sagde sir Frederick; "hvem anden skulle vel kunne have nogen grund til at begå sådan en forbrydelse?"

"Var det den bedste måde til at udfinde den skyldige," sagde Ratcliffe roligt, "ville det være let at påvise personer, som det ville ligge meget nærmere at begå sådanne handlinger, og som også kunne have tilstrækkelig grund til at begå dem. Sæt nu, at man havde fundet det hensigtsmæssigt at føre frøken Vere et eller andet sted hen, hvor man kunne øve en sådan tvang på hendes følelser, som det for tiden ikke lader sig gøre at anvende her på Ellieslaw – hvad mener sir Frederick Langley om den ting?"

"Jeg mener," svarede sir Frederick, "at selv om hr. Vere behager at finde sig i, at hr. Ratcliffe tager sig friheder, der aldeles ikke passer sig for hans stilling, tillader jeg ikke, at man

kommer med sådanne uforskammede antydninger over for mig."

"Og jeg mener," sagde den unge Mareschal til Mareschal-Wells, der var på besøg på slottet, "at De alle sammen må være bindegale, når De kan stå her og kævles i stedet for at sætte efter røverne."

"Jeg har allerede sendt tjenerne af sted i den retning, hvor der er mest udsigt til at få fat i dem," sagde hr. Vere. "Vil De gøre mig den ære at ledsage mig, vil vi følge efter dem og hjælpe dem med at søge".

Deres bestræbelser var imidlertid fuldstændig frugtesløse, rimeligvis fordi Ellieslaw lod forfølgelsen gå i retning af Earnscliff Tower til i den forudsætning, at det var ejeren af dette, der var anstifteren af denne voldsdåd, så at de drog lige til den modsatte side af den, hvor røverne virkelig var at søge. De kom trætte og nedslåede hjem om aftenen. Der var imidlertid kommet andre gæster til, og efter at man med overraskelse havde hørt borgherrens fortælling om det tab, han havde lidt, undret sig over det og beklaget det, glemte man det snart for forhandlinger om farlige politiske anslag, som man hvert øjeblik ventede ville blive sat i værk.

Adskillige af de herrer, der deltog i dette statsråd, var katolikker, og de var alle til hobe stive jakobitter, hvis forhåbninger for øjeblikket var på højdepunktet, idet man hver dag ventede et indfald fra Frankrig til fordel for prætendenten, og på grund af den mådelige tilstand, hvori garnisonerne og fæstningerne i Skotland befandt sig, og af den almindeligt herskende misfornøjelse ventede man, at franskmændene snarere ville blive budt velkommen end støde på modstand.

Ratcliffe, som hverken selv skøttede om at deltage i disse forhandlinger eller opfordredes til det, trak sig tilbage til sit værelse, og frøken Ilderton blev også fjernet og holdt i en slags hæderlig indespærring, indtil hun, som hr. Vere sagde, sikkert kunne bringes hjem til sin faders hus, hvilket man fandt lejlighed til den næste dag.

Tjenestefolkene kunne ikke andet end undre sig over, hvor hurtigt de andre gæster på borgen syntes at glemme frøken Veres bortførelse og den mærkværdige måde, den var blevet iværksat på. De vidste ikke, at de, som hendes skæbne lå mest på sinde, var fuldkommen på det rene med, hvorfor hun var blevet bortført, og hvor hun var blevet af, og at de andre var så optaget af ængstelse og spænding i anledning af sammensværgelsens umiddelbart forestående udbrud, at de ikke havde synderlig sans for andet, end hvad der stod i ligefrem forbindelse med deres egne rænker.

Tolvte kapitel

Dagen efter fortsattes for et syns skyld søgningen efter frøken Vere, men med lige så lidt held, og om aftenen vendte selskabet tilbage til Ellieslaw.

"Det er mærkværdigt," sagde Mareschal til Ratcliffe, at fire ryttere og en fangen kvinde kan være kommet igennem egnen uden at efterlade sig det ringeste spor. Man skulle tro, at de er fløjet igennem luften eller sunket i jorden."

"Man kan tit," svarede Ratcliffe, "komme på det rene med, hvad der er, ved at komme på det rene med, hvad der ikke er. Vi har nu undersøgt hver vej og sti, der fører fra borgen efter alle kompassets streger, kun med undtagelse af den indviklede og vanskelige snævring, der fører sønder på nedad Westburn til og gennem sumpene."

"Og hvorfor har vi ikke undersøgt den?" sagde Mareschal.

"Det må De spørge hr. Vere om," svarede hr. Ratcliffe tørt.

"Det vil jeg også straks gøre"', sagde Mareschal. Derpå vendte han sig til hr. Vere og sagde: "Jeg hører, at der er en vej, vi ikke har undersøgt, den, der fører forbi Westburnflat."

"Å," sagde sir Frederick leende, "vi kender godt ejeren af Westburnflat – det er en vild krabat, som ikke gør synderlig forskel på, hvad der er hans, og hvad der er hans næstes, men han er ikke des mindre meget fast i sine grundsætninger. Det ville aldrig falde ham ind at røve noget fra Ellieslaw."

"Han havde desuden ganske andre ting at tænke på i går nat," sagde hr. Vere med et hemmelighedsfuldt smil. "Har I ikke hørt, at den unge Elliot på Heughfoot har fået sit hus brændt af og sit

kvæg drevet bort, fordi han ikke ville udlevere sine våben til nogle brave folk, der har i sinde at rykke i marken for kongen?"

Gæsterne smilede til hinanden, glade ved at høre om en bedrift, der passede i deres kram.

"Jeg synes nu alligevel," sagde Mareschal, "at vi også bør ride der hen, ellers vil man sikkert dadle os for forsømmelighed."

Dette forslag lod der sig fornuftigvis ikke indvende noget imod, og man satte kursen ad Westburnflat til.

De var imidlertid ikke nået ret langt i den retning, før de hørte hovslag, og en lille flok ryttere sås komme hen imod dem.

"Der har vi Earnscliff," sagde Mareschal; "jeg kender hans lysebrune med blissen i panden."

"Og min datter er med ham!" råbte Vere rasende.

"Hvem vil nu sige, at min mistanke var falsk eller ærekrænkende? Mine herrer – venner – stå mig nu bi med jeres sværd, og hjælp mig at befri mit barn."

Han drog sit sværd, og sir Frederick og adskillige andre fulgte hans eksempel, men de fleste betænkte sig.

"De kommer ganske fredeligt og trygt," sagde Mareschal-Wells; "lad os først høre, hvad de har at sige om denne mystiske historie. Har Earnscliff tilføjet frøken Vere den ringeste fornærmelse eller overlast, skal jeg være den første til at hævne hende, men lad os høre, hvad de har at sige."

"De fornærmer mig med Deres mistænksomhed, Mareschal," sagde Vere; "det havde jeg mindst ventet af Dem."

"De skader Dem selv ved Deres hidsighed, Ellieslaw, selv om omstændighederne noget undskylder Dem."

Han red lidt frem foran de andre og råbte med høj røst: "Holdt, hr. Earnscliff, eller kom alene hen til os med frøken

Vere. De beskyldes for at have bortført denne dame fra hendes faders hus, og vi er her med våben i hånd rede til at udgyde vort hjerteblod for at befri hende og straffe dem, der har fornærmet hende."

"Hvem tror De er villigere til at gøre det end jeg, hr. Mareschal?" sagde Earnscliff stolt; "jeg, der i morges har været så heldig at udfri hende af det fængsel, hvor jeg fandt hende indespærret, og som nu er ved at føre hende tilbage til Ellieslaw."

"Forholder det sig, som han siger, frøken Vere?" sagde Mareschal.

"Ja, det gør," svarede Isabella ivrigt. "For Guds skyld, stik Deres sværd i skeden. Jeg sværger ved alt, hvad helligt er, at jeg blev bortført af nogle røvere, der var mig lige så ubekendte som deres hensigter, og at jeg er blevet befriet ved denne herres tapre bistand."

"Hvem kan have gjort dette, og hvorfor?" sagde Mareschal. "Kendte De ikke det sted, De blev ført til? – Earnscliff, hvor traf De denne dame?"

Inden noget af disse spørgsmål var blevet besvaret, red Ellieslaw imidlertid frem, og idet han stak sit sværd i skeden, afbrød han forhandlingerne.

"Når jeg får bestemt besked om, hvor meget jeg skylder hr. Earnscliff," sagde han, "kan han stole på, at jeg skal vise mig erkendtlig. Foreløbig," vedblev han, idet han tog frøken Veres hest i tømmen, "takker jeg ham, fordi han har overgivet min datter til hendes naturlige beskytter."

Derpå bukkede han stift, og Earnscliff bukkede lige så stift, hvorpå Ellieslaw vendte om med sin datter og syntes at fordybe

sig så ivrigt i samtale med hende, at de andre fandt det upassende at nærme sig dem. Idet Earnscliff sagde farvel til de andre herrer, tilføjede han, højt: "Skønt jeg ikke er mig noget som helst bevidst, som kunne berettige til en sådan mistanke, kan jeg ikke tilbageholde den bemærkning, at det lader til, at hr. Vere tror, at jeg har en finger med i spillet ved den afskyelige voldsdåd, der eks blevet øvet imod hans datter. Jeg beder Dem, De herrer, vel lægge mærke til, at jeg på det bestemteste fralægger mig en så vanærende beskyldning; jeg kan tilgive en fader, at han under sådanne omstændigheder kommer til at begå en sådan fejltagelse, men hvis nogen anden" – ved disse ord så han stift på sir Frederick Langley – "mener, at mit, frøken Veres og mine venners vidnesbyrd ikke er tilstrækkeligt til at rense mig for en sådan beskyldning, skal jeg med glæde – med stor glæde – – gendrive den, som det sømmer sig for en mand, der har sin ære kærere end sit liv."

"Og jeg vil være hans sekundant og tage det op med to af jer, adelige eller uadelige, herrer eller tjenere, det er mig lige fedt," sagde Simon fra Hackburn.

"Hvem er den grove karl?" sagde sir Frederick Langley, "og hvad kommer stridigheder mellem adelsmænd ham ved?"

"Jeg er en gut fra Teviot-bjergene," sagde Simon, "og jeg slås, med hvem jeg vil, undtagen med kongen og min jorddrot!"

"Nej," sagde Mareschal, "lad os ikke få klammeri. – Hr. Earnscliff, skønt vi i et og andet er af forskellige anskuelser, håber jeg, at vi kan mødes som modstandere, ja som fjender, om så skal være, uden at tabe den agtelse, vi skylder vor byrd, ret og retfærdighed og os selv. Jeg tror, at De er lige så uskyldig i denne sag som jeg, og jeg indestår for, at så snart min frænde

Ellieslaw har forvundet den sindsbevægelse, hvori disse begivenheder har bragt ham, således, at han igen kan bruge sin sunde sans, vil han på en passende måde takke jer for den overmåde vigtige tjeneste, De har gjort ham i dag."

"At have gjort Deres frænde en tjeneste er i og for sig løn nok – Farvel, mine herrer," vedblev Earnscliff, "jeg ser, at de fleste af Deres selskab allerede er på vej til Ellieslaw."

Efter at have hilst høfligt på Mareschal og ligegyldigt på de andre gjorde Earnscliff omkring og red ad Heughfoot til for at lægge råd op med Hobbie Elliot om, hvad der yderligere var at gøre for at finde hans brud, hvis tilbagekomst han endnu ikke vidste noget om.

"Han er sandelig en smuk og brav ung mand," sagde Mareschal, "men jeg kunne nu alligevel nok have lyst til at krydse en klinge med ham. Ved universitetet havde jeg ord for næsten at være hans ligemand i fægtekunsten, og jeg gad nok se, hvordan det nu står, skarpt mod skarpt."

"Efter min mening," sagde sir Frederick Langley, "er det rent galt, at vi har ladet ham og dem, han har med sig, drage bort uden at tage deres våben fra dem, for det er rimeligt nok, at whiggerne vil samle sig under sådan en rask ung mand."

"Fy, sir Frederick," sagde Mareschal, "mener De, at Ellieslaw med ære kunne gå ind på, at der tilføjedes Earnscliff nogen overlast, når han blot betrådte hans enemærker for at bringe ham hans datter tilbage? Og selv om han var af Deres mening i det kapitel, tror De så, at jeg og de andre herrer her ville vanære os ved at være med til sådan en gerning? Nej, nej, ærligt spil og gamle Skotland! Når sværdet er draget, skal jeg være rede til at

bruge det så godt som nogen, men så længe det er i skeden, skal vi opføre os som adelsmænd og naboer."

Kort efter nåede de slottet, hvor Ellieslaw, der var kommet nogle minutter før, tog imod dem i borggården.

"Hvordan har frøken Vere det? Og har De fået at vide, hvorfor hun blev bortført?" spurgte Mareschal ivrigt.

"Hun er gået op på sit værelse, for hun er meget træt, og jeg kan ikke vente at få synderlig oplysning om hendes eventyr, før hun er kommet noget til ro," svarede hendes fader. "Hun og jeg er Dem imidlertid meget forbundne for Deres venlige forespørgsel, Mareschal, og jer med, mine venner, men jeg må foreløbig gøre vold på mine følelser for helt og holdent at give mig min fædrelandskærlighed i vold. I ved, at vor endelige beslutning skal tages i dag – tiden iler – vore venner kommer, og jeg tager i dag ikke blot imod adelsmænd, men også imod de almuesmænd, vi ikke kan undvære. Vi har ikke lang tid til at forberede os på at tage imod dem. – Se denne liste igennem, Marchie, og De, sir Frederick, læs disse breve fra Lothian og den vestlige del af landet – alt er modent til seglen, og vi behøver blot at kalde høstfolkene ud."

"Med største fornøjelse," sagde Mareschal; "jo galere, des bedre."

Sir Frederick så alvorlig og bekymret ud.

"Følg lidt med mig, min ven," sagde Ellieslaw til den skumle baronet, "jeg har noget at sige Dem under fire øjne, som jeg ved vil glæde Dem."

De gik ind i huset; Ratcliffe og Mareschal blev stående ude i gården.

"De herrer af Deres politiske trosbekendelse," sagde Ratcliffe, "er altså så sikre på regeringens fald, at de ikke engang bryder sig om at lægge et anstændigt skin over deres ænker."

"Det er rimeligt nok, hr. Ratcliffe," svarede Mareschal, "at *Deres* venner kan have nødig at kaste et slør over deres anskuelser; jeg er glad ved, at vi kan vise os med åbent visir."

"Er det virkelig muligt," vedblev Ratcliffe, "at De, som til trods for Deres letsindighed og hidsighed – ja undskyld, at jeg taler så ligefremt, hr. Mareschal –, at De, som til trods for disse medfødte mangler er i besiddelse af en god naturlig forstand og gode kundskaber, kan have ladet Dem i den grad bedåre, at De har kastet Dem ind i sådan et fortvivlet foretagende? Hvordan har Deres hoved det, når De deltager i disse farlige forhandlinger?"

"Det føler sig ikke så sikkert på mine skuldre, som hvis det var en falkejagt, der var tale om," svarede Mareschal. "Jeg er ikke så ligegyldig af mig, som min frænde Ellieslaw, der taler om højforræderi, som om det var en børneleg, og som mister og genfinder sin datter, den søde pige, uden at det rører ham så meget, som det ville røre mig, om jeg mistede en myndehvalp og fik den igen. Mit sind er ikke så ubøjeligt, og mit had til regeringen ikke så indgroet, at jeg er blind for farerne ved, hvad vi har for."

"Hvorfor vil De da have med det at gøre?" sagde Ratcliffe.

"Jo, jeg elsker den stakkels landflygtige konge af ganske hjerte, og min fader var med ved Killiecrankie, og jeg længes efter at se disse unionshofmænd, der har købt og solgt gamle Skotland, komme galt af sted."

"Og for sådanne skyggebilleders skyld," sagde Ratcliffe, "styrter De landet i krig og Dem selv i ulykke."

"Jeg styrte? Nej, men skal det være gilde, ser jeg hellere, at det bliver i dag end i morgen. At det kommer, er jeg ganske vis på, og så siger jeg, som det hedder for et gammelt ord, hellere springe end krybe i det – yngre bliver jeg ikke, og hvad det angår at blive hængt, så kan jeg, som sir John Falstaff siger, tage mig lige så godt ud i en galge, som enhver anden. De kender jo nok slutningen på den gamle vise:

"Så lystelig, så trøstelig
så frydelig han sang,
han dansede så nydelig,
da han til galgen sprang."

"Det gør mig ondt for jer, hr. Mareschal," sagde den alvorlige Ratcliffe.

"Tak skal De have, hr. Ratcliffe; men De må ikke bedømme vort forehavende efter det forsvar, jeg fører for det; der er klogere hoveder end mit med i spillet."

"Klogere hoveder end Deres kan også falde," sagde Ratcliffe.

"Måske, men De kan stole på, at ingen skal gå til det med lettere hjerte end jeg; og for at det ikke skal blive tungere som følge af Deres formaninger, vil jeg nu sige Dem farvel, til vi ses til middag, hr. Ratcliffe; så skal De se, at mine bekymringer ikke har spoleret min appetit."

Trettende kapitel

Der var truffet store forberedelser til gæstebuddet på Ellieslaw Castle på denne vigtige dag, da ikke blot egnens ansete adelsmænd, der var den jakobitiske sag hengivne, ventedes at ville give møde, men også en mængde misfornøjede af ringere stand, folk, som vanskelige økonomiske kår, lyst til forandringer, had til England eller nogen af de mange andre grunde, som på den tid ophidsede menneskenes lidenskaber, gjorde tilbøjelige til at tage del i det farlige foretagende. Fornemme og velstående mænd var der ikke mange af, for næsten alle de store godsejere holdt sig tilbage, og de fleste mindre godsejere og selvejere var presbyterianere og som følge deraf utilbøjelige til at tage del i en jakobitisk sammensværgelse, hvor misfornøjede de end var med Unionen. Der var imidlertid nogle velstående adelsmænd, som enten i henhold til de grundsætninger, de havde hyldet fra ungdommen af, af religiøse grunde, eller fordi de delte Ellieslaws ærgerrighed, havde støttet ham i hans planer, og der var også nogle hidsige unge mænd, der som Mareschal brændte af begærlighed efter at udmærke sig under et farligt foretagende, ved hvilket de håbede at hævde deres lands uafhængighed. De øvrige medlemmer af selskabet var folk af lavere rang og i fortvivlede økonomiske kår, folk, der var rede til at gøre opstand nu, som de senere i 1715 var det under Forster og Derwentwater, da en rytterflok, der kommanderedes af en adelsmand ved navn Douglas, næsten helt og holdent bestod af røvere, af hvilke den navnkundige "Luck-in-a-Bag" var en af de

mest fremtrædende. Vi anser det for nødvendigt at anføre dette, der kun passer på den egn, hvor vor fortælling foregår, for i de andre dele af kongeriget bestod det jakobitiske parti unægtelig af meget farligere og meget agtværdigere elementer.

Et langt bord var dækket midt i den store hal, der ganske uforandret, som den havde været i det sidste hundrede år, skummel og uhyggelig strakte sig igennem den ene side af slottet i hele dets længde, hvælvet med ribbede sandstensbuer, på hvilke der var udhugget fremspringende figurer i alle de vilde skikkelser, som en gotisk bygmesters kåde fantasi kunne finde på, og som grinede, truede og skar tænder ad selskabet. Hallen fik sit lys fra begge sider fra lange, malle vinduer med malede ruder, gennem hvilke solen kastede et svagt og usikkert skær. Et banner, der efter sagnet var taget fra englænderne i slaget ved Sark, vajede over den stol, hvor Ellieslaw førte forsædet – det var, som om det skulle opflamme gæsternes mod ved at minde dem om de sejre, de i gamle dage havde vundet over deres naboer. Han selv, en statelig skikkelse, der ved denne lejlighed var usædvanlig sirligt klædt, og hvis ansigt, skønt det var mørkt og barskt, nok kunne kaldes smukt, tog sig ud som en imponerende gammel lensherre. På højre side af ham sad sir Frederick Langley, og på venstre hr. Mareschal til Mareschal-Wells. Nogle fornemme herrer tillige med deres sønner, brødre og fætre sad ved den øverste ende af bordet, og imellem dem havde også hr. Ratcliffe plads. Neden for saltkarret, et massivt stykke sølvtøj, der stod midt på bordet, sad *sine nomine turba*, folk, hvis forfængelighed det smigrede at indtage om så blot en underordnet plads ved dette bord, mens det, at de måtte nøjes med denne plads, tilfredsstillede deres overmænds stolthed. At

dette underhus ikke var synderlig udsøgt, må indrømmes, for Willie Westburnflat havde sæde i det. Den uforskammede frækhed, dette menneske lagde for dagen ved at indfinde sig i den mands hus, som han havde krænket så grovelig, kan kun forklares ved at antage, at han må have vidst, at hans andel i frøken Veres bortførelse var en hemmelighed, som var vel forvaret hos hende og hendes fader.

For dette talrige og blandede selskab var der anrettet et måltid, som vel ikke bestod af "nyt af året", som man siger, men af rigelige, kraftige og velsmagende kødretter, som bordet ligefrem bugnede af. Lystigheden svarede imidlertid ikke til den gode beværtning. Gæsterne ved den nederste bordende var en stund ganske tavse, så imponerede var de af det ophøjede selskab, de befandt sig i, og de ti andre havde en lignende fornemmelse af ærefrygt som den, sognedegnen N. N. følte sig trykket af, da han første gang istemte salmen i overværelse af de ophøjede personligheder, den vise fredsdommer Freeman, den gode lady Jones og den store sir Thomas Truby. Denne stive kulde veg imidlertid snart for de pirringsmidler, der bødes om i rigt mål, og som de ringere gæster nød lige så uforbeholdent. De blev snaksomme, højrøstede, ja ligefrem støjende i deres lystighed.

Men hverken vin eller brændevin formåede at stramme livsånderne op i dem, der sad højere oppe ved bordet. De havde den uhyggelige isnende fornemmelse, der tit indtræder, når man opfordres til at tage en fortvivlet beslutning efter at have bragt sig i en sådan situation, at det er lige vanskeligt at gå frem og tilbage. Afgrunden tog sig dybere og farligere ud, jo nærmere de kom randen, og alle ventede med hemmelig rædsel

på, at en eller anden skulle foregå de andre med et godt eksempel og gøre springet. Denne hemmelige rædsel og ulyst virkede forskelligt efter hver enkelts natur og væsen. En så alvorlig ud, en anden dum, en tredje stirrede med bekymring på de pladser, der stod tomme ved den øverste bordende, og som var bestemt for deltagere i sammensværgelsen, hvis forsigtighed havde fået bugt med deres politiske iver, og som i det afgørende øjeblik var udeblevet fra rådslagningen; nogle så ud til i deres stille sind at anstille sammenligninger imellem de tilstedeværendes og de udeblevnes rang og udsigter. Sir Frederick Langley var tilbageholden, mørk og forstemt; Ellieslaw selv gjorde så tvungne forsøg på at oplive sine medsammensvornes stemning, at det var tydeligt, at hans egen vaklede. Ratcliffe så til med en årvågen, men i og for sig personligt ligegyldig tilskuers ro. Kun Mareschal blev sin karakters letsindige livlighed tro, spiste og drak, lo og spøgte og syntes endog at more sig over de andres forlegenhed.

"Hvad er det, der har lagt en dæmper på vort stolte mod i dag?" udbrød han. "Det er jo, som om vi var kommet sammen til en begravelse, hvor de sørgende kun tør hviske, mens tjenerne" – med disse ord så han hen til den nedre bordende – "svirer længere nede. Hvornår agter De at tage fat, Ellieslaw? Hvor har De gjort af Deres mod, mand? Og hvad har knækket ridderen af Langleydales stolte forhåbninger?"

"De taler som en gal mand," sagde Ellieslaw; "ser De ikke, hvor mange her mangler?"

"Hvad så?" sagde Mareschal. "Vidste De ikke, at halvdelen af denne verdens børn er folk, som hellere snakker end handler? Jeg for mit vedkommende føler mig meget opmuntret ved at se,

at i alt fald de to tredjedele af vore venner ikke har svigtet, skønt jeg har en anelse om, at halvdelen af dem, der er kommet, blot har givet møde for i værste fald at bjerge sig et måltid mad."

"Der er ingen pålidelige tidender fra kysten, om at kongen er kommet," sagde en anden i den dæmpede og usikre tone, der vidner om, at en beslutning vakler.

"Ikke en linje fra jarlen af D. – og heller ikke en eneste adelsmand fra den søndre side af grænsen," sagde en tredje.

"Hvem er det, der vil have flere mænd fra England?" sagde Mareschal i en teatralsk heroisk tone:

> "Min frænde Ellieslaw? Nej, ædle frænde,
> er vi til døden dømte, så ..."

"Å, lad os dog for Guds skyld være fri for dine narrestreger," sagde Ellieslaw.

"Nå, ja," sagde hans frænde, "så vil jeg da i stedet for at muntre Dem lade Dem nyde godt af min visdom, sådan som den nu er. Er vi gået frem som tosser, tør vi nu ikke gå tilbage som krystere. Vi har gjort nok til at vække regeringens mistanke og nedkalde dens hævn over os, så lad os ikke holde inde, før vi virkelig har fortjent den. Vil ingen andre tale? Nu vel, så vil jeg være den første til at sætte over grøften." Med disse ord sprang han op, fyldte et ølglas til randen med rødvin og opfordrede, idet han slog ud med hånden, alle de tilstedeværende til at følge hans eksempel og rejse sig. Alle adlød vinket – de fornemme gæster med ligegyldighed, de ringere med begejstring. "Velan, mine venner, så udbringer jeg dagens skål – en skål for Skotlands uafhængighed, et leve for vor retmæssige fyrste, kong James den Ottende, som nu er landet i Lothian og, som jeg tror og håber, i fuldstændig besiddelse af sin gamle hovedstad."

Han tømte glasset og kastede det over sit hoved.

"Det skal aldrig vanhelliges af en ringere skål," sagde han.

Alle fulgte hans eksempel og forpligtede sig under høje jubelråb og lyden af de knuste glas til at stå og falde i med de grundsætninger og politiske anskuelser, som denne skål var et udtryk for.

"De er sprunget over grøften, så det vil spørges," hviskede Ellieslaw til Mareschal, "men jeg tror, det var det bedste, der kunne gøres. Nu kan vi i alt fald ikke trække os tilbage fra vort forehavende. Kun én mand," vedblev han med et blik på Ratcliffe, "har ikke drukket skålen; men det tales vi siden ved om."

Derpå rejste han sig og holdt en tale til selskabet, i hvilken han i lidenskabelige udtryk angreb regeringen og dens skridt, men især Unionen, som han betegnede som en overenskomst, ved hjælp af hvilken Skotland på én gang var blevet bedraget for sin uafhængighed, sin handel og sin ære og lagt som en lænkebunden slave for fødderne af den rival, imod hvem det i så mange år og under så store farer og så megen blodsudgydelse med ære havde forsvaret sin ret. Derved anslog han en streng, som fandt genklang i alle de tilstedeværendes hjerter.

"Vor handel er ødelagt," klynkede gamle John Newcastle, en smugler fra Jedburgh, der sad ved den nedre ende af bordet.

"Vort landbrug er også ødelagt," sagde lairden af Brokengerthflow, en ejendom, hvor der aldrig siden verdens skabelse havde vokset andet end lyng og tyttebær.

"Vor religion er udryddet med rod og top," sagde den rødnæsede præst ved det biskoppelige forsamlingshus i Kirkwhistle.

"Vi tør snart hverken skyde en hjort eller kysse et pigebarn uden at have attest fra presbyteriet og kirkeværgen," sagde Mareschal.

"Eller tage os en dram en kold morgen uden at have lov til det af acciseinspektøren," sagde smugleren.

"Eller ride over bjergene en mørk nat," sagde Westburnflat, "uden at spørge den unge Earnscliff eller en angliseret fredsdommer om forlov. Det var gode dage her på grænsen, da man hverken hørte tale om fred eller dommere."

"Lad os huske på den overlast, vi led i Darien og Glencoe," sagde Ellieslaw, "og gribe til våben for at værge vore rettigheder, vort liv og vor familie."

"Tænk på den ægte biskoppelige ordination, uden hvilken der ingen rettelig gejstlighed gives," sagde præsten.

"Tænk på Greens og det engelske tyvepaks sørøveri imod vore ostindiefarere," sagde William Willieson, der havde part i og førte en brig, som gjorde fire rejser om året imellem Cockpool og Whitehaven.

"Tænk på jeres frihed," sagde Mareschal, der syntes at føle en ondskabsfuld glæde ved at fremskynde udslagene af den begejstring, han havde vakt, ligesom en kåd dreng, der har åbnet sluserne for en mølledam, fryder sig over alle de klaprende hjul, han har sat i bevægelse, uden at tænke på den fortræd, han måske har gjort. "Tænk på jeres frihed," udbrød han. "Fanden fare i accise, presning og presbyterium og i gamle Willie [Note 7)] med, som først skaffede os dem på halsen."

"Fanden annamme toldbetjenten!" sagde gamle John Newcastle. "Jeg skal flække hovedet på ham med egen hånd."

"Og Fanden tage konstablerne," sagde Westburnflat; "jeg skal jage dem et par kugler i livet inden i morgen."

"Vi er altså enige i," sagde Ellieslaw, da larmen havde lagt sig noget, "at vi ikke længere vil finde os i denne tilstand?"

"Alle som én," svarede hans gæster.

"Ikke ganske," sagde hr. Ratcliffe; "for skønt jeg ikke tør håbe, at jeg skulle kunne dæmpe den lidenskab, der har grebet forsamlingen, må jeg dog tillade mig at bemærke, at jeg for mit vedkommende ikke ganske kan tiltræde den liste over uretfærdigheder, jeg nylig hørte opregne, og at jeg på det bestemteste protesterer imod de afsindige skridt, De synes at ville gøre for at fjerne dem. Jeg indser godt, at en hel del af, hvad her er blevet sagt, skyldes øjeblikkets hidsighed eller måske endda er sagt i spøg, men den slags spøg kan meget let komme ud blandt folk og De burde huske på, mine herrer, at væggene har øren."

"Ja, vel kan væggene have øren, hr. Ratcliffe," sagde Ellieslaw med et blik, der tindrede af triumferende ondskab, "men en husspion vil snart miste sine, i fald han vover at blive i et hus, hvor hans komme var en uberettiget påtrængenhed, hvor han har opført sig som en uforskammet person, og som han skal komme til at forlade som en skuffet slyngel, hvis han ikke forstår at føre sig et vink til nytte."

"Hr. Vere," svarede Ratcliffe med rolig foragt, "jeg er fuldkommen på det rene med, at så snart min nærværelse her ikke længere er Dem til nytte, hvilket den ikke kan være efter de letsindige skridt, De står i begreb med at gøre, bliver den øjeblikkelig farlig for mig, som den bestandig har været ubehagelig for Dem. Men et værn har jeg, og det er godt, for De

ville næppe blive glad, om jeg i påhør af mænd af ære gjorde rede for de ejendommelige omstændigheder, der har ført os sammen. For øvrigt glæder det mig, at vor forbindelse er forbi, og da jeg antager, at hr. Mareschal og nogle af de andre herrer vil indestå for, at mine øren og min hals – den mener jeg for øvrigt især at have grund til at være bange for – ikke kommer noget til i nat, vil jeg først forlade Deres hus i morgen tidlig."

"Som De vil," sagde hr. Vere; "De kan være fuldkommen tryg for min vrede, fordi De er for ringe til den, og ikke fordi jeg er bange for, at De skal røbe familiehemmeligheder, om jeg end for Deres egen skyld råder Dem til at være forsigtig. Hvad De tager Dem for, kan kun have lidt at betyde for en mand, der vil vinde eller tabe alt, efter som lovlig ret eller uretfærdig vold går af med sejren i den kamp, der forestår. Farvel, herre."

Ratcliffe rejste sig, idet han sendte Vere et blik, som denne syntes at have svært ved at udholde; derpå bukkede han for de andre og gik.

Denne samtale gjorde på adskillige af de tilstedeværende et indtryk, som Ellieslaw skyndte sig at udslette ved at gå over til dagsordenen. Resultatet af deres hastige rådslagning blev, at der straks skulle organiseres en opstand. Ellieslaw, Mareschal og sir Frederick Langley blev valgt til anførere og fik fuldmagt til at lede de yderligere skridt. Der blev aftalt et mødested, hvor alle lovede at samles tidligt næste morgen med alle de tilhængere og venner af sagen, hver især kunne få med. Adskillige af gæsterne trak sig nu tilbage for at træffe de nødvendige forberedelser, og Ellieslaw gjorde de øvrige, som blev siddende for i selskab med Westburnflat og den gamle smugler flittigt at tømme flaskerne, en høflig undskyldning,

fordi han rejste sig fra bordet, da han nødvendigvis måtte holde en særlig og rolig rådslagning med dem, de i forening med ham havde overdraget ledelsen. Man var så meget villigere til at tage imod denne undskyldning, som han bad dem om fremdeles at tage til takke med, hvad kælderen formåede. Da de gik, fulgtes de af høje bifaldsråb, og navnene Vere, Langley og frem for alt Mareschal brøledes i kor og badedes adskillige gange i løbet af aftenen i bredfulde bægre.

Da anførerne for sammensværgelsen var kommet ind i et særligt værelse, så de en stund på hinanden med en vis forlegenhed, som i sir Fredericks skumle ansigt antog karakteren af misfornøjet gnavenhed. Mareschal var den første, der brød tavsheden; han brast i en lydelig latter og sagde: "Nå, De herrer, så er vi da endelig om bord – *vogue la galère!* "

"Det kan vi takke Dem for," sagde Ellieslaw.

"Ja, men jeg ved ikke, om I fremdeles vil takke mig," sagde Mareschal, "når jeg viser jer dette brev, som jeg fik, lige før vi gik til bords. Min tjener sagde mig, at det blev afleveret af en mand, han aldrig for havde set, og som red bort i fuldt firspring efter at have pålagt ham at levere det i mine egne hænder."

Ellieslaw åbnede utålmodigt brevet og læste højt:

Edinburgh –.

Højstærede herre.

Da jeg over for Deres familie har forpligtelser, som jeg ikke vil omtale nærmere, og da jeg hører, at De er medlem af det handelskompagni, der driver forretninger for huset James & Company, tidligere i London, nu i Dunkirk, anser jeg det for rigtigst i tide underhånden at lade jer vide, at de skibe, De

ventede, er blevet forslået fra kysten uden at have været i stand til at landsætte noget af deres ladning, og at interessenterne i den vestlige del af landet har besluttet at trække sig ud af firmaet, da dette kun handler med tab. I håb om, at De vil benytte Dem af denne betimelige meddelelse til at træffe de nødvendige foranstaltninger til Deres egen sikkerhed, er jeg Deres ærbødige tjener

Nihil Navnløs.

Til Ralph Mareschal til Mareschal-Wells.

Hurtig og forsigtigt."

Sir Frederick blev lang i ansigtet under læsningen af dette brev, og Ellieslaw udbrød: "Men dette angår jo selve kernepunktet i vort forehavende. Er den franske flåde, som denne fordømte lap synes at antyde, blevet forjaget af englænderne, hvor er vi så?"

"Akkurat der, hvor vi var i morges, antager jeg," sagde Mareschal leende.

"Undskyld, hr. Mareschal, og hold op med Deres ubetimelige lystighed. I morges var vi ikke offentligt kompromitteret, som vi er nu som følge af det forrykte skridt, De har gjort, skønt De havde et brev i lommen, hvoraf det fremgår, at hele vort forehavende er fortvivlet."

"Ja, det tænkte jeg nok, De ville sige. Men for det første er min ven Nihil Navnløs måske ikke andet end vind, og for det andet ville jeg, at De skulle vide, at jeg er ked af et parti, der ikke tager sig andet for end at fatte kraftige beslutninger om aftenen og sover dem bort med rusen i løbet af natten.

Regeringen har for øjeblikket hverken soldater eller ammunition; om få uger vil den have nok af begge dele; landet står nu i lys lue; om nogle få uger vil egenkærlighed, frygt og lunken ligegyldighed, som allerede begynder at lade sig mærke, have gjort ende på begejstringen. Da jeg nu havde sat mig for at spille højt spil, sørgede jeg for, at De alle sammen kom til at stikke lige så dybt i det som jeg; det nytter ikke, at De stritter imod; nu er De ude i sumpen og må igennem."

"Med hensyn til én af os tager De fejl, hr. Mareschal," sagde sir Frederick Langley; derpå ringede han og afgav ordre til, at hans folk og heste hurtigst muligt skulle være rede til opbrud.

"De må ikke forlade os, sir Frederick," sagde Ellieslaw. "Vi skal gennemgå vore mønstringsruller."

"Jeg rejser i aften, hr. Vere," sagde sir Frederick, "og skal, når jeg kommer hjem, skrive Dem til, hvad jeg mener om den ting."

"Ja vel," sagde Mareschal, "og lade brevet overbringe af en trup ryttere fra Carlisle, som så kan tage os til fange med det samme. Nej, sir Frederick, jeg for min part vil hverken lades i stikken eller forrådes, og forlader De Ellieslaw Castle i aften, kommer De til at gå over mit lig."

"Skam Dem, Mareschal," sagde hr. Vere; "hvor kan De så ubesindigt mistyde vor vens hensigter? Jeg er vis på, at det kun er sir Fredericks spøg, for selv om han ikke var alt for stor en hædersmand, til at det kunne falde ham ind med en tanke at svigte vor sag, kan han ikke glemme, at vi har fuldgyldige beviser for, at han har sluttet sig til den og været meget ivrig for den, ligesom han også må være på det rene med, at den første angivelse vil være særlig velkommen hos regeringen, og at vi,

når det kommer an på at komme først, med lethed kan få nogle timers forspring."

"De må sige De og ikke Vi, når De taler om at komme først i sådan et troløshedens væddeløb; jeg for mit vedkommende agter ikke at anstrenge min hest for at vinde den præmie," sagde Mareschal. "Det er et par rare fyre at betro sin hals til," tilføjede han ved sig selv.

"Jeg lader mig ikke skræmme fra at gøre, hvad jeg anser for rigtigt," sagde sir Frederick Langley, "og det første skridt, jeg gør, bliver at forlade Ellieslaw. Jeg har ingen grund til at holde mit ord over for en mand, der ikke har holdt sit over for mig," tilføjede han med et blik til Vere.

"I hvilken henseende?" sagde Ellieslaw, idet han ved en håndbevægelse fik sin hidsige frænde til at tie. "Hvorledes har jeg bedraget Dem, sir Frederick?"

"I det nærmeste og kildneste punkt – De har holdt mig for nar i henseende til den påtænkte forbindelse imellem os, som De godt vidste var pantet på vort politiske foretagende. Frøken Veres bortførelse og tilbagekomst, den kulde, hun har behandlet mig med, og de undskyldninger, De søger at dække hende med, alt det anser jeg for lutter udflugter, for at De kan beholde de godser, der er hendes retmæssige ejendom, og samtidig bruge mig som redskab for Deres fortvivlede planer ved at holde mig op med forhåbninger og forventninger, som De ikke har i sinde at virkeliggøre."

"Jeg forsikrer Dem, sir Frederick, ved alt, hvad helligt er ..."

"Jeg bryder mig ikke om Deres forsikringer; dem har jeg kun alt for længe ladet mig narre af," svarede Frederick.

"De må kunne indse," sagde Ellieslaw, "at hvis De forlader os, styrter De både Dem selv og os i den visse undergang. Alt beror på, at vi holder sammen."

"Lad De mig sørge for mig selv," sagde ridderen. "Men selv om det forholdt sig, som De siger, vil jeg hellere dø end lade mig holde for nar længere."

"Kan intet – kan ingen borgen overbevise Dem om min oprigtighed?" sagde Ellieslaw ængstelig. "Endnu i morges ville jeg have afvist Deres uretfærdige mistanke som en fornærmelse, men i den stilling, hvori vi nu befinder os ..."

"Er De nødt til at være oprigtig," sagde sir Frederick. "Vil De have mig til at tro, at De er det, har De kun ét middel til at overbevise mig – få Deres datter til at skænke mig sin hånd endnu i aften."

"Så snart? – det er umuligt," svarede hr. Vere. "Tænk på den skræk, hun nylig har været i – tænk på, hvad vi har for."

"Jeg vil ikke vide af andet at sige, end at hun giver mig sit Ja for alteret. Her er et kapel på borgen – doktor Cobbler er her til stede – giver De mig dette bevis på, at De mener det ærligt, er vi atter forenet med hjerte og hånd. Nægter De mig det nu, da det kan bringe Dem så megen fordel at give mig det, hvor kan jeg så stole på Dem i morgen, når jeg har stillet mig blot ved Deres foretagende og ikke kan trække mig tilbage?"

"Er det da således at forstå, at hvis De bliver min svigersøn i aften, er vort venskab fornyet?" sagde Ellieslaw.

"Aldeles urokkeligt og ubrødeligt," svarede sir Frederick.

"Så," sagde Vere, "siger jeg, skønt Deres forlangende er ubetimeligt, hensynsløst og fornærmeligt for mig – sir

Frederick, giv mig Deres hånd – min datter skal blive Deres hustru."

"I aften?"

"Endnu i aften," svarede Ellieslaw, "før klokken slår tolv."

"Med hendes eget samtykke, håber jeg," sagde Mareschal; "for det vil jeg lade Dem vide, De herrer, jeg agter ikke at stå roligt og se på, at der øves vold imod min frænke."

"Gid Fanden havde den fusentast," mumlede Ellieslaw, og derpå sagde han højt: "Med hendes eget samtykke? Hvad anser De mig for, Mareschal? Hvor kan De tro, at De har nødig at optræde som min datters beskytter over for hendes fader? De kan stole på, at hun ikke har noget imod sir Frederick Langley."

"Eller måske snarere imod at blive lady Langley? Det er såmænd rimeligt nok – der er mange kvinder, der ville være af samme mening, i fald de var i hendes sted. De må undskylde mig, men alle disse pludselige forlangender og indrømmelser gjorde mig lidt urolig på hendes vegne."

"Det er kun det pludselige ved forslaget, der sætter mig i forlegenhed," sagde Ellieslaw; "men skulle hun vise sig umedgørlig, vil sir Frederick måske betænke …"

"Jeg vil ingen ting betænke, hr. Vere – Deres datters hånd i aften, eller jeg rejser ved midnatstid – det er mit sidste ord."

"Jeg går ind på det," sagde Ellieslaw. "Og nu kan De tale om vore krigstilberedelser, mens jeg forbereder min datter på den uventede forandring i stilling, der forestår hende."

Med disse ord forlod han selskabet.

Fjortende kapitel

Hr. Vere, som lang tids øvelse i forstillelse havde sat i stand til at lempe selve sin gang og sine fodtrin således, at de fremmede hans bedrageriske formål, gik hen ad flisegangen og op ad de første trappetrin, der førte op til frøken Veres værelse, med hurtige, faste og sikre skridt som en mand, der ganske vist har noget vigtigt for, men som dog ingen tvivl nærer om, at han kan gennemføre det på tilfredsstillende måde. Så snart han imidlertid var kommet så langt bort, at de, han forlod, ikke kunne høre ham, blev hans gang langsom og usikker, svarende til den tvivl og angst, han var opfyldt af, og i forværelset standsede han for at samle sine tanker og lægge sin plan, førend han gik ind til sin datter.

"Har nogen sinde et ulykkeligt menneske været stedt i en mere håbløs og uhjælpelig forlegenhed?" – det var hovedindholdet af hans overvejelser. "Går det hele i stykker som følge af indbyrdes uenighed, tager regeringen mit liv som den, der først har hidset til oprør. Eller sæt, at jeg bekvemmer mig til pludselig at underkaste mig, er jeg så ikke selv da fuldstændig ødelagt? Jeg har uigenkaldeligt brudt med Ratcliffe, og fra den kant kan jeg ikke vente andet end hån og forfølgelse. Jeg må drage bort som en forarmet og vanæret mand uden at have så meget som midler til at friste livet, endsige rigdom nok, til at det kan opveje den skændsel, som mine landsmænd, både de, jeg forlader, og de, jeg går over til, vil knytte til den politiske overløbers navn. Det er ikke til at holde ud at tænke på. Og dog, har jeg andet valg end enten den skæbne eller det vanærende

skafot? Det eneste, der kan frelse mig, er, at jeg forsoner mig med disse mennesker, og for at opnå det har jeg lovet Langley, at Isabella skal ægte ham før midnat, og Mareschal, at hun skal gøre det godvilligt. Der er kun én eneste ting, der kan redde mig fra undergang – at hun går ind på at række en bejler, som hun ikke kan lide, hånden, og gør det med så kort varsel, at hun ville føle sig oprørt ved det, om han så var hendes erklærede elsker. Nå, jeg må sætte min lid til hendes romantiske ædelmodighed, og hvor stærkt jeg end udmaler nødvendigheden af, at hun adlyder mig, kan jeg ikke bruge for stærke farver."

Efter at have anstillet disse triste betragtninger over den farlige stilling, han befandt sig i, gik han ind til sin datter med hver nerve spændt for at støtte de grunde, han agtede at fremføre. Skønt han var en rænkefuld og ærgerrig mand, var han ikke så blottet for naturlig følelse, at han ikke væmmedes ved den rolle, han skulle til at spille, idet han skulle misbruge et lydigt og kærligt barns følelser, men tanken om, at hans datter, i fald det lykkedes ham, blot ville blive tvunget til at gøre et fordelagtigt parti, og at han, i fald det ikke lykkedes ham, var ødelagt, var fuldkommen tilstrækkelig til at overdøve alle betænkeligheder.

Han traf frøken Vere siddende ved vinduet i sit påklædningsværelse med hånden under kinden og enten faldet i søvn eller hensunken i så dybe tanker, at hun ikke hørte ham træde ind. Da han gik hen til hende, havde han givet sit ansigt et udtryk af dyb sorg og deltagelse, og idet han satte sig ved siden ad hende, søgte han at vække hendes opmærksomhed ved

sagte at tage hendes hånd, hvilken bevægelse han ikke undlod at ledsage med et dybt suk.

"Er det dig, fader?" sagde Isabella, idet hun fo'r sammen med et udtryk, der mindst lige så meget vidnede om frygt som om glæde eller kærlighed.

"Ja, Isabella," sagde Vere, "det er din ulykkelige fader, der kommer for angerfuldt at bede sin datter om tilgivelse for en krænkelse, han i sin overdrevne kærlighed har tilføjet hende, og for så at sige hende farvel for stedse."

"Har du tilføjet mig en krænkelse? Og vil du sige mig farvel for stedse? Hvad skal alt dette sige?" sagde frøken Vere.

"Det er mit ramme alvor, Isabella. Men lad mig først spørge dig, om du ikke har haft en mistanke om, at jeg var medvider i den sælsomme tildragelse, du oplevede i går morges?"

"Du, fader?" svarede Isabella stammende, idet hun dels var sig bevidst, at han havde gættet hendes tanker, og dels var opfyldt af en følelse af skam og frygt, der forbød hende at vedkende sig en så nedværdigende og unaturlig mistanke.

"Ja," vedblev han; "din tøven røber, at du har næret den mistanke, og jeg har nu det pinlige hverv at tilstå, at du ikke har gjort mig uret. Men hør mine grunde. I en ulyksalig stund understøttede jeg sir Frederick Langleys bejlen i den tro, at du umuligt kunne vedblive at have noget imod et parti, hvor fordelene i de fleste henseender var på din side. I en endnu ulyksaligere stund indlod jeg mig med ham på en sammensværgelse, der gik ud på at sætte vor landflygtige konge på tronen og genoprette mit lands uafhængighed. Han har benyttet sig af den uforbeholdne tillid, jeg har vist ham, og har nu mit liv i sin hånd."

"Dit liv!" sagde Isabella med svigtende stemme.

"Ja, Isabella," vedblev hendes fader, "dens liv, der gav dig livet. Så snart jeg mærkede, til hvilke yderligheder hans heftige lidenskab – thi for at lade ham vederfares retfærdighed må jeg sige, at jeg tror, at hans urimelige adfærd hidrører fra en overspændt kærlighed til dig –, så snart jeg mærkede, hvad den kunne drive ham til, søgte jeg at redde mig ud af den forlegenhed, jeg var blevet indviklet i, ved at finde et rimeligt påskud til at fjerne dig i nogle uger. Til den ende var det min hensigt, i fald din modstand imod dette ægteskab viste sig at være uovervindelig, hemmeligt at sende dig på et par måneder til det kloster i Paris, som din tante på mødrene side er forstanderinde for. Ved en række misforståelser blev du imidlertid bortført fra det sikre skjulested, jeg havde bestemt til midlertidigt opholdssted for dig. Skæbnen har tilintetgjort min sidste udsigt til frelse, og jeg har nu ikke andet at gøre end at give dig min velsignelse og sende dig bort her fra med hr. Ratcliffe, som nu forlader borgen. Min egen skæbne vil snart blive afgjort."

"Du gode Gud, fader, kan dette være muligt?" udbrød Isabella. "O, hvorfor blev jeg bortført fra det fængsel, du havde ladet mig indespærre i? Eller hvorfor tilkendegav du mig ikke din vilje?"

"Tænk dig et øjeblik om, Isabella. Ville du have, at jeg skulle have skadet den ven i dine øjne, som det var mig i højeste grad magtpåliggende at tjene, ved at fortælle dig, med hvilken påtrængende ivrighed han forfulgte sit mål? Kunne jeg gøre det med ære, efter at jeg havde lovet at understøtte hans bejlen? – Men nu er det forbi. Jeg og Mareschal har besluttet at dø som

mænd, og jeg har nu kun tilbage at sende dig bort herfra under sikker ledsagelse."

"Du gode Gud! gives der da ingen udvej til frelse?" sagde den forfærdede unge pige.

"Nej, mit barn," svarede Vere blidt; "der gives kun én, og den ved jeg, at du ikke vil råde din fader til at betjene sig af – at være den første til at forråde sine venner."

"O nej, nej," svarede hun med afsky, men hurtigt, som om hun ville afvise den fristelse, der lå i dette valg.

"Men er der ingen anden udvej? – Flugt – mægling – bønner? – Jeg vil gøre knæfald for sir Frederick."

"Det ville være en unyttig nedværdigelse; han står fast på sin beslutning, og jeg er lige så bestemt på at tage, hvad min skæbne byder mig. Kun på én betingelse vil han opgive sit forsæt, og den skal aldrig komme over mine læber."

"Sig den, kære fader, jeg beder og besværger dig!" råbte Isabella. "Hvad kan han forlange, som vi ikke bør gøre for at forebygge den skrækkelige skæbne, du trues af?"

"Det får du ikke at vide," svarede Vere højtideligt, "før din faders hoved er faldet for bødlens blodige økse, men så vil du få at vide, at der var et offer, der kunne have frelst ham."

"Og hvorfor vil du ikke sige det nu?" sagde Isabella. "Er du bange for, at jeg ville betænke mig på at ofre min lykke for din frelse? Vil du efterlade mig den bitre arv hele mit liv igennem at pines af samvittighedsnag ved tanken om, at du måtte lide døden, skønt der var et middel til at afværge den skrækkelige ulykke, der hænger over dit hoved?"

"Nu vel, mit barn," sagde Vere, "siden du trænger så stærkt ind på mig for at få mig til at sige, hvad jeg tusind gange hellere

ville fortie, så vid da, at det eneste vilkår, han byder mig, er, at du rækker ham din hånd som hans hustru, og det endnu før midnat."

"I aften, fader!" sagde den unge dame, slagen af rædsel over dette forslag. "En mand som ham! – En mand! – nej, et uhyre, som vil vinde datteren ved at true faderen på livet – nej, det er umuligt!"

"Du har ret, mit barn," sagde hendes fader, "det er umuligt; jeg har hverken ret til eller ønsker at kræve et sådant offer af dig – det er naturens gang, at de gamle dør og glemmes, og at de unge lever og er lykkelige."

"Min fader dø, og hans barn kan frelse ham! Nej, nej – tilgiv mig, kære fader, det er ikke muligt; du vil kun lede mig efter dit ønske. Jeg ved, at du tror, det tjener til mit bedste, og du fortæller mig blot dette skrækkelige for at påvirke mig og overvinde mine betænkeligheder."

"Min datter," svarede Ellieslaw i en tone, i hvilken krænket myndighed syntes at kæmpe med faderkærligheden, "mit barn mistænker mig for at bruge løgn for at påvirke hendes følelser! Selv det må jeg finde mig i, selv denne uværdige mistanke må jeg nedlade mig til at forvare mig imod! Du kender din fætter Mareschals pletfri ære – læg vel mærke til, hvad jeg nu skriver til ham, og skøn så af hans svar, om den fare, der truer os, ikke er virkelig, og om jeg ikke har brugt ethvert middel for at afvende den."

Han satte sig ned, skrev hurtigt nogle linjer og rakte dem til Isabella, som efter gentagne pinefulde anstrengelser fik sit hoved og sine øjne så vidt klarede, at hun kunne læse dem.

"Kære fætter," stod der, "som jeg ventede, er min datter fortvivlet over sir Frederick Langleys ubetimelige og upassende påtrængenhed. Hun kan ikke engang forstå den fare, vi svæver i, eller hvor fuldstændigt vi er i hans magt. Brug for Guds skyld Deres indflydelse hos ham til at få ham til at ændre sine betingelser, som jeg hverken kan eller vil tvinge mit barn til at gå ind på, da de strider lige så meget imod hendes følelser som imod sømmelighed og ærbarhed. Derved gør De Dem Deres hengivne fætter yderligere forbunden. *R. V.*"

Det er ikke at undres over, at frøken Vere i den ophidselse, hun befandt sig i, og som var så stærk, at det svimlede for hende og sortnede for hendes øjne, ikke lagde mærke til, at dette brev snarere syntes at gå ud fra, at hun nærede betænkeligheder ved formen og tiden for den foreslåede forbindelse, end fra, at hun ikke kunne fordrage den foreslåede bejler. Vere ringede, gav brevet til en tjener med ordre til at give hr. Mareschal det, og derpå rejste han sig og gik tavs og i stor sindsbevægelse op og ned ad gulvet, til svaret kom. Han løb det hurtigt igennem og trykkede sin datters hånd, idet han gav hende det. Det lød, som følger:

"Kære frænde!
Jeg har talt med ridderen om det omtalte punkt, men han er så urokkelig som Cheviot-bjergene. Det gør mig oprigtig ondt for min smukke kusine, at hun skal nødes til at opgive nogen af sine jomfruelige rettigheder. Sir Frederick er imidlertid

gået ind på at forlade borgen sammen med mig, umiddelbart efter at vielsen har fundet sted, og så samler vi vore folk og lader det gå løs. Der er således god grund til at håbe, at brudgommen kan få hovedet slået i stykker, før han og bruden kan mødes igen, så Bell har udsigt til at blive lady Langley for godt køb. For øvrigt kan jeg kun sige, at hvis hun overhovedet kan beslutte sig til at indlade sig på dette parti – der er ingen tid til jomfruelige skrupler –, bliver min smukke kusine nødt til at skynde sig til brudeskamlen, ellers får vi alle sammen meget kort tid til at angre vore synder i. Ja, mere har jeg for tiden ikke at sige. Eders hengive frænde

R. M.

Efterskrift.
Sig til Isabella, at jeg, når alt kommer til alt, hellere ville skære halsen over på ridderen og gøre ende på historien på den måde end se hende ægte ham imod sin vilje."

Da Isabella havde læst dette brev, faldt det ud af hendes hånd, og hun ville selv være faldet ned af stolen, hvis hendes fader ikke havde støttet hende.

"O Gud, mit barn dør!" råbte Vere, idet en naturlig følelse selv hos ham overvældede den egenkærlige klogskab. "Se op, Isabella – se op, mit barn – ske, hvad der vil, du skal ikke ofres – jeg vil selv dø med bevidstheden om, at du er lykkelig – mit barn vil måske græde på min grav, men hun skal – i alt fald ikke for den

sags skyld – – have noget at bebrejde mit minde." Han kaldte på en tjener. "Gå, og bed Ratcliffe om straks at komme."

Imidlertid var frøken Vere blevet dødbleg, hun knyttede sine hænder og trykkede dem imod hinanden, lukkede øjnene og pressede læberne sammen, som om den vold, hun gjorde på sine følelser, også strakte sig til hendes muskler. Derpå hævede hun hovedet, trak vejret dybt og sagde så i en fast tone: "Fader, jeg går ind på at ægte ham."

"Det skal du ikke – det skal du ikke, mit barn – mit kære barn – du skal ikke styrte dig i den visse ulykke for at fri mig fra en uvis fare."

Således gav Ellieslaw sin virkelige, om end kun forbigående følelse luft – så sælsomme og ustadige væsener er vi mennesker!

"Fader," gentog Isabella, "jeg går ind på at ægte ham."

"Nej, mit barn, nej – ikke nu i alt fald – vi vil ydmyge os for ham for at opnå en udsættelse; og dog, Isabella, kunne du overvinde en uvilje, som savner al virkelig grund, tænk, hvad det i alle andre henseender er for et parti! – rigdom, rang, magt!"

"Fader," sagde Isabella, "jeg har givet mit samtykke."

Det var, som om hun havde tabt evnen til at sige noget som helst andet end disse ord, som det havde kostet hende så megen overvindelse at få frem.

"Himlen velsigne dig, mit barn! Himlen velsigne dig! – Og den vil velsigne dig med rigdom, lykke og magt!"

Frøken Vere bad med svigtende stemme om at måtte få lov til at være ene resten af aftenen.

"Vil du ikke modtage sir Frederick?" sagde hendes fader bekymret.

"Jeg vil mødes med ham," svarede hun, "når og hvor jeg er nødt til det, men skån mig nu."

"Som du vil, mit kære barn; du skal ikke lide nogen tvang, som jeg kan skåne dig for. Døm ikke sir Frederick for hårdt for dette – det er hans stærke lidenskab, der driver ham."

Isabella slog utålmodigt ud med hånden.

"Tilgiv mig, mit barn – jeg går – Himlen velsigne dig. Klokken elleve – hvis du ikke sender bud efter mig forinden – klokken elleve kommer jeg og henter dig."

Da han var gået, faldt Isabella på knæ. "Himlen stå mig bi og lade mig blive fast i den beslutning, jeg har taget – uden dens hjælp mægter jeg det ikke. O, stakkels Earnscliff – hvem skal trøste ham? Og med hvilken foragt vil han ikke nævne hendes navn, der lånte ham øre i dag og i aften gav sig hen til en anden? Men lad ham kun foragte mig – det er bedre, end at han ved sandheden – lad ham kun foragte mig – kan det lindre hans sorg, vil tabet af hans agtelse være mig en trøst."

Hun græd bitterligt og prøvede gang efter gang på at bede, som det var hendes agt, da hun faldt på knæ, men det var hende ikke muligt at få ro nok i sit sind, til at hun kunne forrette sin andagt. Mens hun var hensunket i denne sjælekvide, blev døren til hendes værelse langsomt lukket op.

Femtende kapitel

Det var Ratcliffe, der forstyrrede frøken Vere i hendes sorg. Ellieslaw havde i sin sindsbevægelse glemt at tilbagekalde den befaling, han havde givet til at sende bud efter ham, og han trådte nu ind, idet han sagde: "De har sendt bud efter mig, hr. Vere ". Efter at have set sig om tilføjede han: "Frøken Vere alene! På knæ og badet i tårer!"

"Gå – gå, hr. Ratcliffe," sagde den ulykkelige unge dame.

"Det kan jeg ikke," sagde Ratcliffe; "jeg har flere gange bedt om at få Dem i tale for at tage afsked med mig, men det er stadig blevet mig nægtet, indtil Deres fader nu selv sendte bud efter mig. Tag mig det ikke ilde op, om jeg er påtrængende; jeg har en pligt at opfylde, det er for dens skyld, jeg er det."

"Jeg kan ikke høre på Dem – jeg kan ikke tale til Dem, hr. Ratcliffe. Mine bedste ønsker følger Dem, men for Guds skyld gå."

"Sig mig blot," sagde Ratcliffe, "er det sandt, at dette afskyelige bryllup skal finde sted, og det endnu i aften? Jeg hørte tjenerne tale om det, mens jeg gik op ad hovedtrappen – jeg hørte, at der blev givet ordre til at gøre kapellet i orden."

"Skån mig, hr. Ratcliffe," svarede den ulykkelige pige; "De må af den tilstand, De finder mig i, kunne skønne, hvor grusomme disse spørgsmål er."

"Giftes med sir Frederick Langley! og det endnu i nat! – det må – det kan – det skal ikke ske!"

"Det *må* ske, hr. Ratcliffe, ellers går min fader til grunde."

"Å, nu forstår jeg det," svarede Ratcliffe. "De har ofret Dem for at frelse ham, som – dog, lad barnets dyd bøde på faderens brøde – der er ingen tid til at gå i rette med ham. Hvad kan der gøres? – Tiden iler – jeg ved kun én udvej – i løbet af fire og tyve timer kunne jeg finde på mange – frøken Vere, De må søge beskyttelse hos det eneste menneskelige væsen, der formår at gribe ind i de begivenheder, der truer med at hvirvle Dem med sig."

"Hvad er det for et menneskeligt væsen, der formår det?" sagde frøken Vere.

"Gys ikke, når jeg nævner hans navn," sagde Ratcliffe, idet han trådte tæt hen til hende og talte i en dæmpet, men fast tone; "det er ham, de kalder Elshender, eneboeren på Mucklestane Moor."

"Er De afsindig, hr. Ratcliffe, eller vil De spotte mig i min ulykke ved en utidig spøg?"

"Jeg er lige så fuldt ved min fornuft som Dem, frøken," svarede Ratcliffe, "og jeg farer ikke med utidig spøg, navnlig ikke over for nogen ulykkelig, endsige over for Dem. Jeg sværger Dem til, at dette væsen, der er noget helt andet, end han synes at være, virkelig har det i sin magt at fri Dem for dette forhadte giftermål."

"Og sikre min fader?"

"Ja, også det," sagde Ratcliffe, "i fald De taler hans sag hos ham. Men hvordan skal vi få adgang til eneboeren?"

"Det har ingen nød," sagde frøken Vere, som pludselig kom i tanker om rosen, hun havde fået af ham. "Han har opfordret mig til at henvende mig til ham, hvis jeg kom i nød, og givet mig denne blomst som tegn. Før den var helt visnet, sagde han,

ville jeg komme til at trænge til hans hjælp. Er det muligt, at hans ord kan have været andet end vanvittig tale?"

"Tvivl ikke om det – frygt ikke for det – men frem for alt, lad os ikke spilde tiden. – Er De ubevogtet? Kan De frit gøre, hvad De vil?"

"Det tror jeg," svarede Isabella; "men hvad vil De have, jeg skal gøre?"

"De skal straks forlade borgen," sagde Ratcliffe, og kaste Dem for dette mærkelige menneskes fødder – skønt han tilsyneladende lever i den usleste fattigdom, har han en næsten uindskrænket magt over Deres skæbne. – Gæster og tjenere er fuldt optaget af at svire – hovedmændene holder råd om deres forræderske planer – min hest står sadlet i stalden – jeg skal sadle en anden til Dem og møde Dem ved den lille havelåge. O, lad ingen tvivl om min forsigtighed eller troskab afholde Dem fra at gøre det eneste skridt, der kan frelse Dem fra den skrækkelige skæbne at blive sir Frederick Langleys hustru."

"Hr. Ratcliffe," sagde frøken Vere, "De har altid haft ord for at være en brav og retskaffen mand, og når man er ved at drukne, griber man efter et halmstrå – jeg vil stole på Dem – jeg vil følge Deres råd – jeg skal møde Dem ved havelågen."

Så snart hr. Ratcliffe var gået, lukkede hun døren til sit værelse af efter ham og gik ned i haven ad en særlig trappe, der stod i forbindelse med hendes påklædningsværelse. På vejen følte hun sig fristet til at tage sit så hastigt givne samtykke til en så håbløs og overspændt plan tilbage, men da hun kom forbi en dør, der førte ind til kapellet, hørte hun nogle tjenestepiger tale sammen, mens de var ved at gøre rent derinde.

"Gifte sig med sådan en ond mand! Nej, Vorherre bevare's, så hellere alt andet."

"De har ret – de har ret!" tænkte frøken Vere; "hellere alt andet!"

Hun skyndte sig igennem haven. Hr. Ratcliffe havde holdt ord – hestene stod sadlet ved havelågen, og få minutter efter var de hurtigt på vej til eneboerens hytte.

Så længe terrænet tillod det, red de så hurtigt, at de ikke kunne tale sammen, men da det gik op ad en stejl bakke, så at de var nødt til at sagtne farten, opstod der en ny frygt hos frøken Vere.

"Hr. Ratcliffe," sagde hun, idet hun holdt sin hest an, "lad os ikke fortsætte en udflugt, som kun kan undskyldes ved den stærke sindsbevægelse, jeg var i. Jeg ved nok, at dette menneske af almuen anses for at være i besiddelse af overnaturlige evner og for at stå i forbindelse med væsener fra en anden verden, men De skal vide, at jeg hverken tror på sådanne tåbeligheder eller, i fald jeg gjorde det, med mine religiøse anskuelser turde henvende mig til et sådant væsen i min nød."

"Jeg troede, frøken Vere," sagde Ratcliffe, "at De kendte min karakter og tænkemåde for godt til, at det kunne falde Dem ind, at jeg ville indlade mig på sådanne tåbeligheder."

"Men hvorledes kan et væsen, der tilsyneladende selv er så usselt, have magt til at hjælpe mig?"

"Frøken Vere," sagde Ratcliffe efter en kort pause, "en højtidelig ed forpligter mig til at tie – De må uden yderligere forklaring stole på min forsikring, at han virkelig har magt til det, hvis De, hvad jeg ikke tvivler om, kan indgyde ham viljen til det."

"De kan selv tage fejl, hr. Ratcliffe," sagde frøken Vere, "og De forlanger en ubegrænset tillid af mig."

"Husk, frøken Vere," sagde han, "at da De i Deres menneskekærlighed bad mig om at gå i forbøn hos Deres fader for Haswell og hans ulykkelige familie – da De bad mig om at få ham til at gøre noget, der er hans natur i højeste grad imod, at tilgive en fornærmelse og eftergive en straf, da betingede jeg mig, at De ikke måtte spørge om, hvor jeg havde min magt fra. Den gang fandt De ingen grund til at nære mistillid til mig – gør det heller ikke nu."

"Men dette menneskes mærkværdige levevis," sagde frøken Vere, "hans ensomhed, hans udseende, det dybe menneskehad, hans tale altid skal være præget af – hr. Ratcliffe, hvad skal jeg tro om ham, i fald han virkelig har den magt, De tillægger ham?"

"Denne mand, frøken, er opdraget i den katolske religion, af hvis bekendere tusinder har trukket sig tilbage fra magt og rigdom for frivilligt at underkaste sig endnu større savn end han."

"Men han anfører jo ikke religionen som grund til det," sagde frøken Vere.

"Nej," svarede Ratcliffe, "afsky for verden drev ham til at trække sig tilbage fra den uden at skjule sig bag overtroens slør. Så meget kan jeg nok fortælle Dem, at han var født og båren til stor rigdom, som hans forældre agtede yderligere at forøge ved at gifte ham med en frænke, som de til den ende opfostrede i deres eget hus. De har jo set ham, så De må kunne forestille Dem, hvad den unge dame må have tænkt om den skæbne, hun var bestemt til. Vant, som hun var, til synet af ham, røbede hun

imidlertid ingen modbydelighed for ham, og hans frænder tvivlede ikke om, at hans store kærlighed, hans mangesidige begavelse og dannelse, hans mange elskværdige egenskaber havde fået bugt med den naturlige modbydelighed, som hans brud må have følt for et så skrækkelig uheldigt ydre."

"Fik de da ret?" sagde Isabella.

"Nu skal De høre; *han* i det mindste var sig sine mangler fuldkommen bevidst, og denne bevidsthed forfulgte ham som et spøgelse. 'Jeg er,' sagde han til mig – til en mand, han havde tillid til, mener jeg – 'jeg er til trods for alt, hvad De siger, et stakkels, elendigt udskud, og det havde været bedre for mig, om jeg var blevet knust i vuggen end at vokse op og blive et skræmsel for den verden, jeg kravler om i'. Den person, han udtalte sig således til, søgte forgæves at bibringe ham den ligegyldighed for det udvortes, der er filosofiens naturlige udbytte, eller at minde ham om, at de åndelige egenskaber dog har langt mere at betyde end de, der kun er knyttet til det legemlige. 'Jeg horer, hvad De siger,' plejede han at svare, 'men De taler med den koldblodige stoicismes eller i alt fald med den venskabelige partiskheds røst. Men tænk blot på hver en bog, vi har læst, blot med undtagelse af dem, der er udtryk for en blodløs filosofi, som ingen genklang vækker i vort hjerte. Bliver ikke den udvortes personlighed altid fremstillet som en væsentlig betingelse for en ven, endsige for en elsker? I alt fald må man da kunne tænke på den uden rædsel og væmmelse. Er ikke sådant et vanskabt væsen som jeg ved selve naturens bud udelukket fra dens skønneste glæder? Hvad andet end min rigdom afholder alle – måske også Letitia og Dem – fra at sky mig som noget fremmed, der blot er så meget mere oprørende

at se på, som det har en forvrænget lighed med mennesket ligesom de dyr, man finder mest frastødende, fordi de fremtræder som menneskets karikatur?'"

"Det er jo en gal mands tale!" sagde frøken Vere.

"Nej," svarede hendes ledsager, "med mindre en sygelig og overdreven pirrelighed i så henseende kan betegnes således. Imidlertid vil jeg ikke nægte, at denne fremherskende følelse og frygt drev ham til yderligheder, der tydede på en forstyrret indbildningskraft. Han syntes at anse det for nødvendigt ved overdreven og ikke altid vel anbragt gavmildhed, ja ligefrem ødselhed at knytte sig til menneskeslægten, som han af naturen følte sig skilt fra. De velgerninger, han ydede af et af naturen i høj grad menneskekærligt hjerte, overdreves af den æggende følelse, at han måtte gøre mere end andre, og han ødslede sine skatte bort, som om det gjaldt om at bestikke menneskeheden til at optage ham iblandt sig. Jeg behøver næppe at sige, at den gavmildhed, der udsprang fra så lunefuld en kilde, jævnligt bliv misbrugt, og at hans tillid ofte blev sveget. Sådanne skuffelser, som mere eller mindre rammer alle, men især dem, der yder deres velgerninger uden fornuftigt overlæg, udledte hans sygelige indbildningskraft fra det had og den afsky, hans vanskabte skikkelse vakte … men De er vist ked ad at høre på mig, frøken Vere?"

"Nej, på ingen måde; jeg – jeg kunne blot ikke hindre mine tanker fra at gøre et lille sidespring. Bliv endelig ved."

"Omsider," vedblev Ratcliffe, "blev han den sindrigste selvplager, jeg nogen sinde har hørt tale om. Forhånelser af simple folk og spot af den endnu mere rå pøbel blandt hans egne standsfæller var for ham som dødskval og radbrækning.

Almuesmandens latter, når han gik ham forbi på gaden, og de unge pigers undertrykte fnisen eller endnu mere krænkende rædsel, når han blev forestillet for dem i selskabslivet, betragtede han som vidnesbyrd om, hvad verden i virkeligheden mente om ham som et uhyre, den ikke kunne modtage på den selskabelige omgangs sædvanlige vilkår, og han så deri et bevis på, at han gjorde klogest i at trække sig tilbage fra den. Kun to menneskers troskab og oprigtighed syntes han ubetinget at stole på – den ene var hans fæstemø, den anden en ven, der var udrustet med usædvanlige personlige fortrin, og som syntes at være og rimeligvis også var ham oprigtig hengiven – han burde i alt fald have været det, for han blev, som De nu sal høre, bogstavelig talt overøst med velgerninger af ham. Hans forældre døde kort efter hinanden, og som følge deraf blev brylluppet, som allerede var bestemt, udsat. Den unge dame lod ikke til at tage sig denne udsættelse synderlig nær, hvilket måske heller ikke var at vente, men hun lod sig ikke forlyde med, at hun havde skiftet sind, da bryllupsdagen efter en passende tids forløb atter blev berammet. Den omtalte ven opholdt sig den gang stadig på gården, og i en ulykkelig stund deltog de efter denne vens indtrængende opfordring og anmodning i et stort selskab, hvor folk af forskellig politisk anskuelse var forsamlet, og hvor der blev drukket tæt. Der opstod en strid, eneboerens ven og flere andre drog deres sværd, og vennen blev kastet i gulvet og afvæbnet af en modstander. De faldt under kampen om for fødderne af eneboeren, som, hvor vanskabt han end er, ikke des mindre har vældige kræfter så vel som voldsomme lidenskaber. Han greb et sværd og gennemborede sin vens modstander, blev

sat under tiltale og slap med nød og næppe derfra med livet; men han måtte bøde med et års strengt fængsel som straf for drab. Denne begivenhed greb ham stærkt, så meget mere som den dræbte var en fortræffelig mand og var blevet groft fornærmet, før han drog sit sværd. Fra det øjeblik af forekommer det mig, at jeg lagde mærke til … om forladelse, jeg mente, at de anfald af sygelig pirrelighed, der havde pint den ulykkelige mand, fra nu af blev yderligere skærpede af samvittighedsnag, som han mindst af alle kunne udholde. De kvaler, han led, kunne ikke skjules for hans forlovede, og det må indrømmes, at de var af en foruroligende og frygtelig natur. Han trøstede sig med, at når hans fængselstid var udløbet, kunne han i forening med sin ven og sin hustru danne en kreds, inden for hvilken han kunne undgå at komme i berøring med omverdenen, men han blev skuffet, for inden året var omme, var hans ven og hans forlovede mand og kone. Jeg kan ikke beskrive Dem den virkning, dette skrækkelige slag havde på så heftigt et sind, på en sjæl, der allerede var forpint af bitre samvittighedsnag, og som ved at give sig en mørk fantasi i vold havde skilt sig fra den øvrige menneskehed; det var, som om det sidste tov, der havde holdt skibet, pludselig var sprunget, så at det nu var prisgivet til stormens vilde raseri. Han blev indespærret i en dårekiste. Som en foreløbig forholdsregel kunne dette have været forsvarligt, men hans hårdhjertede ven, der som følge af sit ægteskab nu var hans nærmeste pårørende, forlængede hans indespærring for at kunne høste fordel af bestyrelsen af hans umådelige godser. Der var imidlertid ét menneske, som skyldte den ulykkelige alt, en ringe, men taknemmelig og trofast mand. Ved ufortrøden anstrengelse og

gentagen påkaldelse af retfærdigheden lykkedes det ham omsider at skaffe sin velynder fri og at få ham genindsat i bestyrelsen af sin formue, hvortil snart kom hans fordums forlovedes, idet hun døde uden mandligt afkom, så at hendes gods tilfaldt ham som fideikommissarving. Men frihed og rigdom kunne ikke genoprette ligevægten i hans sjæl; friheden gjorde hans sorg ham ligegyldig for, og rigdommen kom ham kun for så vidt til gode, som den gav ham midler i hænde til at føje sin sære, udskejende fantasis luner. Han havde opgivet den katolske trosbekendelse, men nogle af denne religions lærdomme vedblev måske at øve deres indflydelse på en sjæl, som samvittighedsnag og menneskehad nu tilsyneladende vandt et ubegrænset herredømme over. Hans liv har fra den tid af afvekslende været en pilgrims og en eremits, og han har underkastet sig de tungeste savn, ikke af asketisk fromhed, men af afsky for menneskeslægten. Og dog har intet menneskes ord og handlinger stået stærkere i strid med hinanden, og aldrig har nogen ussel hykler lagt større sindrighed for dagen i retning af at foregive gode bevæggrunde for sine slette handlinger end den, hvormed denne ulykkelige har søgt at forene sine abstrakte menneskefjendske grundsætninger med en handlemåde, der udspringer fra hans medfødte ædelmodighed og kærlige tænkemåde."

"Men alligevel, hr. Ratcliffe – alligevel er det jo en vanvittig, De har skildret."

"Ingenlunde," svarede Ratcliffe. "Jeg vil ikke nægte, at dette menneskes fantasi er forstyrret; jeg har allerede sagt, at den undertiden har givet sig udslag i handlinger, der grænsede til ligefrem sindsforvirring. Men jeg taler om hans sædvanlige

sindstilstand, og den er ganske vist uregelmæssig, men ikke forstyrret; afskygningerne er her lige så umærkelige som de, der adskiller belysningen om middagen fra den ved midnat. Hofmanden, der sætter sin formue over styr for at opnå en titel, han ingen nytte kan have af, eller en magt, han ingen hensigtsmæssig eller hæderlig brug kan gøre af; den gerrige, der ruger over sin unyttige rigdom, og ødelanden, der bortødsler den, er alle sammen hver på sin vis til en vis grad afsindige. På forbrydere, der gør sig skyldige i misgerninger, som for en ædruelig betragtning ikke står i noget som helst forhold til fristelsen, de har været i, eller til udsigterne til at blive opdaget og straffet, gælder det samme, og enhver voldsom lidenskab eller forbitrelse kan betegnes som forbigående vanvid."

"Alt dette kan være meget rigtigt, hr. Ratcliffe," svarede frøken Vere, "men undskyld mig, det giver mig ingenlunde mod til på denne tid af døgnet at besøge et menneske, hvis overspændthed De selv kun kan besmykke."

"Så modtag da min højtidelige forsikring," sagde Ratcliffe, "om at De ikke udsætter Dem for den ringeste fare. Men der er én ting, som jeg hidtil ikke har turdet sige Dem af frygt for at forskrække Dem, men som jeg må sige Dem nu, da vi har hans bolig i sigte – jeg skimter den der henne –, og det er, at jeg ikke følger længere med – De må ride derhen alene."

"Alene? Det tør jeg ikke."

"De må," vedblev Ratcliffe; "jeg skal blive her og vente på Dem."

"De rører Dem altså ikke af pletten?" sagde frøken Vere. "Men afstanden er så stor, at De ikke kan høre mig, i fald jeg råber om

hjælp."

"Frygt intet," sagde hendes ledsager, "eller gør Dem i alt fald umage for at holde ethvert udtryk af frygt tilbage. Husk, at det eneste fremherskende træk hos ham er den pirrelighed, der hidrører fra bevidstheden om hans hæslighed. De skal lige forbi den halvt omblæste pil der henne; hold Dem på venstre side af den, på højre side er sumpen. Farvel så længe. Husk på den ulykke, der truer Dem, og lad bevidstheden om den få bugt både med Deres angst og Deres betænkeligheder."

"Farvel, hr. Ratcliffe," sagde Isabella. "Har De bedraget mig ulykkelige, har De for stedse forbrudt det ry for ærlighed og redelighed, jeg har stolet på."

"Ved mit liv – ved min sjæl," sagde Ratcliffe, idet han talte højere og højere, jo længere hun kom bort fra ham, "De kan være tryg – fuldkommen tryg."

Sekstende kapitel

Lyden af Ratcliffes stemme nåede ikke længere Isabellas øre, men det var hende en opmuntring, idet hun jævnligt vendte sig om, at se hans skikkelse, som dog fordunkledes mere og mere af mørket. Inden hun var kommet ret langt, var den blevet helt borte for hende. Omsider stod hun uden for eneboerens hytte. To gange udstrakte hun sin hånd imod døren, og to gange trak hun den tilbage igen, og da hun endelig bankede på, lød det ikke så stærkt som hendes hjertes slag. Hun bankede igen, og både anden og tredje gang stærkere, for frygten for, at hun ikke skulle opnå den hjælp, Ratcliffe ventede sig så meget af, begyndte at få bugt med hendes skræk for den, hun skulle have den af. Omsider, da hun intet svar fik, kaldte hun flere gange på dværgen og bad ham lukke op for hende.

"Hvad er det for et ulykkeligt væsen, der er nødt til at søge tilflugt her?" lød det omsider med eneboerens skrækindjagende stemme. "Gå; når urfuglen trænger til ly, søger den det ikke i natteravnens rede."

"Jeg kommer, fader," sagde Isabella, "i nødens stund, som De sagde jeg skulle, da De lovede, at Deres hjerte og Deres dør skulle stå åbne for mig, men jeg er bange for …"

"Ha!" sagde eneboeren, "du er altså Isabella Vere? Giv mig et tegn på, at du virkelig er hende."

"Jeg bringer Dem den rose, De gav mig; den har ikke fået tid til at visne, før den tunge skæbne, De spåede mig, har ramt mig."

"Da du således har indfriet dit løfte," sagde dværgen, "vil jeg ikke bryde mit. Det hjerte og den dør, der er lukket for ethvert andet jordisk væsen, skal stå åbne for dig og dine sorger."

Hun hørte ham røre sig inde i hytten og straks efter slå ild. Én for én blev stænger og slåer trukket fra; Isabellas hjerte bankede højere og højere, efterhånden som disse hindringer for deres sammenkomst fjernedes. Døren gik op, og eneboeren stod for hende; hans hæslige skikkelse og frastødende træk oplystes af en jernlampe, han havde i hånden.

"Træd ind, du sorgens datter," sagde han, "træd ind i ulykkens hus."

Hun trådte ind og så, at det første, eneboeren med en forsigtighed, som yderligere forøgede hendes angst, gjorde efter at have sat lampen hen på bordet, var at skyde alle de mange slåer og stænger, hans hytte var låset med, for igen. Det gøs i hende, da hun hørte den støj, som disse ildevarslende sikkerhedsforanstaltninger gjorde, men hun huskede på Ratcliffes advarsel og gjorde alt, hvad hun kunne, for ikke at lade sig mærke med noget. Lampen brændte svagt og ustadig, men uden foreløbig at ænse Isabella undtagen for så vidt, som han gav hende et vink, at hun skulle sætte sig på en lille bænk ved siden ad ildstedet, skyndte eneboeren sig at tænde ild i noget tørt kvas, som straks oplyste hytten. Ved den ene side af ildstedet var der nogle træhylder, på hvilke der stod nogle bøger og et par bægre og tallerkener af træ og lå nogle knipper tørrede urter, ved den anden side stod der nogle almindelige avlsbrugsredskaber og noget værktøj. Hvor sengen skulle have stået, stod der en trækasse fyldt med mos og siv – det var asketens leje. Hele hyttens fladerum beløb sig ikke til mere end

ti fod på den ene led og seks på den anden, og det eneste bohave foruden det allerede nævnte var et bord og to stole af uhøvlet fyrretræ.

I dette snævre rum så Isabella sig nu indelukket med et væsen, hvis historie ikke indeholdt noget, der kunne berolige hende, og hvis afskyelige ansigt indgød hende en næsten overtroisk rædsel. Han satte sig lige over for hende, og idet han sænkede sine svære, buskede bryn ned over sine gennemborende sorte øjne, stirrede han tavs på hende, som om han bevægedes af en mangfoldighed af indbyrdes stridige følelser. På den anden side sad Isabella, bleg som et lig; hendes lange lokker var opløste af aftenduggen og faldt ned over hendes skuldre og bryst, ligesom de våde vimpler hænger ned fra masten, når stormen har lagt sig, og skibet er strandet. Dværgen brød først tavsheden med det pludselige, korte og foruroligende spørgsmål: "Hvilken ond skæbne har ført dig hid, kvinde?"

"Min faders fare og Deres eget bud," svarede hun med svag stemme, men i en bestemt tone.

"Og du håber at få hjælp af mig?"

"Hvis De kan hjælpe mig," svarede hun stadig i den samme milde, ydmyge tone.

"Og hvordan skulle jeg kunne det?" sagde dværgen med bitter spot. "Ser jeg ud som en, der kan råde bod på uret? Er dette en borg, hvor der er rimelighed for, at nogen, som er mægtig nok, til at en fager bønfaldende vil henvende sig til ham, skulle have fæstet bo? Jeg spottede dig kun, pige, da jeg sagde, at jeg ville hjælpe dig."

"Så må jeg gå og byde min skæbne trods, så godt jeg kan."

"Nej," sagde dværgen, idet han rejste sig og stillede sig imellem hende og døren og barsk gav hende et vink, at hun atter skulle sætte sig; "nej, du får ikke lov til at gå sådan fra mig; vi må tale mere sammen. Hvorfor skal den ene søge hjælp hos den anden? Hvorfor skal ikke enhver være sig selv nok? Se dig om – jeg, den mest foragtede og vanskabte på naturens alminding har ikke bedt nogen om hjælp eller deltagelse. Disse stene har jeg selv stablet, disse redskaber har jeg lavet med mine egne hænder, og med denne" – ved disse ord lagde han med et grumt smil hånden på den lange dolk, han altid bar under sin kjortel, og trak den så langt ud, at klingen glimtede i skæret fra ildstedet, "med denne," vedblev han, idet han atter stødte den ned i skeden, "kan jeg, om så skal være, forsvare den gnist af liv, der findes i dette stakkels legeme imod den smukkeste og stærkeste, der truer mig med overlast."

Det var kun med møje, at Isabella kunne afholde sig fra at skrige højt, men hun skreg ikke.

"Således," vedblev eneboeren, "lever naturen, ene, uafhængig og sig selv nok. Den ene ulv beder ikke den anden om at hjælpe den med at indrette dens hule, den ene grib beder ikke den anden om at hjælpe den med at slå ned på dens bytte."

"Men når de nu ikke selv kan skaffe sig, hvad de behøver," sagde Isabella, idet hun med føje gik ud fra, at han ville være mest modtagelig for grunde, der var iklædt hans eget billedsprog, "hvad bliver der så af dem?"

"Så lad dem sulte, dø og blive glemte – det er menneskehedens fælles lod."

"Det er de vilde stammers lod," sagde Isabella, "især deres, som er henvist til at opholde livet ved røveri, som intet

staldbroderskab tåler; men det er ikke naturens lov i almindelighed; selv de lavere slægter indgår forbund til gensidigt forsvar. Menneskeslægten ville uddø, i fald menneskene ophørte at hjælpe hinanden. Fra det øjeblik af, da moderen føder barnet, til det øjeblik, da en venlig hånd tørrer sveden af den døendes pande, kan vi ikke leve uden gensidig hjælp. Derfor har enhver, som trænger til hjælp, ret til at kræve den af sin næste, og ingen, der kan yde den, kan vægre sig ved det uden at begå en brøde."

"Og i dette enfoldige håb, stakkels pige," sagde eneboeren, "er du gået ud i ørkenen for at opsøge et menneske, som ikke ønsker andet, end at det forbund, du taler om, var brudt for stedse, ja, at hele slægten måtte uddø. Var du ikke bange?"

"Ulykke er stærkere end frygt," svarede Isabella i en fast tone.

"Har du ikke i den dødelige verden, du hører hjemme i, hørt dem sige, at jeg står i pagt med andre magter, der er lige så vanskabte at se til og lige så ilde sindede imod menneskeslægten som jeg selv? Har du ikke hørt det? Og dog søger du mig i min hule ved midnatstid?"

"Den Gud, jeg dyrker, skærmer mig imod sådan tom frygt," sagde Isabella, men hendes barms stadigt tiltagende bølgen protesterede imod det mod, hendes ord udtrykte.

" Hoho," sagde dværgen, "du giver dig ud for at være filosof! Men skulle du dog ikke have tænkt på, at det var noget farligt at give dig, ung og smuk, som du er, i en mands vold, der er så fuld af nag imod menneskeslægten, at det er hans største fornøjelse at skamskænde, ødelægge og vanære dens skønneste værker?"

Isabella blev meget forskrækket, men svarede dog med påtagen frejdighed: "Hvor megen uret De end kan have lidt i verden, kan De dog ikke hævne den på én, som aldrig har gjort Dem så lidt som med forsæt nogen anden noget ondt."

"Hævnen, pige," sagde han, idet hans mørke øjne lynede med et ondskabsfuldt udtryk, der prægede sig i hans vilde og fortrukne ansigtstræk, "hævnen er en grådig ulv, der kun higer efter at sønderrive kød og slikke blod. Tror du, det nytter lammet, at det beråber sig på sin uskyldighed?"

"Menneske," sagde Isabella, idet hun rejste sig og talte med stor værdighed, "jeg er ikke bange for de skrækkelige forestillinger, De søger at vække hos mig. Jeg afviser dem med foragt. Hvad enten De er en dødelig eller en djævel, kan De ikke gøre den fortræd, der kommer bedende til jer i sin svare nød – det vil, det tør De ikke."

"Du har ret, pige," sagde eneboeren, "det tør, det vil jeg ikke. Gå hjem. Frygt ikke, hvad de så end truer dig med. Du har påkaldt min beskyttelse – du skal få at se, at den er kraftig."

"Men fader, jeg har samtykket i endnu i nat at ægte den mand, jeg afskyer – gør jeg det ikke, dømmer jeg min fader til undergang."

"Endnu i nat? – Hvad tid?"

"Før midnat."

"Og tusmørket er allerede forbi," sagde dværgen. "Dog, frygt ikke, der er mere end tid nok til at frelse dig."

"Og min fader?" sagde Isabella i en bønlig tone.

"Din fader," svarede dværgen, "har været og er min bitreste fjende. Men frygt ikke, din dyd skal frelse ham. Og gå nu; beholdt jeg dig længere hos mig, kunne jeg måske igen falde

hen i de dumme drømme om menneskeværd, som jeg er blevet vækket så frygteligt af. Men frygt ikke – jeg skal frelse dig, om det så skal være ved alterets fod. Farvel, tiden iler, og jeg må handle."

Han forte hende hen til hyttens dør, som han lukkede op for at lade hende slippe ud. Hun satte sig op på sin hest, der havde græsset i den ydre indhegning, og red ved skinnet af månen, som nu var ved at stå op, hen til det sted, hvor hun havde forladt Ratcliffe.

"Lykkedes det Dem?" spurgte han ivrigt.

"Han gav mig løfter – men hvor er det muligt, at han kan holde dem?"

"Tak Gud," sagde Ratcliffe, "og tvivl ikke om, at han er mand for at holde, hvad han lover."

I det samme lod en skingrende fløjten over heden.

"Hør," sagde Ratcliffe, "han kalder på mig – rid hjem, frøken Vere, og lad havelågen stå åben. Den dør, der fører til bagtrappen, har jeg nøgle til."

Der lod atter en fløjten endnu mere skingrende og langtrukken end første gang.

"Jeg kommer, jeg kommer," sagde Ratcliffe, og idet han gav sin hest sporerne, red han hen over heden i retning af eneboerens hytte. Frøken Vere vendte tilbage til slottet; hendes hests fyrighed og hendes egen sindsbevægelse bevirkede i forening, at hun kom rask af sted.

Hun gjorde, som Ratcliffe havde sagt, skønt hun ikke rigtigt forstod hensigten med det, og efter at have sluppet sin hest løs i et indelukke tæt ved haven skyndte hun sig op på sit værelse, som hun nåede uden at være blevet set. Hun skød slåen fra sin

dør og ringede efter lys. Hendes fader fulgte med tjeneren, der kom, da hun ringede.

Han havde, sagde han, i de to timer, der var forløbet, siden han forlod hende, været to gange ved hendes dør og lyttet, og da han ikke hørte noget til hende, var han blevet bange for, at hun var blevet syg.

"Tillad mig nu, kære fader," sagde hun, "at holde mig til det løfte, De var så god at give mig; lad mig uforstyrret nyde de sidste øjeblikke, jeg har for mig selv, og træk den frist, der er tilstået mig, ud så længe som muligt."

"Det skal jeg," sagde hendes fader, "og du skal heller ikke mere blive forstyrret. Men denne uordentlige påklædning – dette opløste hår – lad mig ikke finde dig sådan, når jeg kommer igen. Skal dit offer nytte noget, må det bringes frivilligt."

"Må det?" sagde hun. "Velan, fader, du skal ikke være bange – offerlammet skal blive smykket."

Syttende kapitel

Kapellet på borgen Ellieslaw, der skulle være skuepladsen for det ulyksalige bryllup, var meget ældre end selve borgen, skønt også denne kunne rose sig af en betydelig ælde. Før end krigene mellem England og Skotland var blevet så almindelige og så langvarige, at de bygninger, man opførte på begge sider af grænsen, for største delen var indrettet med krigerske formål for øje, havde der været en lille munkekoloni på Ellieslaw, efter hvad oldgranskerne antager, en aflægger af det rige abbedi i Jedburgh. Dens besiddelser var for længst gået tabte under de omvæltninger, krige og plyndringstog havde medført; på ruinerne af munkecellerne havde der rejst sig en lensborg, og af denne udgjorde kapellet nu en del.

Denne bygning med dens rundbuer og svære piller, hvis simpelhed viste, at de hidrørte fra den saksiske bygningskunsts stil, tog sig til enhver tid mørk og skummel ud og var jævnligt blevet brugt som begravelsesplads for lensherrernes slægter ligesom tidligere for munkene; men den tog sig dobbelt skummel ud ved skæret af de få osende fakler, der oplyste den nu, og som, idet de spredte et gulligt lys i deres umiddelbare nærhed, omgaves af en rød, purpurfarvet ring, der dannedes af den røg, de udsendte, og uden for den igen af et bælte af mørke, som gjorde, at kapellet tog sig endnu større ud, end det i virkeligheden var, idet det var umuligt for øjet bestemt at følge dets omrids. Nogle smagløse prydelser, der i en fart var blevet anbragt i dagens anledning, forøgede yderligere det uhyggelige indtryk. Gamle tapeter, der var blevet revet ned af væggene i

nogle af borgens værelser, var hastigt blevet ophængt hist og her i kapellet, uden skønsomhed blandede med våbenskjolde og emblemer. På hver side af stenalteret var der et mindesmærke, hvert i sin stil, så at de dannede den mest kuriøse modsætning. På den ene side var der en billedstøtte af sten, som forestillede en barsk eremit eller munk, der var død i ry for sin hellighed; han var fremstillet i liggende stilling med sin kutte på, med ansigtet opadvendt ligesom i andagt og med foldede hænder, i hvilke han holdt rosenkransen. På den anden side var der et gravmonument i italiensk stil; det var af det skønneste marmor og ansås for et mønster på nyere billedhuggerkunst. Det var oprejst til minde om Isabellas moder, den afdøde fru Vere til Ellieslaw, der var fremstillet døende, mens en grædende engel med bortvendte øjne var ved at slukke en udgående lampe som sindbillede på hendes nært forestående opløsning. Det var virkelig et mesterstykke, men alt andet end på sin plads i den plumpe hvælving, hvor det var opstillet. Mange overraskedes, ja forargedes i sin tid over, at Ellieslaw, der ikke havde udmærket sig ved kærlighed over for sin hustru, mens hun var i live, i sin hyklede sorg ville rejse hende et så kostbart gravmæle efter hendes død; andre rensede ham derimod for beskyldningen for hykleri og påstod, at det var Ratcliffe, der havde ladet det gøre udelukkende på sin egen bekostning.

Foran disse mindesmærker var bryllupsgæsterne samlet. De var kun få i tallet, for mange havde forladt borgen for at træffe forberedelser til oprørets nært forestående udbrud, og Ellieslaw var under de forhåndenværende omstændigheder alt andet end oplagt til at udstrække sine indbydelser videre end til de nære pårørende, hvis nærværelse egnens skik og brug gjorde

uundgåelig nødvendig. Nærmest ved alteret stod sir Frederick Langley, endnu mørkere, skumlere og tankefuldere end sædvanlig, og tæt ved ham Mareschal, der skulle være brudgomsfører, som det kaldtes. Denne unge herres tankeløse lystighed, som han aldrig fandt sig foranlediget til at lægge det ringeste bånd på, forøgede yderligere den sky, der hvilede på brudgommens pande.

"Bruden er endnu ikke kommet ud fra sit værelse," hviskede han til sir Frederick. "Jeg håber ikke, vi kommer til at ty til romernes voldsomme fremgangsmåde, som jeg læste om i skolen. Det ville være hårdt for min smukke kusine at blive bortført to gange på to dage, skønt jeg ikke ved nogen, der er værdigere til så voldsom en kompliment."

Sir Frederick søgte at lade, som om han ikke hørte disse ord; han nynnede og så til den anden side, men Mareschal vedblev i den samme kåde tone:

"Det er en kedelig opsættelse for dr. Cobbler, der blev forstyrret for at fremskynde forberedelserne til denne glædelige begivenhed, ligesom han havde fået trukket den tredje flaske op. Jeg håber, at De sørger for, at han slipper for irettesættelser af sine foresatte, for jeg antager, at det er over den kanoniske tid. Nå, der kommer Ellieslaw med min smukke kusine – smukkere end nogensinde, hvis hun blot ikke så så mat og bleg ud. – Hør, hr. ridder, siger hun ikke fuldkommen godvilligt Ja, bliver der intet bryllup af til trods for alt, hvad der er gået i forvejen."

"Intet bryllup?" sagde sir Frederick i en tone, der vidnede om, hvor svært det faldt ham at holde sin vrede i tømme.

"Nej, det giver jeg Dem min hånd på med handske og det hele," sagde Mareschal.

Sir Frederick Langley tog hans hånd og trykkede den stærkt, idet han hviskede: "Det skal De stå mig til ansvar for, Mareschal," og derpå slængte han hånden fra sig.

"Det skal jeg med fornøjelse," sagde Mareschal; "der er endnu aldrig kommet et ord over mine læber, som jeg ikke har været rede til at stå til ansvar for med min hånd. Tal derfor frit, min smukke frænke, og sig mig, om De godvilligt, og uden at der øves tvang mod jer, tager denne tapre ridder til herre og husbond, for hvis De blot har så meget som tiendedelen af en betænkelighed, så sig til, så får han jer ikke."

"Er De forrykt, hr. Mareschal?" sagde Ellieslaw, som, da han i sin tid havde været den unge mands formynder, jævnligt talte til ham i en myndig tone. "Tror De, at jeg ville slæbe min datter til alteret imod hendes vilje?"

"Ti stille, Ellieslaw," sagde den unge herre; "det nytter ikke, hvad De så siger; hendes øjne er fulde af tårer, og hendes kinder er hvidere end hendes hvide kjole. Jeg må i simpel menneskeligheds navn gøre påstand på, at vielsen opsættes til i morgen."

"Hun skal selv sige Dem, siden De sådan blander Dem i, hvad der ikke kommer Dem ved, at det er hendes eget ønske, at vielsen finder sted. – Er det ikke således, kære Isabella?"

"Jo," sagde Isabella halvt dånende, "eftersom der hverken er hjælp at finde hos Gud eller mennesker."

Kun det første ord hørtes tydeligt. Mareschal trak på skuldrene og trådte tilbage. Ellieslaw førte eller rettere bar sin datter op til alteret. Sir Frederick trådte frem og stillede sig ved

siden ad hende. Præsten lukkede sin alterbog op og så på hr. Vere for at få at vide, om han så kunne begynde.

"Begynd," sagde Ellieslaw.

Men så lød der en røst, der syntes at komme fra hans afdøde hustrus grav, og som råbte i så høj og barsk en tone, at det rungede i kapellets hvælvinger: "Hold inde!"

Alle blev stående stumme og ubevægelige, indtil en fjern raslen og klirren af sværd eller noget lignende hørtes fra de fjernere værelser og næsten straks hørte op igen.

"Hvad er det for nye påfund?" sagde sir Frederick opbragt, idet han sendte Ellieslaw og Mareschal et vredt, mistænksomt blik.

"Det kan ikke være andet end en eller anden drukken gæst, der gør optøjer," sagde Ellieslaw, skønt han var meget forvirret. "Vi må se igennem fingre med denne lystige aftens udskejelser. Begynd."

Før end præsten kunne adlyde, lød imidlertid det samme forbud, som de allerede én gang havde hørt, fra det samme sted. Kvinderne skreg og flygtede ud af kapellet, og herrerne greb til deres sværd. Inden den første overraskelse havde lagt sig, trådte dværgen frem bag gravmælet og stillede sig lige over for hr. Vere. Dette sælsomme og gruopvækkende syn på dette sted og under sådanne omstændigheder slog alle de tilstedeværende med skræk, men syntes fuldstændig at tilintetgøre lairden af Ellieslaw; han slap sin datters arm, vaklede hen til den nærmeste pille, greb fat i den for at støtte sig ved den og lænede panden imod den.

"Hvad er det for en karl?" sagde sir Frederick, "og hvad mener han med sin frækhed?"

"Det er et menneske, der kommer for at lade jer vide," sagde dværgen i den ejendommeligt bitre tone, han plejede at tale i, "at når De ægter denne unge dame, ægter De hverken arvingen til Ellieslaw, Mauley Hall, Polverton eller en eneste strimmel jord, med mindre hun gifter sig med mit samtykke, og det får hun aldrig. På knæ – på knæ, og tak Himlen, fordi den hindrer dig i at formæle dig med egenskaber, som du ikke har det ringeste at gøre med – sanddruhed, dyd og uskyld uden medgift. Og du, lumpne utaknemlige," vedblev han, idet han vendte sig til Ellieslaw, "hvilke usle udflugter vil du nu komme med? Du, som ville sælge din datter for at fri dig for fare, ligesom du i en hungersnød ville have myrdet og ædt hende for at bjerge dit eget usle liv? Ja, skjul dit ansigt med dine hænder; du må nok rødme ved synet af den, hvis legeme du betyngede med lænker, hvis hånd du betyngede med brøde, og hvis sjæl du betyngede med ulykke. Gå din vej, frelst ved hendes dyd, som kalder dig fader, og gid den tilgivelse og de velgerninger, jeg skænker dig, i ordets bogstavelige forstand må blive til gloende kul på dit hoved, så din hjerne kan blive lige så forbrændt og forpint som min."

Ellieslaw forlod kapellet med en bevægelse, der røbede stum fortvivlelse.

"Følg efter ham, Hubert Ratcliffe," sagde dværgen, "og forkynd ham hans skæbne. Han vil glæde sig, for at indånde luft og have guld i hænde, deri består lykken for ham."

"Jeg forstår ikke et ord af alt dette," sagde sir Frederick Langley; "men vi her forsamlede adelsmænd har grebet til våben med bemyndigelse fra kong James, og hvad enten De nu virkelig er den sir Edward Mauley, om hvem man troede, at han

for længst var død i sit fængsel, eller en bedrager, der har anmasset sig hans navn og titel, tager vi os den frihed at anholde Dem, til De begrunder Deres optræden her bedre; vi vil ingen spioner have iblandt os. Grib ham, mine venner."

Tjenerne holdt sig imidlertid tilbage, opfyldt af tvivl og uro. Sir Frederick trådte derfor selv frem, som om han ville lægge hånd på eneboeren, men han blev pludselig standset af en blinkende partisan, som Hobbie Elliots kraftige hånd satte ham for brystet.

"Jeg lader dagens lys skinne igennem Dem, i fald De prøver på at gøre ham fortræd," sagde den drabelige Hobbie. "Tilbage, eller jeg støder til! Ingen får lov til at røre Elshie med en finger; han er en flink og omgængelig mand, der altid er rede til at række en ven en hjælpende hånd, og om De end anser ham for en krøbling, tør jeg dog holde en vædder på, at hvis De vil nappes med ham, klemmer han Dem, så blodet springer ud af neglene på Dem. Han er sej, er Elshie; han klemmer til som en skruestik."

"Hvad vil De her, Elliot?" sagde Mareschal. "Hvem har bedt Dem om at blande Dem i den sag?"

"O, ser De, Mareschal-Wells," svarede Hobbie, "jeg er kommet med en tyve-tredive mand, dels i mit eget navn og dels i kongens – eller dronningens er det nok, det hedder – tillige med kloge Elshie for at holde fred og give Ellieslaw en tak for sidst. De lømler gav mig en ordentlig frokost forleden morgen, og han stak bagved, så nu er det ikke mere end billigt, at jeg giver aftensmad. De har ikke nødig at gribe til Deres sværd, De herrer; vi har i al stilhed besat huset, for dørene stod åbne, og

Deres folk havde drukket for megen punsch, så det gik så glat med at tage sværd og pistoler fra dem, som om vi pillede ærter."

Mareschal styrtede ud, men kom straks efter ind i kapellet igen.

"Ved Himlen, det er sandt, sir Frederick! Huset er fuldt af væbnede mænd, og vore drukne dyr er alle sammen afvæbnede. Træk fra læderet, og lad os slå os igennem."

"Ikke så hastig – ikke så hastig!" råbte Hobbie; "hør en kende på mig, hør en kende på mig! Vi har ikke i sinde at gøre jer fortræd, men da I har grebet til våben for kong James, som I kalder ham, og for bisperne, fandt vi det rigtigst at begynde den gamle nabokrig og rejse os til forsvar for den anden og for vor kirke, men vi skal ikke krumme et hår på jeres hoveder, når I vil gå fredeligt og roligt hjem. Og det er også det bedste, I kan gøre, for der er kommet pålideligt bud fra London om, at ham, de kalder Bang eller Byng eller hvad det er, har banket franskmændene og den unge konge af, så de har måttet fortrække fra kysten, så I gør bedst i at nøjes med gamle Nanse [Note 8)] i mangel af en bedre dronning."

Ratcliffe, der trådte ind i det samme, bekræftede denne for den jakobitiske sag så uheldige tidende, hvorpå sir Frederick næsten ufortøvet og uden at sige farvel til nogen forlod slottet med alle dem af hans folk, der var i stand til at følge ham.

"Hvad agter De at gøre, hr. Mareschal?" sagde Ratcliffe.

"Det ved jeg min tro knapt," svarede han smilende. "Mit mod er for stort og min formue for lille til, at jeg kan følge den drabelige brudgoms eksempel. Det ligger ikke for mig og er knapt umagen værd."

"Nå, så lad Deres folk gå hver til sit og holde sig rolige, så vil der blive set igennem fingre med dette, da det ikke er kommet til åbenlys handling."

"Ja vel," sagde Elliot, "lad os slå en streg over, hvad der er sket, og alle sammen være venner igen; Fanden skal tage mig, om jeg bærer nag til nogen undtagen Westburnflat, og ham har jeg gjort både varm og kold. Jeg havde ikke skiftet tre sværdhug med ham, før han sprang ud ad vinduet ned i borggraven, som han svømmede over som en vildand. Han er en flink fyr, det kan nok være! Om morgenen løber han af med én køn pige og om aftenen med en anden, mindre kan ikke gøre det, men hjælper han ikke sig selv ud af landet, skal jeg hjælpe ham afsted, for sammenkomsten i Castleton bliver der ingen ting af, desformedelst at hans venner ikke vil hjælpe ham."

Under den almindelige forvirring havde Isabella kastet sig på knæ for sin frænde, sir Edward Mauley – således må vi nu betegne eneboeren – for på én gang i at takke ham og bønfalde ham om tilgivelse for sin fader. Alle begyndte nu at have deres opmærksomhed henvendt på dem, så snart deres egen bevægelse og det røre, der var opstået iblandt tjenerne, havde lagt sig noget. Frøken Vere knælede ved siden af sin moders grav, og det var ikke muligt andet end at lægge mærke til, hvor meget hendes ansigt lignede moderens på billedstøtten. Hun havde grebet dværgens hånd, som hun atter og atter kyssede og badede med tårer. Han stod stiv og ubevægelig, med undtagelse af, at han snart fæstede sit blik på marmorbilledet og snart på den unge pige. Omsider nødte de store tårer, der samlede sig under hans øjenlåg, ham til at stryge sig med hånden over dem.

"Jeg troede," sagde han, "at jeg var færdig med tårer; men vi udgyder dem, når vi kommer til verden, og deres kilder udtørres ikke, førend vi ligger i vor grav. Men hvor blød jeg end bliver om hjertet, skal det dog ikke afholde mig fra at udføre min beslutning. Jeg tager nu for stedse afsked med alt, hvis minde" – her så han hen til graven – "eller hvis nærværelse" – her trykkede han Isabellas hånd – "er mig dyrebart. Tal ikke til mig, søg ikke at rokke min beslutning! Det nytter ikke. De skal hverken se eller høre noget til denne vanskabte klump mere. For Dem er jeg død, endnu førend jeg virkelig ligger i min grav, og De skal tænke på mig som en ven, der er frigjort for livets byrder og forbrydelser."

Han kyssede Isabella på panden, trykkede et kys på panden af den billedstøtte, hun knælede ved, og forlod kapellet fulgt af Ratcliffe. Isabella, der næsten var helt afmægtig som følge af de sindsbevægelser, hun havde gennemgået i dagens løb, blev båret op på sit værelse af sine piger. De fleste af gæsterne gik hver til sit efter hver for sig at have søgt at overbevise enhver, der gad høre på dem, om at de i høj grad misbilligede de anslag mod regeringen, der havde fundet sted, eller beklagede, at de havde taget del i dem. Hobbie Elliot overtog kommandoen på borgen for den nat og satte vagtposter ud alle vegne. Han gjorde sig ikke lidt til af den hurtighed, hvormed han og hans venner havde efterkommet det opbud, der over hals og hoved var udgået fra Elshie, og som den tro Ratcliffe havde overbragt dem. Det traf sig så heldigt, fortalte han, at de just samme dag havde fået at vide, at Westburnflat ikke ville give møde i Castleton, men byde dem trods, hvorfor en talrig skare havde samlet sig på Heughfoot for næste morgen at hjemsøge røveren

i hans tårn, hvorfor det havde været en let sag for dem at møde på Ellieslaw.

Attende kapitel

Næste morgen bragte hr. Ratcliffe frøken Vere følgende brev fra hendes fader:

"Kæreste barn!

En forfølgelsessyg regerings had nøder mig til for min sikkerheds skyld at trække mig tilbage til udlandet og blive der i nogen tid. Jeg beder dig ikke om at ledsage mig eller følge efter, for du kan bedre varetage dit og mit tarv ved at blive, hvor du er. Jeg behøver ikke at indlade mig på en udførlig redegørelse for årsagerne til de sælsomme begivenheder, der fandt sted i går. Jeg mener at have grund til at beklage mig over den medfart, jeg fik af sir Edward Mauley, som er din nærmeste frænde på mødrene side, men da han har indsat dig til sin arving og straks vil overdrage dig en betydelig del af sin formue, vil jeg betragte det som fuld oprejsning. Jeg ved, at han aldrig har tilgivet, at din moder foretrak mig som bejler i stedet for at rette sig efter bestemmelserne i en slags familiepagt, der tåbeligt og tyrannisk pålagde hende at ægte sin vanskabte frænde. Dette stød var endog nok til at gøre ham forstyrret i hovedet – det havde nu aldrig været synderlig klart –, og jeg fik som hans nærmeste pårørendes og arvings husbond det kildne hverv at tage vare på hans person og gods, indtil styrelsen af dette atter blev

overdraget ham af dem, som uden tvivl troede at handle fuldkommen rigtigt over for ham, skønt man, når man ser hen til hans senere færd, må komme til det resultat, at han for sin egen skyld burde være forblevet under en mild og gavnlig tvang.

I én henseende lagde han imidlertid for dagen, at han var sig blodets bånd så vel som sin egen skrøbelighed bevidst; mens han nemlig strengt afsondrede sig fra verden under forskellige navne og forklædninger og holdt på, at der skulle udspredes et rygte om, at han var død, hvilket jeg villigt føjede ham i, overlod han indtægterne af en stor del af sine godser og særligt af dem, der havde tilhørt din moder og efter hende var tilfaldet ham som fideikommis, til mig. Derved tror han måske, at han har handlet overordentlig ædelmodigt, mens han efter alle upartiskes mening kun kan anses for at have opfyldt en naturlig pligt, eftersom du fra et moralsk, om end ikke fra et strengt juridisk synspunkt må betragtes som din moders arving og jeg som din lovlige formynder. Jeg er derfor så langt fra at anse mig for overøst med velgerninger af sir Edward i så henseende, at jeg tværtimod mener, at jeg havde grund til at beklage mig over, at disse summer kun blev mig udbetalt efter hr. Ratcliffes forgodtbefindende, hvorhos han oven i købet nødte mig til at udstede panteforskrivninger i mit fædrenegods Ellieslaw

for hver en sum, jeg yderligere lod ham forstrække mig med, og på den måde tillistede han sig efterhånden fuldstændigt herredømme over mine anliggender. Hvis alt dette foregivne venskab er blevet benyttet af sir Edward til at få det i sin magt at ødelægge mig, når som helst det måtte behage ham, må jeg gentage, at jeg føler mig ham endnu mindre forbunden for hans foregivne imødekommenhed.

I fjor efterår førte, som jeg hører, enten hans sindsforvirring eller iværksættelsen af en plan som den antydede, ham her til egnen. Hans foregivne bevæggrund synes at have været, at han ønskede at se et mindesmærke, han havde ladet opføre i kapellet over din moders grav. Hr. Ratcliffe, som på den tid havde gjort mig den ære at gøre mit hus til sit, var så venlig hemmeligt at føre ham ind i kapellet. Følgen heraf blev, efter hvad han har sagt mig, at han fik et anfald af vanvid, som varede i flere timer, og under hvilket han flygtede ud på den nærliggende hede, hvor han, da han kom så nogenlunde til sig selv igen, opslog sin bolig på et af de vildeste steder og gav sig til at agere en slags kvaksalver, hvilket han allerede i sin bedste tid havde yndet at give sig af med. Mærkværdigt nok synes hr. Ratcliffe i stedet for at underrette mig om dette, for at jeg kunne træffe de foranstaltninger, som den beklagelige tilstand udkrævede, hvori min afdøde hustrus pårørende befandt sig, at have lagt

en så strafværdig overbærenhed med hans vanvittige planer for dagen, at han lovede, ja endda svor på at holde dem hemmelige. Han besøgte jævnligt sir Edward og hjalp ham med det fantastiske arbejde, han havde påtaget sig, at opføre en eneboerhytte. De synes ikke at have været mere bange for noget, end at man skulle opdage deres samkvem.

Landskabet var åbent til alle sider, og en lille underjordisk hule, der rimeligvis havde tjent til gravkammer, og som de havde opdaget tæt ved granitstøtten, skjulte Ratcliffe, når nogen nærmede sig hans herre. Jeg antager, at du, mit kære barn, vil være enig med mig i, at de må have haft en eller anden stærk bevæggrund til denne hemmelighedsfuldhed. Det er også mærkeligt, at mens jeg troede, at min ulykkelige ven opholdt sig blandt trappistmunkene, levede han i mange måneder i denne forklædning ikke fem kvartmil fra mit hus og fik regelmæssig underretning om mine hemmeligste foretagender, dels af Ratcliffe og dels af Westburnflat og andre, som han havde penge nok til at betale, så højt det skulle være. Han gør det til en forbrydelse af mig, at jeg søgte at få et ægteskab i stand mellem dig og sir Frederick. Jeg handlede i den bedste mening, men når sir Edward Mauley var af en anden mening, hvorfor trådte han så ikke frem som en mand og lod mig vide, at han ville have en stemme med i den sag og

varetage dit tarv, hvilket han er berettiget til, eftersom du er arving til hans store formue?

Selv nu er jeg, skønt din hidsige og overspændte frænde kommer noget sent med tilkendegivelsen af sin vilje, langt fra at ville modsætte mig hans ønsker, uagtet den person, han opfordrer dig til at betragte som din tilkommende ægtefælle, er den unge Earnscliff, den allersidste, om hvem jeg som følge af en vis sørgelig begivenhed ville have troet, stod ham an. Men jeg giver frivilligt og oprigtigt mit samtykke, forudsat at ægteskabskontrakten bliver opsat i en så uigenkaldelig form, at mit barn sikres imod den afhængighed og de pludselige og ugrundede tilbagekaldelser, som jeg har så megen grund til at beklage mig over. Sir Frederick Langley antager jeg næppe, du vil høre mere til, for han vil sandsynligvis ikke gøre krav på en fattig piges hånd. Jeg betror dig derfor, min kære Isabella, til det alvise Forsyn og til din egen klogskab, idet jeg beder dig om endelig at sikre dig de fordele, som din frændes lunefuldhed har unddraget mig for at overøse dig med dem.

Hr. Ratcliffe har sagt mig, at det var sir Edwards hensigt at fastsætte en betydelig årlig sum til mit underhold i udlandet, men dette tilbud er mit hjerte for stolt til at modtage. Jeg svarede ham, at jeg har en elsket datter, som ikke vil lade mig leve i fattigdom, når hun selv har overflod. Jeg fandt det rigtigst at sige ham dette rent ud, for at der ved

beregningen af den indtægt, han tilstår dig, kan blive taget hensyn til dette nødvendige og naturlige tillæg. Jeg vil med fornøjelse afstå gården og godset Ellieslaw til dig som et bevis på min faderlige kærlighed og min uegennyttige iver for at befordre dit timelige vel. Den årlige rente af den på godset hvilende gæld overstiger indtægterne noget, selv når der beregnes en rimelig forpagtningsafgift af hovedgården med tilliggende, men da hele gælden skyldes til hr. Ratcliffe, vil han som din frændes befuldmægtigede ikke være nogen vanskelig kreditor. Og her må jeg tilføje, at skønt jeg har grund til at beklage mig over hr. Ratcliffes adfærd imod mig personlig, tror jeg ikke des mindre, at han er en brav og ærlig mand, som du ganske roligt kan rådføre dig med om dine anliggender, for ikke at tale om, at det bedste middel til at bevare din frændes velvilje er at vinde hans.

Hils Marchie fra mig – jeg håber ikke, han kommer i ulejlighed i anledning af, hvad vi havde for sammen. Jeg skal skrive udførligere til dig fra fastlandet. Indtil da forbliver jeg din hengivne fader

Richard Vere."

Dette brev kaster det eneste yderligere lys på den foregående del af vor fortælling, som det har været os muligt at skaffe til veje. Efter Hobbies mening, som måske deles af de fleste af vore læsere, havde eneboeren på Mucklestane Moor kun en slags

skumrings- eller tusmørkeforstand og var hverken synderlig klar over, hvad han selv ville, eller i stand til at søge at nå sine mål ved de klareste og simpleste midler, så at det, som Hobbie sagde, når man søgte efter tråden i hans adfærd, var, ligesom når man søgte at finde en lige fodsti på en alminding, hvor der er hundrede fra hinanden afvigende spor, men ikke én lige vejlinje.

Da Isabella havde læst brevet, gjaldt hendes første spørgsmål hendes fader. Hun fik at vide, at han tidligt om morgenen havde forladt borgen efter en lang samtale med hr. Ratcliffe, og at han allerede var et godt stykke på vej til den nærmeste havnestad, hvor han ventede at finde skibslejlighed til hovedstaden.

Hvor sir Edward Mauley var?

Ingen havde set dværgen siden det skæbnesvangre optrin den foregående aften.

"Det skulle gøre mig ondt, om der var tilstødt stakkels Elshie noget," sagde Hobbie Elliot, "så ville jeg hellere lade mig plyndre en gang endnu."

Han red straks over til hans bolig, hvor den af de to geder, der endnu var i live, kom ham brægende i møde, da det var langt over dens malketid. Eneboeren var ingen steder at se; døren til hans hytte stod imod sædvane åben, ilden var slukket, og alting stod, som da Isabella var derinde. Det var tydeligt, at dværgen var borte. Hobbie vendte mistrøstig tilbage til borgen.

"Jeg er bange for, at vi har mistet kloge Elshie for bestandig."

"Det har De," sagde Ratcliffe, idet han tog et papir frem, som han rakte Hobbie; "men læs dette, så vil De se, at De ikke har tabt ved at kende ham."

Det var et kortfattet gavebrev, ved hvilket "sir Edward Mauley også kaldet eneboeren Elshender skænkede Halbert eller Hobbie Elliot og Grace Armstrong til arv og eje en betydelig sum penge, som Elliot havde lånt af ham."

I Hobbies glæde blandede der sig følelser, som fik tårerne til at rinde ned ad hans brune kinder.

"Det er løjerligt," sagde han, "men jeg har ingen fornøjelse af det, førend jeg får at vide, at han, den stakkel, er lykkelig."

"Nærmest vor egen lykke," sagde Ratcliffe, "kommer bevidstheden om at have gjort andre lykkelige. Var alle min herres velgerninger blevet uddelt som denne, ville de have båret ganske anderledes frugt; men den hensynsløse gavmildhed, som vil mætte griskheden og hjælpe ødselheden, udretter intet godt og får kun skam til tak. Det er at få blæst for at høste hvirvelvind."

"Og det er kun en tarvelig høst," sagde Hobbie. "Men med den unge frøkens tilladelse ville jeg gerne tage Elshies bistader og sætte dem hen i Graces smule blomsterhave på Heughfoot – de skal aldrig blive røget ud af nogen af os. Og den stakkels ged ville blive forsømt på en stor gård som denne, men den kan græsse så dejligt på vor smukke eng nede ved bækken, og hundene vænner sig til den på en dags tid, og så kan Grace selv malke den hver morgen for Elshies skyld, for om han end var tvær og kort for hovedet, når man snakkede med ham, var han god imod de umælende."

Hobbies begæring blev villigt opfyldt, ikke uden en vis forundring over den naturlige finhed, der havde bragt ham i tanke om dette middel til at lægge sin taknemmelighed for dagen. Han blev meget glad, da Ratcliffe sagde ham, at hans

velgører ikke skulle forblive uvidende om den omsorg, han bar for hans yndling.

"Og glem endelig ikke at fortælle ham, at Bedste og pigebørnene og frem for alt Grace og jeg har det godt i alle måder, og at det kan vi takke ham for – det kan da kun fornøje ham, skulle jeg mene."

Elliot og familien på Heughfoot var og vedblev at være så glade og lykkelige, som hans urokkelige bravhed, kærlighed og kækhed så vel fortjente.

Enhver hindring for Earnscliffs og Isabellas giftermål var nu fjernet, og den kontrakt, som Ratcliffe kom frem med på sir Edward Mauleys vegne, ville have tilfredsstillet selve Ellieslaws griskhed. Frøken Vere og Ratcliffe anså det imidlertid for unødvendigt at fortælle Earnscliff, at en hovedgrund til, at sir Edward således overøste det unge par med velgerninger, var, at han ville sone, at han for mange år siden havde udøst hans faders blod i en ubesindig strid. Forholder det sig, som Ratcliffe påstod, at dværgens overordentlige menneskehad syntes at mildnes noget ved bevidstheden om, at han havde udbredt lykke iblandt så mange, har erindringen om denne omstændighed rimeligvis været en væsentlig grund til, at han bestandig hårdnakket vægrede sig ved at være vidne til deres tilfredshed.

Mareschal gik på jagt og drak rødvin, til han var ked ad livet der hjemme; så drog han udenlands, gjorde tre felttog med og giftede sig, da han kom hjem, med Lucy Ilderton.

Årene fløj hen over Earnscliffs og hans hustrus hoveder og fandt dem stadig lykkelige og tilfredse. Sir Frederick Langleys rænkefulde ærgerrighed indviklede ham i den ulykkelige

opstand i 1715. Han blev taget til fange ved Preston i Lancashire sammen med jarlen af Derwentwater og andre. Hans forsvar og den tale, han holdt, før han blev henrettet, findes i statsprocesserne. Hr. Vere, som fra sin datter oppebar en rundelig indtægt, vedblev at opholde sig i udlandet, deltog i stor udstrækning i Laws bankforetagender under hertugen af Orleans' regentskab og ansås en tid for at være umådelig rig, men da denne berømte boble brast, ærgrede han sig så stærkt over, at han igen var henvist til en beskeden årlig indtægt, skønt han så tusinder af sine ulykkesfæller ligefrem sulte, at han fik et slagtilfælde, som han efter nogle ugers lidelser døde af.

Willie Westburnflat flygtede for Hobbie Elliots vrede, ligesom hans overmænd flygtede for lovens straf. Hans fædrelandskærlighed tilskyndede ham til at tjene sit land udenlands, mens hans ulyst til at forlade den fædrene jord fristede ham til hellere at blive på sin elskede fødeø og samle penge, ure og ringe på landevejene. Heldigvis for ham sejrede den første tilbøjelighed; han trådte ind i armeen under Marlborough, fik en officersbestalling, hvortil hans tjenester i retning af at skaffe kvæg til intendanturen anbefalede ham, kom hjem mange år efter med nogle penge – hvordan han havde fået dem, må Vorherre vide – rev tårnet på Westburnflat ned og byggede i stedet for det et højt smalt hus på tre stokværk med en skorsten ved hver ende, drak brændevin med de naboer, han i sine yngre dage havde plyndret, døde i sin seng og skildres på sin endnu eksisterende gravsten i Kirkwhistle som en i alle måder brav krigsmand, en god nabo og en oprigtig kristen.

Hr. Ratcliffe opholdt sig for det meste hos familien på Ellieslaw, men tog regelmæssigt hvert forår og efterår en månedstid bort. Om målet for og hensigten med disse rejser bevarede han en ubrødelig tavshed, men man var ganske på det rene med, at de gjaldt hans ulykkelige velynder. Omsider, da han en gang kom hjem fra et af sine besøg hos ham, forkyndte hans alvorlige ansigt og hans sørgedragt familien på Ellieslaw, at dens velgører var død. Sir Edwards død forøgede ikke dens velstand, da han i levende live havde skilt sig ved alt, hvad han ejede, for største delen til fordel for dem. Hans eneste fortrolige, Ratcliffe, døde i en høj alder, men uden nogensinde at have nævnet det sted, hans herre havde trukket sig tilbage til, eller fortalt noget om, hvorledes han var død, eller hvor han lå begravet. Man antog, at hans velynder i så henseende havde pålagt ham dyb tavshed.

Elshies pludselige forsvinden fra den mærkværdige eremitbolig styrkede yderligere de rygter, menigmand havde udspredt om ham. Mange troede, at da han i strid med sin pagt med Djævlen havde vovet sig til at betræde et helligt hus, var han blevet bortført af denne med hud og hår, da han var på vejen hjem til sin hytte, men de fleste holder for, at han blot forsvandt for en tid og vedblivende viser sig fra tid til anden imellem bakkerne, og da, som det plejer at gå, menigmand har bevaret en mere levende erindring om hans vilde og fortvivlede tale end om den menneskekærlighed, de fleste af hans handlinger var præget af, bliver han for det meste slået sammen med den ondskabsfulde trold, der går under navn af *Manden på Heden*, og hvis bedrifter Hobbies gamle bedstemoder fortalte sine sønnesønner om, hvorfor han jævnligt får skyld for at have

forhekset fårene, så at de kaster deres lam i utide, og for at få de ludende snemasser til at styrte ned over dem, der i uvejr søger ly under bankerne ved bækken eller i en dyb kløft. Kort sagt, de ulykker, som mest frygtes af indbyggerne i denne hyrdeegn, tillægges *den sorte dværg*.

Om "Den sorte dværg"

Forfatter: Walter Scott (1771-1832).

Første udgave: *The Black Dwarf*, i *Tales of my Landlord (1st Series), by the Author of Waverley*. William Blackwood, Edinburgh / John Murray, London, 1816.

Denne udgave efter: *Montrose og Den sorte Dværg*.To Fortællinger af Walter Scott. Anden Udgave. Oversatte af Fr. Winkel Horn. P. G. Philipsens Forlag, København 1886.

Oversætter: Frederik Winkel Horn (1845-1898).

Redigeret af: Kim N. Jensen.

Forside: Efter Richard Beavis (1824-1898): *The Abduction of Isabella Vere* (1872).

ISBN 978-87-7628-500-5

2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-728-4 (Ølstykke 2021).

© 2026 eBibliotek 1800

www.ebib1800.dk

Note 1:

Jedediah Cleishbotham: Vi har her og på enkelte andre steder udhævet nogle ord, som den brave udgiver, hr. Jedediah Cleishbotham *("Den sorte dværg" er den første af de fortællinger, Walter Scott udgav under fællestitlen "Min værts fortællinger, samlede og udgivne af Jedediah Cleishbotham, degn og skolemester i Gandercleugh. O.A.)*, synes at have indskudt i sin afdøde ven, hr. Pattiesons tekst. Vi må én gang for alle bemærke, at den lærde herre kun synes at have taget sig den frihed, hvor talen drejede sig om hans egen værdighed og handlemåde, og han må jo unægtelig selv bedst kunne dømme om, hvorledes hans egen værdighed og handlemåde bør omtales.

Note 2:

Den sorte dværg: Den nu næsten glemte sorte dværg ansås i sin tid af indbyggerne i grænselandskaberne for et frygteligt væsen og fik skyld for ethvert uheld, der ramte fårene eller køerne. "Han var," siger dr. Leyden, der benyttede ham stærkt i en af sine viser, "et overnaturligt væsen af den ondskabsfuldeste slags – en ægte nordisk dværg." Den bedste og pålideligste beretning om dette farlige og hemmelighedsfulde væsen findes i en fortælling, der er meddelt forfatteren af den fremragende oldgransker Richard Surtees til Mainsforth, forfatter til bispedømmet Durhams historie. Efter dette af mange stadfæstede sagn var to unge northumberlændere, der var på jagt, kommet dybt ind imellem fjeldhederne på grænsen af Cumberland. De slog sig til ro ved en bæk i en lille afsides dal for at forfriske og hvile sig. Da de havde spist den mad, de havde med, faldt den ene af dem i søvn; den anden listede sig, for at hans ven kunne sove uforstyrret, stille ud af dalen for at se sig om. Pludselig blev han i høj grad overrasket ved synet af et væsen, der ikke syntes at tilhøre denne verden, for det var den ledeste dværg, solen nogen sinde har skinnet på. Hans hoved var så stort som et fuldvoksent menneskes og stod i den gyseligste modsætning til hans krop, der ikke nær var fire fod høj. Det havde ingen anden tildækning end det lange, filtrede røde hår, der i tæthed lignede en grævlings pels og i farve den rødbrune lyng. Hans lemmer så ud til at være meget stærke og var ikke anderledes vanskabte, end at der aldeles intet forhold var imellem deres tykkelse og hans højde. Den forskrækkede jæger stod og stirrede på dette skrækkelige syn, til dværgen med forbitret åsyn spurgte, hvad ret han havde til at trænge ind imellem disse bjerge og fælde deres uskyldige beboere. I sin befippelse søgte jægeren at formilde den opbragte dværg ved at tilbyde at udlevere ham det vildt, han havde fældet, som om han var en jordisk herremand, men dette tilbud gjorde blot dværgen endnu mere forbitret; han var, sagde han, disse bjerges herre og holdt sin hånd over de vilddyr, der søgte tilflugt i deres ensomme kløfter, og ethvert bytte, der havde medført død eller

anden fortræd, var ham en vederstyggelighed. Jægeren gjorde den vrede nisse ydmyg afbigt, og ved at forsikre ham, at hans brøde kun hidrørte fra uvidenhed, og at han aldrig mere skulle trænge ind på hans enemærker, lykkedes det ham omsider at formilde ham. Dværgen blev nu mere meddelsom og fortalte, at han hørte til en slags væsener, der stod midt imellem englene og menneskene; han tilføjede endvidere, hvad man næppe skulle have ventet, at han håbede at få lod og del i den forløsning, der var beredt Adams sønner. Han opfordrede jægeren til at besøge ham i hans bolig, der, efter hvad han sagde, lå tæt ved, og han gav ham sit ord på, at der intet ondt skulle vederfares ham. I det samme hørtes imidlertid den anden jægers råb, idet han kaldte på sin ven, og dværgen, der ikke syntes at have lyst til at vise sig for mere end én ad gangen, forsvandt, da den unge mand kom ud af dalen og gik hen imod sin kammerat. Det var de i sådanne sager mest kyndiges mening, at hvis jægeren var fulgt med dværgen, ville han til trods for dennes gode løfter enten være blevet revet i stykker eller indespærret for mange år i en eller anden fortryllet bjerghule. Således lyder den sidste og pålideligste beretning om den sorte dværg. – *Forf anm.*

Note 3:

Dæktørven: er en tørv, som stadig holdes i glød, for at ilden bestandig kan holdes ved lige.

Note 4:

Slotsbakken ved Jeddart: Retterstedet ved den nævnte gamle by, hvor adskillige af en Westburnflats standsfæller har sagt verden farvel. *Forf.anm.*

Note 5:

Turners Holm: Lige på grænsen imellem de to kongeriger er der en flad eng ved navn Turners Holm, der, hvor Crussobækken falder i Liddel. Den skal have fået sit navn af, at der under de gamle grænsefejder jævnligt holdtes turneringer eller holmgange.

Note 6:

Hvid fjer i sin vinge: Han er fej.

Note 7:

Gamle Willie: Wilhelm af Oranien.

Note 8:

Gamle Nanse: Dronning Anne.